

T.C.

ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR DERSİNE KARŞI TUTUMLARININ FARKLI
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ(ERZURUM İL ÖRNEĞİ)**

Ebubekir KARAMAN

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ERZİNCAN

2019

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR DERSİNE KARŞI TUTUMLARININ FARKLI
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
(ERZURUM İLÖRNEĞİ)**

Ebubekir KARAMAN

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Elif ŞIKTAR

ERZİNCAN

2019

TEZ KABUL SAYFASI

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programında 15780401006 nolu öğrenci Ebubekir KARAMAN tarafından Doç.Dr. Elif ŞIKTAR danışmanlığında hazırlanan “Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” başlıklı tez aşağıdaki jüri üyeleri tarafından 16/05/2019 tarihinde saat 15:00’da yapılan tez savunma sınavında başarılı bulunmuş ve oy birliğiyle Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvan Adı Soyadı	İmza
Jüri Başkanı:	Doç.Dr. Elif ŞIKTAR	
Üye:	Dr.Öğret. Üyesi Sertaç ERCİŞ	
Üye:	Dr.Öğret. Üyesi İzzet UÇAN	

Doç. Dr. Arda IŞIK

Enstitü Müdürü

TEZ BEYANI

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uygunluğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezin içerdiği yenilik ve sonuçların başka bir yerden alınmadığını, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Ebubekir KARAMAN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
TEŞEKKÜR	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR	v
TABLolar DİZİNİ.....	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT.....	ix
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	6
2.1. Beden Eğitimi ve Spor	6
2.1.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersi	11
2.1.2. Okullarda Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Genel Amaçları.....	12
2.1.2.1. Kişisel Yönden.....	15
2.1.2.2. Toplumsal Yönden.....	16
2.1.2.3. Ekonomik Yönden	16
2.1.3. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi	17
2.1.4. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Amaçları	19
2.1.5. Beden Eğitimi ve Sporda Gelişim.....	21
2.1.5.1. Organik Gelişim.....	21
2.1.5.2. Psikomotor Gelişim.....	21

2.1.5.3. Bilişsel (Zihinsel) Gelişim.....	23
2.1.5.4. Duygusal (Heyacansal) ve Sosyal Gelişim	23
2.2. Tutum.....	25
2.2.1. Tutumun Öğeleri.....	26
2.2.1.1. Bilişsel Öge.....	27
2.2.1.2. Duyuşsal Öge	27
2.2.1.3. Davranışsal Öge	28
2.2.2. Tutumların Oluşmasını Etkileyen Faktörler	29
2.2.2.1. Bireyin Özellikle İlk Yaşlardaki Yaşantıları.....	29
2.2.2.2. Bireyin Daha Önce Edindiği Önyargı, Dogma, İnanç ve Değerlerin Etkisi	30
2.2.2.3. Bireyin İçinde Bulunduğu Grup ve Toplum İçindeki Konumu	31
2.2.2.4. Bireyin Benlik Duygusunun Etkisi.....	32
2.2.2.5. Görülen Öğrenimin Etkisi.....	37
2.2.3. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum.....	39
3. MATERYAL VE METOT.....	67
3.1. Model	67
3.2. Örneklem ve Örnekleme	67
3.3. Veri Toplama Araçları	69
3.4. Verilerin Toplanması.....	70
3.5. Verilerin Analizi	70
4. BULGULAR	71

4.1. Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'ne Verilen Yanıtların Dağılımına İlişkin Bulgular	71
4.2. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'ne Verdikleri Yanıtların Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular	73
4.3. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'ne Verdikleri Yanıtların Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular	74
4.4. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'ne Verdikleri Yanıtların Kurum Türüne Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular	75
5. TARTIŞMA.....	76
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	88
KAYNAKLAR	89
EKLER	101
ÖZGEÇMİŞ	110

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde, değerli bilgilerini benimle paylaşan, kendisine ne zaman danışsam bana kıymetli zamanını ayırıp sabırla ve büyük bir ilgiyle yardım eden, yol gösteren, güler yüzünü ve samimiyetini benden esirgemeyen bana verdiği değerli bilgilerden faydalanacağımı düşündüğüm kıymetli danışman hocam Doç.Dr. Elif ŞIKTAR'a teşekkürü bir borç biliyor ve şükranlarımı sunuyorum. Yine çalışmamda istatistik verilerin analizinde kıymetli bilgilerine danıştığım Doç. Dr. Sinan KOÇYİĞİT'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bu çalışmaya izin verdikleri için Erzurum Valiliği ve İl Millî Eğitim Müdürlüğüne teşekkür ediyorum. Okul müdürüme, anket uyguladığım okulların değerli idarecilerine, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerine ankete katılan sevgili öğrencilere teşekkür ediyorum.

Ders dönemi boyunca ders aldığım bütün değerli öğretim üyelerine teşekkür ederim. Babama, anneme, sevgili kardeşlerime, hayatı paylaştığım sevgili eşime, mutluluğum, neşe kaynağım dünyalar güzeli biricik kızıma çok teşekkür ediyorum.

SİMGELER

f	: Frekans
%	: Yüzde
p	: Farkın Anlamlılık Düzeyi
X	: Aritmetik Ortalama
s	: Standart Sapma
n	: Birey Sayısı
T	: t Testi

KISALTMALAR

Ark.	: Arkadaşları
vs.	: Ve saire
vb.	: Ve Benzeri
s.	: Sayfa
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
BESTÖ	: Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği
BEDTÖ	: Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği
BES	: Beden Eğitimi ve Spor
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı

TABLolar DİZİNİ

Tablo No

Tablo 1.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	69
Tablo 2.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıflarına İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	69
Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okullara İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	70
Tablo 4.1. Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'ne Yönelik Verilen Yanıtlara İlişkin Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	72
Tablo 5.1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin T-Testi Sonuçları.....	74
Tablo 6.1. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarının Sınıf Düzeylerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Amacı İle Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	75
Tablo 7.1. Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Kurum Türü Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin T-Testi Sonuçları	76

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No

Şekil 1.Tutumun Bileşenleri 27

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu araştırmada; ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde araştırmada tarama modeli kullanılmıştır.

Materyal ve Metot: Araştırmanın evrenini Erzurum merkezine bağlı Palandöken, Yakutiye ve Aziziye ilçeleri oluştururken; örneklem grubunu ise bu ilçelerde bulunan 5 özel ve 5 devlet ortaokulu olmak üzere 10 ortaokuldaki toplam 1043 kız ve erkek öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubunun belirlenmesinde araştırmanın amacına uygun olarak çok aşamalı örnekleme seçim süreci tercih edilmiştir. Önce küme örnekleme yoluyla verilerin toplanacağı kurumlar belirlenmiş, ardından eleman örnekleme yoluyla bu kurumlarda eğitim gören öğrenciler belirlenmiştir. Okulların belirlenmesinde “uygun örnekleme yöntemi” kullanılmıştır. Belirlenen her okuldan 5. 6. 7. ve 8. sınıflardan rastgele seçilen şubelerden toplamda 1043 kız ve erkek öğrenciye tutum ölçeği uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmada veriler; araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Öğrenci tutumlarının belirlenebilmesi için Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen, 12 olumlu, 12 olumsuz olmak üzere 24 maddeden oluşan “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” kullanılmıştır.

Elde edilen veri setinin önce dağılım istatistikleri yapılmıştır ve elde edilen sonuca göre verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür ($p>.05$). Bu bulgudan hareketle veriler üzerinde yüzde frekans, aritmetik ortalama, standart sapma gibi betimsel istatistiklerin yanı sıra, karşılaştırmalarda parametrik testler kullanılmıştır. Cinsiyet ve kurum türü karşılaştırmalarında “Bağımsız Gruplar İçin T-Testi” analizleri yapılmış, sınıf karşılaştırmasında ise “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” testi yapılmıştır. Yapılan tüm karşılaştırmalarda en düşük $p<.05$ anlamlılık düzeyi alınmıştır.

Sonuç: Araştırma sonucunda; ortaokul öğrencilerinin cinsiyet, okul türü ve sınıf gibi değişkenler birlikte ele alındığında Beden Eğitimi ve Spor dersine olumlu bir tutum içinde oldukları görülmüştür. Cinsiyet açısından tutumları karşılaştırıldığında sonuç istatistiksel olarak anlamlı düzeyde erkek öğrencilerin lehine bulunmuştur. Sınıf düzeylerine göre Beden Eğitimi ve Spor dersine ilişkin tutumlarında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin eğitim gördükleri okul türüne göre Beden Eğitimi ve Spora ilişkin tutumlarında devlet okullarında öğrenim gören öğrenciler lehine anlamlı farklılık gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor Dersi, Beden Eğitimi Öğretmeni, Ortaöğretim Öğrencileri, Özel ve Devlet Okulu, Tutum

ABSTRACT

Introduction and Aim: The aim of this study was to examine the attitudes of the secondary school students towards physical education and sports in terms of different variables. For this purpose, screening model was used in the study.

Material and Method: The universe of the study consisted of Palandöken, Yakutiye and Aziziye districts connected to the central of Erzurum; the sample group consisted of 1043 girls and boys in 10 secondary schools, 5 of which were private and 5 of which were secondary schools in these districts. In order to determine the sample group, multistage sampling selection process was preferred. Firstly, the institutions where the data were collected by cluster sampling were determined and then the students who were educated in these institutions were identified by element sampling. Convenient sampling method was used in the determination of schools. Attitudes scale was applied to 1043 randomly selected male and female students from the 5th, 6th, 7th and 8th grades from each school.

Results: The data were collected using the personal information form developed by the researcher and the Attitude Scale on Physical Education and Sports. In order to investigate student attitudes, Physical Education and Sports Attitude Scale which was developed by Demirhan and Altay (2001), consisting of 24 items, 12 positive and 12 negative, was used.

Firstly, the distribution statistics of the data set were made and it was found out that the data showed a normal distribution ($p > .05$). Based on this finding, in addition to descriptive statistics such as percentage frequency, arithmetic mean, standard deviation, parametric tests were used for making comparisons. The “T-Test for Independent Groups” analysis was preferred for gender and institution type comparisons and One-Way Variance Analysis (ANOVA) test was used for class comparison. In all comparisons, the lowest $p < .05$ significance level was taken.

Conclusion: As a result of the research, secondary school students had a positive attitude to the Physical Education and Sports course when the variables such as education and class in gender, private school or public school were taken into consideration. According to the type of school where the students were educated, there was a significant difference in their attitudes towards Physical Education and Sports in favor of students attending public schools. When the gender was taken into account, the results were statistically significant in favor of male students. While looking at the class levels, it was concluded that there was no significant difference in the attitudes towards Physical Education and Sports course.

Keywords: Physical Education and Sport Course, Physical Education Teacher, Secondary School Students, Private and Public School, Attitude

1. GİRİŞ

Çocuklar ve ergenler eğitim ve öğretim yaşantıları süresince derslere, müfredatta okutulması istenen konulara, idareci ve öğretmenlerine, sınıftaki arkadaşlarına, okulun çevresine, fiziki donatılarına ilişkin genellikle olumlu veyahut olumsuz bir yönde tutum sergiler ve bu tutumlar doğrultusunda görüş açısı oluştururlar. Belli bir amaç etrafında bir araya gelmiş sosyal amaçlar çerçevesinde oluşturulmuş gruplar, kurum-kuruluşlar, eşya veya olaylar, soyut-somut olgular, sosyal, siyasal sorunlar, bilimsel ve teknolojik anlamda yenilik ve uygulamalar dersler, konular, okul arkadaşlarımız vs. hakkında olumlu ya da olumsuz yönde tutumlarımız vardır. Çocuklar, ergenler, büyükler kendilerine psikolojik anlamda mevcut birtakım nesnelere, düşüncelere, yaşanmış olaylara, düşüngüsel, özel ya da tüzel kuruluşlara, dini ve siyasal fikirlere ilişkin tutum oluşturup geliştirebilirler. Dolayısıyla insanlar çok sayıda tutum sahibi olabilir. Tutumların çok fazla olması sınırsız olacağı anlamına gelmez (1).

Tutumlar, olumlu ya da olumsuz olabilir. Olumsuz yöndeki tutumlarımızda düşüncelerimiz doğrultusunda herhangi bir konuda olumsuz inanç geliştirip, onu istememe, ona karşı çeşitli eğilimlerde bulunma gibi tavırlar sergileyebiliyor, olumlu yöndeki tutumlarımız da ise o nesneye sahip olma, onu sevme veya destekleme gibi tavırlar gösterebiliyoruz. Kişilerin herhangi bir nesneye karşı, yaşadığı çeşitli deneyimler sonucunda düzenli bir tavır alışları bu tavırlar çerçevesinde davranma biçimleridir. Bu davranma biçimlerinin sergilenmesinde tutum çoğu zaman aktif rol oynayabilir. Bu bağlamda tutum; kişileri topluluklar, objeler aynı zamanda olaylar karşısında birtakım davranışlar sergilemeye yönelten deneyimler sonucunda edinilmiş eğilimler olarak değerlendirilmektedir (2).

Klausmaier ve Goodwin (1966, s.343) tutum nesnesini düşünce olarak, objelere, kişilere veyahut da sosyal gruplara ilişkin olarak olumlu veya olumsuz biçimde geliştirilen tepki sonucunda ortaya çıkan yönelimlerin duygusal anlamdaki düzeyi olarak tanımlayıp adlandırmaktadırlar (3).

Tutumların öğrenci başarısındaki etkisi yönündeki görüşlerden hareketle bilişsel ve devinişsel davranışlarının yanında tutumlarının da ölçülmesinin gerektiği gündeme gelmiştir. Tutumlar davranışın gözlenmesi, kişinin bu konuda kendisini ortaya koyması, hal ve tavırlarını yansıtmaması, birebir görüşmeler yapılması, çeşitli konulardaki derecelendirme ölçeklerinin kullanılması, kişilere gösterilen resimlere hikâye uydurmasıyla ortaya çıkarılabilir (4).

İlk ve ortaöğretim müfredat programı çerçevesinde okutulan aynı zamanda eğitim anlamında çok önemli konuma sahip olan beden eğitimi ve sporun amaçları arasında çocukların ve ergenlerin fiziksel aktiviteler aracılığıyla eğitimlerini gerçekleştirmek derse katılan çocukların, ergenlerin hareketsel anlamda yeterliliklerini en üst seviyeye çıkarmaktır. Beden eğitimi ve spor iradeyi güçlendirerek, kişinin güven duygusunu geliştirir. Bireyin en üst seviyede olgunluk düzeyine çıkmasını sağlar. Öğrencilerde gizil güçleri harekete geçirerek fiziki olarak gelişmesinin yanında duygusal aynı zamanda sosyal gelişmesini de olağan kılar. Kısacası beden eğitimi bireyin beden, ruhen sağlığını korumak, motorik kabiliyetlerini geliştirmek, olası durumlarda fiziki koşullara ve iştirak edenlerin özelliklerine göre değiştirilebilen belirli kurallar çerçevesinde oyuna, eğlenceye, jimnastiğe, fiziksel faaliyetlere, spora ve yarışmaya yönelik alıştırmaya ve çalışmalarını kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir (5).

Beden eğitimi katılanları ruhen, fikren aynı zamanda fiziksel olarak geliştiren, kişinin bünyesini zedelemeyen dengeli bir şekilde olgunlaşmasını sağlayan minimum düzeyde yorgunluğa karşılık maksimum fayda sağlayan öğretici ve eğitici bütün bedensel faaliyetleri kapsayan bireyleri istenilen yönde ikamet ettiği topluma faydalı birer fert olarak yetiştirmeyi amaçlayan bir bilimdir. Bir başka tanımla beden eğitimi, bireylerin beden yapılarını, ruhsal ve zihinsel gelişimlerini günlük yaşantılarını bunun yanında iş yaşantılarını milli birlik ve vatandaşlık duygularını kuvvetlendirmek amacıyla yapılan, sistemli ve düzenli çalışmaların tümüdür (6).

Beden eğitimi eğitim-öğretimin bir parçası olup bedensel etkinliklerle bireyin bedensel, duygusal, bilişsel gelişimine etkili katkı sağladığı gibi kişilik, organik sosyal ve toplumsal yönden de gelişmesini sağlayan en büyük vasıta olarak değerlendirilmelidir (7).

Bu günlerde spor sadece insanların fiziksel ve psikososyal açıdan geliştirilmeleri ve güçlendirilmeleri için sürdürülen bir faaliyet ya da faaliyetler bütünü olmaktan daha da ileri gitmiştir. Spor ve fiziksel aktivitelerin ya da etkinliklerin okul çağı çocuklarında akademik başarıyı artırdığına okul çağı dışında ki insanlarda da iş başarısını artırdığına inanılmaktadır. Spor bünyesinde disiplin, sistem, çalışma, başarı hedef, ilerleme, kombinasyonlarını barındırır. Fiziksel etkinliklerde çocuk, ergen, genç ya da kişiler disiplini hayatına uygulamaya, hedef koymaya ve başarmaya odaklanırlar. Sporcu sporun branşlarına göre belirli teknikleri, belirli kurallara uyarak yaptığı, bedensel olarak da gelişmesine katkı sağlayan eğlenceli tarafı olan beden eğitimi etkinliklerini özele indirerek farklı alanlarda somutlaşmış, elit seviyede yapıldığında estetik değer taşıyan, teknik ve taktik özellikleri gerekli kılan fiziksel ve zihinsel olarak en üst çitayı hedefleyen,

yarışmaya dayalı ve katı kurallarla çevrili bedensel ve fiziksel hareketlerin tümüdür (8).

Belli belirsiz her türlü nesneye, bir duruma, bir olaya, kişi ya da kişilere canlı ya da cansız her türlü objeye karşı tutum oluşturulabilir. Oluşturulan bu tutumlar olumlu ya da olumsuz yönde olabilir. Eğer tutumlarımız istenilen yönde ise objeyi sevmek, onaylamak ya da onu desteklemek gibi olumlu davranışlar göstermemize sebep verir ve tarafımızdan da o nesnelere karşı olumlu tutum geliştirmemize neden olur. Bu nedenlerin aksine oluşturduğumuz olumsuz tutumlarda da o nesnelere kaçma, uzaklaşma ya da olaylara olumsuz davranışlar geliştirmemize sebep olmaktadır. Öğrencilerde okul yaşantıları süresince okula, derslere, konulara, öğretmenlere, arkadaşlarına veya okul yönetimine karşı olumlu ya da olumsuz tutum oluşturabilirler. Öğretmen özelliklerine göre öğretmenin girmiş olduğu derse karşı edinilmiş tutumlar çocuğun ya da ergenin o derse sempati duymasını, derse iştirak etmesini, akabinde o dersten başarılı olmasını etkileyebiliyor. Çocuklar, ergenler, gençler eğitim aldıkları derslerden beden eğitimi ve spor dersine de tutum geliştirmiş olabilirler. Bu oluşturulan tutumlar beden eğitimi dersini olumlu ya da olumsuz açıdan etkileyebilir. Çocukların, ergenlerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının olumlu ve ya olumsuz olması öğretmen, ders araç-gereçleri, spor salonu olup olmama durumu, okulun sportif etkinliklerdeki başarı durumlarına göre değişebilir. Aynı zamanda bu saydığımız değişkenlerde derste gerçekleştirilen faaliyetlerin üst düzeyde işlenmesini sağlayıp dersin hedeflerini gerçekleştirmesini istenilen seviyede kolaylaştırabilir, katılanların ilerki zamanlarda değişik sportif aktivitelere gönüllü iştiraklarını da sağlayabilir. Sayılanların aksine beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarında olumsuz anlamda çeşitli fikirleri olan çocuk ya da

ergenler bahsedilen dersin verimliliğini düşürebilir, bu derse iştirak etmeyebilir, dersi önemsemeyip sorunlar çıkarabilir dersin işlenişine de engel olabilir (9).

Bu araştırmada; ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

2.GENEL BİLGİLER

2.1. Beden Eğitimi ve Spor

Beden Eğitimi ve Spor beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli dallarda somutlaşmış, kişilerin bedenî fonksiyonlarını, fikir anlamındaki kabiliyetlerini bir bütün olarak değerlendirir. Dengeli ve sağlıklı bir şekilde geliştirmeyi hedef tutarak yarışma tarzında yapılan elit anlamda yapıldığında fiziksel, zihinsel, psikolojik, anlamlar ifade eden estetik değeri yüksek, teknik kapasiteyi gerekli kılan, eğlenceye dayalı bazen kurallarla sınırlı yarışmaya dayalı olan bir etkinliktir. Beden eğitimi ve spor araç olarak amaç ise tüm kişiliğin gelişimidir (8).

Bedensel hareketler aracılığıyla hareket etmeyi öğreten aynı doğrultuda fiziki aktiviteler yoluyla öğretmeyi hedef edinen beden eğitimi, müfredat programlarının vazgeçilemez bir parçasıdır eğitimdeki program amaçlarına fiziksel etkinlikler yoluyla fayda sağlar. Charles Mcclay (1886-1959) beden eğitiminin en önemli amacının organik ve psikomotor gelişimi sağlamak olduğunu savunmuştur. Wood, Cassidy ve Williams 1927 yılında yazdıkları eserde beden eğitiminin biyolojik, psikolojik, sosyolojik, temellerine değinip genel eğitim içindeki önemine değinmişlerdir (10).

Beden eğitimi ve spor kişilerin bedensel gelişimlerinin yanında toplumsal ve duygusal açıdan da ilerlemelerine de önemli katkılar sağlar. Sportif ve fiziksel aktiviteler yardımıyla da kişilerin çevresini tanıması ve iletişim kurması daha kolay gerçekleşecektir. Kişilerin bedensel, duygusal, bilişsel yönlerini geliştirmek ve insanların iradesini kuvvetli kılmanın yanında ekip çalışmasını, grup dayanışmasını da sağlar. Kişileri toplumun bir üyesi olma yönünde eğiterek, toplumda kendine bir yer edinmesini sağlayarak sosyalleşmesini de sağlar (11).

Sporun özünde hareket vardır. Yapılan bu hareketler ister kişisel isterse de gurup halinde olsun kuralları önceden belirlendiği, bir disiplin çerçevesinde ortaya konulduğu için sosyal aynı zamanda toplumsal bir olaydır. Dünya Sağlık Örgütünün (Who) tabirinde (WELLNESS) kavramı çerçevesinde kişileri tüm hatlarıyla iyi ve denge içinde olma haline tüm hatlarıyla (sosyolojik, psikolojik, fizyolojik, ekonomik, vs.) katkıda bulunabilen bir olaydır. Spor zihinsel, duygusal, sosyal ve bedensel bir aktivitedir. Yapılan bu aktiviteler genellikle sosyal bir anlam ifade edip toplumsaldır. Sporun katılanlara sağladığı bireysel katkılar sonucunda sporla uğraşanların daha sosyal ve toplum içinde daha aktif bir hal almasını sağlamıştır (12).

Çocuk eğitiminde hareketin, taklidin ve eğitsel oyunun yeri çok büyüktür. Oyun eğitiminde çocuğun zevk alarak ve bıkmadan öğrenmesini sağlar. Oyun, çocuğun eğlenmesinde, fiziksel, ruhsal olarak olgunlaşmasında ve eğitiminde olduğu kadar onun hayata hazırlanmasında, iç dünyasını dışarı vurmasında etkin bir araçtır. Çocuk dünyaya geldiği andan itibaren ileriki zamanlarda merak hisleri doğrultusunda harekette bulunarak oyuna yönelmektedir. Zamanla biçim ve içeriği değişen oyun aktiviteleriyle eğlenirken aynı zamanda tüm gelişim alanlarına önemli katkılar sağlayacak sportif bedensel aktivitelerde de bulunacaktır. Bu saydığımız süreçte çocuk elde ettiği verilerle çevresini algılar rol model aldıklarıyla özdeşim kurar ve ilerde kişiliği gelişir, karakteri oluşmaya başlar. Oyun oynarken öğrenen çocuğun edindiği bilgiler daha kalıcı olur. Fiziksel aktiviteler çocuklara neşe verir, oyun sırasında duyu organları, sinir ve kas ve iskelet sistemi, zihinsel işlemler birlikte işlemektedir (13).

Oyun oynayan çocuk dokunur, yeni beceriler kazanır, hisseder, koklar, görür, anlatır, dinler, bakar özdeşim kurar, hayal kurar; paylaşmayı ve işbirliğini öğrenir.

Bu durumlar yaşanırken bütün duyularını kullanan çocuk bedeninde ve ruhunda hem sağlığı hem de daha kalıcı ve doğal bir kazanımı elde etmiş olacaktır (14).

Beden Eğitimi; Millî Eğitimin temel hedefleri doğrultusunda katılanların fiziksel, ruhsal, bilişsel, duygusal ve sosyal anlamdaki gelişimlerini tamamlamaktır. Çocukların, ergenlerin, gençlerin içinde yaşadıkları toplumun örf adetlerine uygun davranması, karşılıklı ilişkilerinin iyi örneğinin verilmesi adına hümanist, bireye saygılı, ahlaklı davranması, çalışkan, yapı itibarıyla her yönden sağlıklı olmasıyla bağlantılıdır. Beden eğitimi, katılanların kişiliklerini bulması sosyal ilişkiler kurabilmesi doğru bir hedef üzerinde yol almasında büyük rol oynar (8).

Beden eğitimi bireyin fiziksel, duygusal, zihinsel gelişimine etkili katkı sağladığı gibi kişilik, organik sosyal ve toplumsal yönden de gelişmesini sağlayan en büyük vasıta olarak değerlendirilmelidir. Bazı dönemlerde felsefi akımlara bağlı olarak beden eğitime karşı oluşturulan tutumlarında yeniden şekillendiği görülmüştür. Beden ve ruhun birbirinden ayıramayacağı görüşüyle, öğrenmenin ancak iyi bir bedensel sağlıkla olabileceği ve bireylerin çalışma hayatlarının dışında boş zaman etkinliklerine katılıp dinlenmeye de ihtiyacı olduğu fikri benimsendi. J. J. Rousseau (1712-1778) oyunla eğitimin faydalarına dikkat çekerek beden eğitiminin öğrenmedeki önemi ve etkisini ele almıştır. John Basedow (1723-1790) “Philanthropinum” ismini koyduğu bireğitim kurumunda günde birkaç saat jimnastik, oyun gibi fiziksel faaliyetlere yer vermiş; dans, eskrim, binicilik çalışmalarını da tavsiye etmiştir. Yine bu dönemde beden eğitimi etkinlikleri bilimsel niteliği olan çalışmalarla irdelenmiştir. Thomas Wood (1870-1942) beden eğitimi yoluyla eğitimin amaçlarına ulaşmasındaki öneme dikkat çekmek istedi. Özellikle bu dönemde John Dewey’in öğrencilerin ihtiyaçlarının giderilmesi konusundaki

düşünceleri beden eğitimi alanında çalışan eğitimcileri etkilemiştir. Dewey insanların zihninin düzenli olarak gelişmesini kasların ve duyumlarının tertipli gelişmesine bağlamıştır. Çocuğun hareket içinde duyu organlarını daha iyi kullanabilmesi için bilgiye ihtiyacı olacağını belirtmiş, programlarında oyunlara ritmik hareketlere ve beceri geliştirici çalışmalara yer vermişti J.F.Williams (1886-1966) programlarda insanların her yönden gelişmelerine olumlu katkılarda bulunacaksa, bedensel etkinliklere, aktivitelere yer verilmesini zaman ayrılmasını istemiştir (10).

Antik çağın ünlü düşünürü Platon'a göre "zihinsel eğitim ve bedensel yetilerini en güzel bağlayan ve onları en ölçülü şekilde ruhun hizmetine sokan tam eğitilmiş ve uyum sağlamış insandır" fikri günümüzde etkinliğini ve geçerliğini muhafaza etmektedir. Çağımızın ünlü pedagoglarından Dr. Karl Gaulhefer "Bedensel Eğitim beden yolu ile genel eğitimidir. Beden, bu eğitimin etkinlik yapılan yeridir, amaç ise insanın tümlüğüdür." Diye ifade etmektedir. Bireylerin hareket gereksinimlerini karşılamak, bireyleri fiziksel, zihinsel ve toplumsalen üst seviyeye çıkarmak için gerçekleştirilen bütün faaliyetleri kapsamaktadır. Beden eğitimi; bireylerin karakterini şekillendirip toplumsallaşabilmesi ayrıca sorumluluk alabilen bir birey olması yönünde etkin rol oynar (15).

Spor bedensel aktiviteleri özele indirip başka başka alanlarda somutlaştırır, elit düzeyde gerçekleştirildiğinde teknik ve taktik özellikleri gerekli kılan yarışma amaçlı belirli kurallarla çevrili bir etkinliktir. Sporcu sporun gerektirdiği belirlenen kuralları, potansiyelini en üst düzeyde kullanarak, organizmasını, reflex ve reaksiyon halinde tutmasıdır. Öğrenciler sporun branşlarına göre belirli teknikleri, belirli kurallar çerçevesinde yaparlar. Fiziksel ve ruhsal yapılarına olumlu yönde katkı

sağlayan spor aynı zamanda eğlenceli tarafı olan, yarışma amacı da bulunan bedensel hareketlerin tümüdür (8).

İnsanın bedensel ve ruhsal yapısına olumlu katkılar sağlayan insanı bir bütün olarak geliştirmek iradesini güçlü kılmak, işbirlikçi çalışmayı sosyal dayanışmayı sağlayacak, ferdin toplum üyeliğinin kazanması olan sosyalleşmesini sağlar. Bucher ve Mirzeoğlu'na göre beden eğitimi, hedefinde insanın bütün alanlardaki performansını artırarak belirlediği bedensel etkinliklerle bu hedeflere erişmeye çalışan bir eğitim yöntemidir (16).

“Beden eğitimi, uygulama, oyun, spor, atletizm, su sporu, cimnastik ve dans kullanımlarını ve anlamlarını araştırmaya ve bunların bireyler ve gruplar üzerindeki etkilerini anlamaya çalışan akademik bir disiplindir.” Okul ders programlarında yer alan bedensel hareketler çocukları ve ergenlerin fiziksel gelişimlerine, motorik özelliklerine, bilgi birikimlerine katkı sağlar. Aynı zamanda çocukların ve ergenlerin devam eden yaşamlarına neşe katabilmek için bedensel süreklilik içeren faal yaşam biçimidir. (Pate, Corbin ve Pangrazi, 1998) diye tanımlanmaktadır (5).

Beden eğitimi ve spor dersleri, genel olarak bireylerin fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlardaki gelişimlerini desteklemektedir. İnsan sağlığı ve yapısı, karakter gelişimi, moral ve motivasyon verimliliği ile doğrudan ilgili olan beden eğitimi ve spor etkili bir eğitim ve öğretim faaliyetidir. Zihinsel gelişme, bedensel gelişme ile dengeli ve uyumlu olduğu zaman, bireyler ve toplumlar daha nitelikli huzurlu, sevinçli, başarılı ve verimlilik konusunda daha üretken olabilirler (17, 18).

Beden eğitimi dersi gençlerin fiziksel, ruhsal zihinsel gelişimini en üst düzeyde amaçlayıp ve çalışmalarını da bu yönde planladığı için okul müfredat

programlarında yer alan başka derslerden ayrı bir titizlikte dikkate alınması ve itina gösterilmesi gereken bir derstir (19).

İnsanların doğal ortamlarını beşeri çevre haline getirirken elde ettiği kazanımlarını da kabiliyetleri doğrultusunda geliştirir. Önceden belirlenen kurallar dahilinde malzemeli veya malzemesiz, bireysel ya da grup olarak rekreasyon faaliyetleri kapsamında da yapılabilen bir etkinliktir. İnsanların bütün vaktini vererek meslek anlamında yaptıkları bir alandır. Katılanları sosyal anlamda toplumla buluşturan, kişilerin zihin ve fiziğini olgunlaştıran rekabete dayanan işbirlikçi, sonuçları deneylerle kanıtlanmış bir alandır (20).

Kısacası beden eğitimi, bedensel hareketler aracılığıyla katılanlarda beden ve ruh sağlığını iyileştirir. Spor ise, katılanların ruhsal ve vücut sağlığını iyileştirmesinin yanı sıra, kazanma ve kaybetme durumları olan adrenalin dolu kurallara dayalı amatör ve profesyonelce yapılabilen bir alandır (8).

2.1.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersi

Beden eğitimi ve spor dersi Mili Eğitim Bakanlığı'na bağlı okulların ilk 4 yılında 2 saat, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarında 2 saat liselerde de 2 ders saati olarak okutulmaktadır. Okuldaki ders saatleri dışında kalan zamanlarda ders dışı çalışma programı çerçevesinde, eğlenceli rekreasyon amaçlı serbest zamanların değerlendirilmesinde, şenlikler çerçevesinde sınıflar arası müsabakalar ve okullar arası faaliyetler olarak ele alındığı da görülmektedir (21).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 58. Maddesi; “Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar vb. kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.” 59. Madde ise; “Devlet, her

yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet, başarılı sporcuyu korur” der. Bu nedenle, devletin önemli görevleri arasında beden eğitimi ve sporun toplumun farklı kesimlerinde yapılabilmesi yer almaktadır. Beden eğitimi ve sporun topluma yayılması için gerekli planlamaların yapılması ve kaynakların eşit şekilde dağıtılması esas alınmalı beden eğitimi ve spor toplumdaki tüm bireylere yönelik olmalıdır (22).

2.1.2. Okullarda Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Genel Amaçları

Programın amaçları;

*Mustafa Kemal Atatürk ve Türk düşünürlerinin beden eğitimi ve spor konusundaki söyledikleri kelimeleri ifade edebilme,

*Organizmayı oluşturan bütün sistemleri seviyelerine uygun olarak kuvvetlendirip geliştirebilme,

*Sinir-kas-eklem uyumunu iyileştirme, dengeli bir duruş alışkanlığı sağlama,

*Halkoyunlarına istekli olabilme, ritim ve müzik eşliğinde dans hareketleri sergileyebilme,

*Ulusal günlerde ve bayramlarda günün anlam ve önemini kavrayarak düzenlenen kutlama ve anma günlerine büyük bir coşkuyla iştirak edebilme,

*Fiziksel etkinliklerin vücut sağlığına katkılarının farkında olarak rekreatif vaktini fiziksel etkinliklerle geçirir,

*Temizlik, sıhhat konularında alışkanlık kazanıp aynı zamanda ilk yardım hakkında bilgi ve deneyim elde edilebilme,

*Doğaya sahip çıkma, doğayı koruma, doğanın sunmuş olduğu bütün güzelliklerden istifade edebilme,

* İyi ilişkiler kurabilme ve bu yönde tavırlar sergileyebilme,

*Bir gruba uyma, görevlerinin farkına varma, yeri geldiğinde grubuna önder olabilme,

* Duygu ve düşüncelerine güvenip yerinde karar verebilme,

*Bireye saygı, müsabakalarda fair-play anlayışı çerçevesinde kazanma ve kaybetme duygularını yaşayabilme,

*Tükenebilir özel ve devlet kaynaklarını israf etmeden kullanabilmek,

*Spor alanlarının, araç-gereçlerinin bilgisine sahip olup bu bilgiler doğrultusunda bunlardan istifade edebilme şeklinde özetlenebilir (23).

Çocukların ve ergenlerin fizik gücünü, sürat, esneklik, iş enerjisini, beceri gibi fonksiyonlarını faaliyetler, bedensel hareketler yolu ile iskelet, eklem, tendon ve kemik yapılarında gelişim sağlayarak her bir çocuk veya ergenin hareket kapasitesini en üst seviyeye çıkarmaya yardımcı olmaktır. Eğitim yapılan yerde belirlenen hedeflerin ortaya çıkarılmasında eğitime katılanların bilişsel ve duygusal, sosyal anlamda eğitimleri içinde şartların iyileştirilip düzenlenmesi lazımdır. Bu gerekçelerle beden eğitimi ve spor eğitim-öğretim programlarının vazgeçilmez bir parçasıdır. Yetişmekte olan yeni nesillere, topyekûn zinde bir beden kazandıran önemli etkinlik faaliyeti olarak kabul edilmektedir (24).

Eğitim-öğretim faaliyetleri içerisinde fazlaca önemli bir yer tutan beden eğitimi ve spor dersinin amacı, çocukların ve ergenlerin bedensel faaliyetler aracılığı ile eğitimlerine olumlu yönde fayda sağlamak, her bir çocuğun ya da ergenin fiziksel olarak hareket kapasitesini en üst düzeye çıkarmaktır. Aynı zamanda istenilen kazanımlar doğrultusunda çocukları ve ergenleri tüm boyutlarda en üst seviyeye taşımak sağlıklı gelişimlerine katkıda bulunmaktır. Bu bağlamda beden eğitimi ve

spor dersi; okul beden eğitimi müfredatlarında bedensel faaliyetler ile çocukların ve ergenlerin fiziksel gelişimlerine, bilgi ve becerilerine, tutumlarına, psikomotor özelliklerine yaşam kalitesi ve eğlence sağlamak amacıyla yapılan sosyal, duygusal, fiziksel ve zihinsel etkinliklerin devamını içeren aktif hayat şeklidir (5).

Okullarda Beden Eğitimi ve Sporun Genel Amacı, çocukların bedensel faaliyetler aracılığı ile gelişimlerine katkıda bulunarak her bir çocuk ya da ergenin hareket kapasitesini en üst seviyeye çıkarmak genel hedefidir. Eğitimde hedeflerin gerçekleştirilmesinde öğrencilerin bilişsel ve sosyal eğitimleri içinde koşulların gözden geçirilip düzenlenmesine bağlıdır. Bu nedenle beden eğitimi ve spor temel eğitim-öğretim programlarının vazgeçilmez bir parçasıdır. Beden eğitimi ve spor genç kuşakların temel kaynağı olan insana, hareket kabiliyetlerini artırmak yoluyla ruhen, fikren, bedenen sıhhat kazandıran bir faaliyet planı olarak kabul edilmektedir. Zihin ve beden gelişimini bir bütün halinde değerlendirir (25).

Beden eğitimi ve sporun genel amacı, insanların hareket yeteneklerinin artırılması yoluyla bilişsel ve bedensel yönden sıhhatli kişiler yetiştirilmesine yardımcı olmaktır. Eğitim, beden eğitimi ve sporun en önemli boyutudur. Her yaştaki ve her kesimden bireylerin verim gücünü artırarak beden ve ruh sağlığını korumanın yanı sıra, insanların serbest zamanlarının değerlendirilmesi ve toplum için sorunlu insan olmaksızın faydalı birer fert olmaları yönünde çalışmalar amaçlanmaktadır (26).

Öğrencilerin gelişim ve psikolojik taraflarını bir bütün olarak değerlendirip bireysel ve sosyal anlamda mutlu, kişilik, karakter, davranış yönünden ahlaklı yaşam kalitesi olarak da dengeli bir kişilik sahibi yapabilmektir. Yıkıcı olmayan, kazanan ve kazandıran, toplumsal ve anayasal kuralları benimsemiş Atatürk ilkeleri ve

İnkılâplarına bağı Anayasal düzeni koruyan, Türk Millî Eğitimi'nin temel amaçları doğrultusunda; bireyler olarak yetiştirmektir (27, 8).

2.1.2.1. Kişisel Yönden

Gelişimin en hızlı olduğu dönem 0-6 yaş aralığıdır. Hayatımızın temellerinin atıldığı dönemde bu yaş aralığıdır. Bu dönemde tecrübe edilen her davranışın önemi büyüktür. İlk çocukluk dönemlerinde beden eğitimi ve spor etkinlikleri çocuğun birçok gelişim özelliklerini etkilerken fiziksel gelişimine de önemli faydalarda bulunur. Dolayısıyla ebeveynler de çocuklarının beden eğitimi ve spor derslerine katılımlarını sağlamalı, yetenekleri doğrultusunda da bir spor branşına yönlendirmeleri konusunda teşvik edici olmalıdırlar (28).

Beden eğitiminin kişinin gelişimine olan katkılarından bazıları şunlardır (29);

- Bireye dengeli duruşu öğretir.
- Yaşam içerisinde fiziksel aktivite yapma sürekliliği kazandırır.
- Esneklik, çeviklik, kas kuvveti, dayanıklılık, beceri, denge ve sürat gibi temel motorik özellikleri iyileştirir.
- Kas gruplarının hareket kabiliyetini destekler.
- Gruptaki sorumluluğun bilincine vardırır. İşbirliği alışkanlığını sağlar. Saygılı olmayı öğretir.
- Saldırganlık davranışlarını kontrol altına alır.
- Dikkatini belli bir noktaya verme, analitik düşünme, karmaşık durumları çözebilme, doğaçlama ve olaylara hikâye uydurma yeteneğini geliştirir.
- Bireyin benlik gelişimine olumlu yönde destek verir.

- Oyun oynarken elde edilen kazanımlar yaşanan heyecanla birlikte ortaya çıkan sevinç çocukların kendine olan güvenlerini olumlu yönde etkiler.
- Çocuğun bedensel gücünü ve güç kontrolünü etkilemektedir.
- Kurallara uyabilme yeterliliğini artırır.
- Bireysel ve grup faaliyetlerinde aktif rol almayı destekler.
- Kavramları ayırt edebilme ve yön bulma duygusunu geliştirir.

2.1.2.2. Toplumsal Yönden

İnsanların içinde yaşadığı topluma ayak uydurması toplumun kendi oluşturduğu bu kurallara uygun olarak yaşayabilmesi, o toplumda yaşayan insanlarla büyük-küçük ya da akranlarıyla iyi ilişkiler kurabilmesi sağlıklı, dinç, ahlaklı, dürüst ve hümanist davranabilmesi ve bu yönde yaşayabilmesi, düşünce gelişiminin yanında bedensel ve ruhsal gelişimlerine de bağlıdır (30).

1. Güne başlarken kendinde kuvvet bulup faaliyetleri hevesli bir şekilde yapar.
2. İçinde bulunduğu topluma karşı sorumluluk alır. Ödevlerini hakkıyla yerine getirir.
3. İnsanlarda oto kontrol mekanizmasını devreye sokarak başkalarına hoşgörülü davranmayı öğretir.
4. Plan ve program çerçevesinde çalışmayı ve istirahat etmeyi öğretir.
5. Ekip oluşturma, ekip halinde işlerini yapabilme, aynı zamanda kişinin mensubu olduğu toplumda konumunu belirlemesine olanak verir.

2.1.2.3. Ekonomik Yönden

Sportif faaliyetler için üretilen ve satılan her türlü araç gereçler ekonomide önemli yere sahiptir. Müsabakalar etkinlikler için inşa edilen tesislerin yapım ve işletim maliyetleri, organizasyonların ekonomik girdileri (gişe-büfe gelirleri, katılım

maliyetleri hakem ücretleri, vb.) incelendiğinde, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde önemli bir pay sahibidir. Beden eğitimi ve spor, hayatın önemli bir parçası olmuş, adeta tutku haline gelmiştir. İnsanlar spor için zamanlarını ayırmakta ve spora harcama yapmaktadırlar. Ülke ekonomilerinde 2. büyük güç haline gelmiştir. Beden eğitimi ve sporun ekonomik açıdan faydaları aşağıdaki gibi sıralanabilir (8).

1. İnsanların yaşam kalitesini artırarak günlük işlerini en verimli şekilde yürütebilmesini sağlar.
2. İnsanların yeteneklerini geliştirerek yapıcı ve üretici taraflarını geliştirir.
3. İş ahlakı, görev sorumluluğu kazandırır.
4. Ekonomik gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan donanımların bu alandaki çalışanlara iletilmesini sağlar.
5. Beyin gücü olarak alanında bilgi, tecrübe ve doğaçlama gücünü artırır.
6. Çalışma verimliliğini yükseltir.

2.1.3. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi

İnsan, yaşamı boyunca kaliteli bir hayat adına fiziksel etkinliklere ihtiyaç duyar. Kaliteli bir hayat için gerekli olan bedensel aktiviteler insan ömrünün bütün safhalarında vazgeçilmezdir. Çocuklarda okul çağı dönemlerinde bedensel hareketler aracılığıyla çeşitli amaçları gerçekleştirmek için çaba gösterir. Beden eğitimi dersi kapsamında yapılan hareket eğitimi de farklı hedeflere ulaşmak için yapılmaya başlanır. Bunlar; sağlık, dinçlik, eğlence, etkilenme, estetik, biçimlenme, performans, kendine güven, macera, toplumsallık, rekreasyon vb. olabilir. Genel eğitimin içinde büyük öneme sahip olan ve eğitimin tamamlayıcısı aynı zamanda ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi ve spor dersi, aynı zamanda kişiliğinde eğitimi demektir.

Başka bir açıklamayla beden eğitimi ve spor kişilerin gelişim özelliklerini de dikkate alarak onların, birey ve toplum yönünden daha sağlıklı, zinde, mutlu, güzel ahlaklı, hümanist düşünceye sahip yapıcı, üretken; milli-manevi değerlerini koruyan ve yaşatan aynı zamanda dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlayan önemli araçlardan biridir (31).

Beden eğitimi ve spor, beden, ruhen, fikren, zihnen sosyal ve ahlaki yönlerden, toplumun sağlıklı aynı zamanda sağlam bir yapıya kavuşmasını sağlayarak genel eğitimin şekillenmesinde önemli rol teşkil etmektedir (32).

Beden eğitimi ve spor dersinin genel eğitim içindeki önemi ve kapsamı açık olarak belirtilmiştir. Onu önemli ve kapsamlı kılan kendi amaç ve kapsamından kaynaklanmaktadır (33).

İnsanlar, bedensel gelişimleri ile birlikte bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini de önemli katkılar sağlayan beden eğitimi ve spor eğitimine oldukça önem vermişlerdir (34).

Ercic ve arkadaşlarına (2005,58) göre beden eğitimi ve spor derslerinin eğitim ve öğretim faaliyetlerinin gerçekleştiği okullarda yer almasının dört önemli gerekçesi vardır. Birincisi, çocukların ve ergenlerin fiziksel etkinlikleri doğru olarak öğrenme zorunluluğu ile çocukların biyolojik gelişim sürecinde en hassas dönemlerinin okul dönemlerine denk gelmesidir. İkincisi, beden eğitimi ve spor programlarının, geniş ve uzun sürece yayılmış olmasıdır. Üçüncüsü, beden eğitimi ve spor programlarının yeni nesillerin pek çoğuna hitap edecek düzeyde olması ve özellikle katılanları sistemli olarak etkilemesidir. Dördüncüsü ise, okulların ve fiziki donanımlarının çocukların ve ergenlerin fiziksel etkinlikler için gerekli altyapı ihtiyacını karşılamasıdır (35).

2.1.4. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Amaçları

Öğrenciler arasındaki etkileşimi çoğaltmak, işbirlikçi çalışmayı kolaylaştırmak, birlik olmayı, yardımlaşmayı sağlamak, bireyi içinde yaşadığı topluma kazandırmak ve çevresiyle uyum içinde barışçıl doğayı seven birey olarak yetişmelerine katkıda bulunmak, beden eğitimi ve sporun amaç ve yararları arasında sayılabilir. Eğitim, farklı araçları kullanarak amacı ve aracı insan olan karmaşık bir olgudur. Düşünce olarak kaynağını felsefeden, kanıtlanabilir doğruluğunu ve güvenilirliğini bilimden, nizamını da anayasa ve toplumsal kurallardan alan bir birey ortaya koyma sanatıdır. Bireylerin bilişsel, duygusal, sosyal yapılarını bozmadan belli hedefler için eğitilmesi düşüncesi, insanlığın kâinat üzerindeki varlığı kadar eskidir. Canlılığın tek belirtisi olan hareket, beden eğitimi ve sporunda aracı ve amacıdır (36).

İnsanın fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duygusal oluşumunda beden eğitimi ve sporun genel eğitime faydası oldukça fazladır. Beden eğitimi ve spor faaliyetleri anlamı ve önemi bakımından eğitim-öğretim kazanımlarında ayrılmaz bir bütündür (37).

Eğitim insanı bir bütün olarak ele alır ve onunla ilgilenir. Bu nedenle de eğitim-öğretim faaliyetleri içerisinde bir disiplin olarak yer alan beden eğitimi de yaklaşım olarak insanı tüm boyutlarıyla değerlendirir. Beden eğitimi bu amaçlarını gerçekleştirirken araç olarak da bedensel hareketleri kullanır amaç ise tüm insanlığın eğitimi olarak bilinmektedir (38).

Beden eğitimi ve spor etkinlikleri, insanları zihinsel, ruhsal, duygusal yaşama yöneltmek onun biyolojik varlığını da el üstünde tutar, yüceltir. Bu açıdan okullarda beden eğitiminde yetenek değil, katılanların eğitimi söz konusudur (39).

Aynı zamanda beden eğitimi, çocuğun ve ergenin oyun oynama hakkının ve serbest zamanlarını değerlendirme hareketinin okul yaşamı içindeki konumunu güvenceye alır, bedensel, ruhsal, zihinsel, duygusal eğitimi sağlayarak sportif faaliyetlerden zevk almasını olağan kılar (40).

Sonuç olarak beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının amacı; çocuk ya da ergenlerin hayatları süresince sergileyecekleri hareket becerileri, faal ve dinç hayat tecrübeleri, kavramları ve yöntemleri ile beraber öz denetim becerileri, toplumsal becerileri ve zihinsel becerilerini de zenginleştirerek daha sonraki eğitim seviyesine hazırlamaktır. Belirtilen amaçlar çerçevesinde, beden eğitimi ve spor dersini gören çocuk ve ergenlerin maddeler halinde sıralanan program dönütlerini elde etmeleri amaçlanmaktadır (41).

1. Değişik bedensel faaliyetler ve branşlara ait hareket kabiliyetlerini iyileştirir.
2. Beceri kabiliyetlerini ve hedeflerini, farklı bedensel faaliyetlerde ve branşlarda sergiler.
3. Hareket yöntemlerini, güçlü ve zayıf yönlerini taktiksel olarak, değişik bedensel faaliyetlerde ve alanlarda kullanır.
4. Zinde bir yaşamla alakalı faaliyetleri ve spor branşlarıyla ilgili terimleri açıklar.
5. Zinde bir yaşam sürebilmek için vücut fonksiyonlarını geliştirmek isteyecektir bunun içinde bedensel faaliyetlere ve sporla ilgili etkinliklere aksatmadan katılır.
6. Beden eğitimi ve sporla ilgili geçmişimizden gelen örf, adet, gelenek, görenek gibi kültür birikimlerimizi kavrar.
7. Bedensel ve sportif etkinlikler aracılığıyla öz denetim yeteneklerini geliştirir.

8. Beden eğitimi ve spor aracılığıyla iyi iletişim kurma yönündeki becerileri, ekip oyunu, adaletli bir oyun anlayışı (fair-play), toplumsal bilinç, sorumluluk alma öne çıkma, çevreye hassasiyetlik, bireye ve bireysel farklılıklara anlayış gibi özelliklerini geliştirir.

2.1.5. Beden Eğitimi ve Sporda Gelişim

2.1.5.1. Organik Gelişim

Beden eğitimi ve spor, insanın biyolojik sisteminin daha iyi güçlenip çalışabilmesi adına çeşitli olanaklar sağlar. Fiziksel faaliyetler; bedensel uygunluğu, koordinasyon, denge, kuvvet, hareketlilik ve dayanıklılığı, bununla birlikte iç organların yapısal işlevlerini geliştirir. Sürekli ve sistemli yapılan bedensel faaliyetler, kemiklerin total ağırlığını liflerin ve bağ dokularının esnekliğini arttırarak bunların baskı ve gerilmelere karşı direncini arttırır. Bütün bu değişim ve gelişmeler neticesinde olumlu bir organik gelişme ve daha iyi bir beden ve ruh sağlığına sahip olunur. Bunun yanında insanların sağlığını tehdit eden fazla kiloların vücuttan atılarak beden kitle indeksine göre ideal kiloya sahip olunmasına katkıda bulunur. Sakatlıkları ve özellikle kardiyovasküler dolasım sisteminde görülebilecek rahatsızlıkları önlemesi veya düzene koyup iyileştirmesi bakımından sportif faaliyetlerin önemi tartışılmaz (42).

2.1.5.2. Psikomotor Gelişim

Bedensel büyüme, vücudun total olarak artması ve boyun uzamasının yanında bünyeyi oluşturan bütün alt sistemlerin de büyümesini ve olgunlaşmasını içerir. İnsanın zinde olabilmesi, bütün sistemlerin de hep beraber vücudun sağlıklı

büyümesine, fonksiyonlarını tam anlamıyla yapmasına bağlıdır. Fiziksel gelişim, kişinin, bütün metabolizmasındaki değişim ve dengelenme süreci ile ilgilidir. Motorik değişim ve gelişim ise insanın vücut azalarının görevlerini gözetim altına almada sergilediği becerikliliğin artmasıdır. Motor gelişimde duyumlar, eklemler, sinir-kas sistemleri bir düzen içerisinde hareket ederler. Eğer duyumlar iyi düzeyde gelişmişse bu da duyu organlarının görme, işitme, dokunma, hissetme, tat, koku, ısı, soğuk, sıcak, tatlı, acı gibi duyumlarını iyi düzeye ulaştığının göstergesidir. Motor hareketlerin tamamında vücudun birkaç kısmı beraber ve aynı paralelde hareket etmek durumundadır. Bu eşgüdümün gelişimi, vücudun olgunluğuna ve antrenmanlara bağlıdır. Her bir motor hareket belirli bir kuvvete gereksinim duyar. Kuvvetin artması kemiklerin, kasların total olarak artması, belli oranların farklılaşması, kısaca vücudun gelişimi ile sıkı sıkıya bağlantılı olduğu için genellikle fiziksel gelişim ve motor gelişim birlikte incelenir. Motor becerilerin kazanılması, dengelenmesi ve daha sonra yaşa bağlı olarak azalma göstermesi insanın doğumundan ölümüne kadar hayat boyu devam eden bir süreçtir. Motor beceriler dayanıklılık, sürat, esneklik (hareketlilik), beceri (koordinasyon), öğelerinin oluşturduğu ve normal sağlıklı her bireyin az ya da çok sahip olduğu temel yeteneklerin oluşturduğu geniş tabanlı bir kavramdır (43).

Psikomotor gelişimde süreç üst taraftan aşağı tarafa, içten dışa doğru, büyük kas grupları önce, küçük kas gruplarının gelişimi ise daha sonra gerçekleşen bir süreç olup ve hayat boyu devam etmektedir. Psikomotor gelişim insanların becerilerinde azalma olup olmadığı ya da yeni kazanılmış becerileri var mı gibi tüm bedensel anlamdaki değişim ve gelişmelerle alakadar olur (44).

2.1.5.3. Bilişsel (Zihinsel) Gelişim

Zihinsel gelişim kavramı, bilgiyi, belleği, fikir yürütmeyi, problem çözmeyi, kavramayı ve düşünce yoluyla öğrenmeyi, öğrenilenleri de anlamayı içeren zihinsel etkinliklerin gelişimini kapsar (45).

İnsanın davranışlarını dile getiren geniş tabanlı genel bir terimdir. İnsan gelişimini iyi süzebilmek için zihnin işleyişini de iyi bilmek gerekir. Öğrenme, iş yapabilme kapasitesi, uyum sağlama, dil gelişimi, algısal becerilerdeki gelişim, kavram geliştirme, sorunlara çözüm arama, doğaçlama becerilerinin gelişimi bu işlevlerden bazılarıdır (43).

Bilişsel gelişim, zekânın işleyişiyle ilgili, düşünme, öğrenme ve öğrenilenleri hatırlama süreçlerini, beden ve fikir arasındaki fonksiyonel ilişkiyi kapsar (44).

Farklı sportif faaliyetlerin öğrenilmesi ve pratiğe dönüştürülmesi sonucunda bilişsel gelişme olup, eğitimin hedefi ile doğrudan alakalıdır. Bu hedef, bilgi birikimi ve kavrama ile ilgilidir. Bilgiler ve kavramalar, bilişsel gücün parçalarını oluşturur. Bunlar algılama, anlama, yorumlayabilme, analiz edebilme, karar verme ve düşünce yeteneğidir (42).

2.1.5.4. Duygusal (Heyecansal) ve Sosyal Gelişim

Duygu, dışarıdan veya iç çevreden gelen uyarıcıların, bireylerde hoşlanma ya da hoşlanma ma gibi etkiler uyandırması olarak tabir edilebilir (46).

İnsanlar hayata gelirken doğumla birlikte duygusal anlamdaki davranış biçimleri de onlarla birlikte gelir. İnsanların duygusal gelişimleri olgunlaşmalarına bağlı olarak ve yaşantılar sonucu edinilen kazanımlar sonucunda oluşur. Her bireyin yaşantısı farklı olacağı gibi olgunluk seviyelerinde de farklılıklar olacaktır. Birey

etrafındaki uyaranlarla iletişimi esnasında haz ve ya elem yönünden değişik duyguların içerisinde olabilir (45).

Çocuğun duygusal ve sosyal gelişimi birlikte incelenmektedir. Duygu, belirli nesne, olay ya da kişilerin bireyin iç ve dış dünyasında uyandırdığı izlenimlerden etkilenmesi sonucu genel olarak haz ya da elem duyma biçiminde oluşan tepkilerdir. Sosyalleşme, bireylerin içinde yetişip harmanlandığı toplumun örf, adet, anane gibi değer yargılarına uygun bir davranış geliştirme sürecidir. Bu süreç, insanın doğumundan başlayıp, ömür boyu devam eder (44).

İnsanlar mevcut bulunduğu çevresinin etkisinde kalır ve o çevrenin bir üyesidir, bir gruba aittir. Dolayısıyla ait olduğu toplumun kültürü içinde yaşayanlar gibi hareket etmeyi öğrenmesi toplumsal ve sosyal gelişimin ürünüdür. Toplamların gelişimi çevreden edinilen öğrenme faktörlerinden maksimum ölçüde etkilenir. Bir öğrenme olgusu olan toplumsallaşma, insanların etraflarındaki kurallara ve toplumun değerlerine uymasıyla uygun davranış biçimlerini kabul etmesiyle gelişir. Başka kişilerle duygudaşlık kurmak onları anlayabilmek ve o kişilere adapta olabilmek, toplumsallaşmanın önceliğidir. İnsanlar mensup oldukları toplumda bir yer kazanmaya hem de kendi yerini belirlemeye gereksinim duyar. Toplumsal hayatın bir ahenk içinde devam edebilmesi büyük ölçüde bu gereksinimlerin karşılanmasına bağlıdır. Bu uyum süreci ayrıca insanların ileriki yaşlardaki başarılarını da etkilemektedir. Toplum hayatının bir nizam içerisindeki ölçüsü, insanların etraflarındaki bireylerle iyi ilişkiler kurmasıyla, işbirlikçi çalışmalara katılabilmeleriyle, ılımlı olmalarıyla, dert edinen sorumluluk yüklenebilen aynı zamanda birlikte yaşamının gerektirdiği kurallara uyabilmeleriyle olasıdır (45).

2.2. Tutum

Tutum, kişiye atfedilen ve kişinin psikolojik olarak nesne ile alakalı veya bir kişi ile ilgili duygu, düşünce, davranış, eğilim ve tavırlarını tertipli bir şekilde oluşturan bir yaklaşım olarak ifade edilmektedir (47).

Tutumla ilgili araştırmalar, fertlerin herhangi bir durum, nesne, kişi, olay vb. durumlar karşısında ortaya koymaları olası tepkiye ilişkin çıkarsamaların yapılabilmesine, taktik ve yöntemlerin buna göre saptanmasına yardımcı olabilir. Tutum araştırmaları ile ayrıca tutum değişikliklerinin oransal ve yönelimsel ölçümleri yapılarak bunun sonucunda ortaya çıkması olası davranış veya tepkilere ilişkin birtakım öngörülerde bulunulabilir. Bu çıkarsama ve varsayımlardan hareketle nesnelere, kişiler vb. karşısında istenilen tutumların oluşturulması için gerekli önlemler alınabilir, koşullar sağlanabilir. Öğrencilerin okul dersleri bağlamında ki tutumları ise, öğrencilerin derse olan hissiyatları, inançları, ilgi ve istek değerlerinin toplamını ifade etmektedir (48).

Tutumların öğrenci başarısındaki etkisi yönündeki önerilerden hareketle öğrencilerin zihinsel (duyuşsal-bilişsel), duygusal ve psikomotor davranışlarının yanın da tutumlarının da ölçülmesinin gerektiği belirtilmiştir. Tutumlar davranışın gözlenmesi, bireyin kendisini rapor etmesi, görüşme, derecelendirme ölçekleri ve gösterilen resimlere hikâye uydurmasıyla ölçülebilir (4).

Bir tutum, bazı durumlarda, insanı tutum nesnesine karşı davranışlar sergilemeye meyilli kılar. Nesnelere karşı olumlu tutum sergileyen bireyler o nesneye karşı yaklaşma, destekleme, yardım etme gibi olumlu davranışlar sergileyecektir. Nesnelere karşı olumsuz tavrı olan bireylerde o nesneye karşı ilgi göstermeyip eleştirecek, ona zarar verebilecek, hatta o nesneden uzaklaşacaktır (49).

Tutum; herhangi bir kişiye, nesneye ilişkin duygu, düşünce ve davranışlardan oluşmaktadır. Kişilerde oluşan tutumlar birbirlerinden bağımsız değildir. Birbirlerini karşılıklı olarak etkiler, birbirlerinden etkilenir ve çoğu kez aralarında bir tutarlılık vardır (50).

Öğrenciler okul yaşantıları süresince okula, derslere, konulara, öğretmenlere ve sınıf arkadaşlarına ilişkin olarak genellikle bir tutum sergiler ve bakış açısı oluştururlar. Bunun yanında sayılamayacak kadar çok olumlu ya da olumsuz tutumumuz vardır. İnsanların belli başlı nesnelere karşı, değişik tecrübeler sonucunda düzenli olarak tavır alışları, davranışa dönüştürme biçimleridir. Bu tavır ve davranışların ortaya konulmasında tutum çoğu zaman aktif bir rol oynayabilir. Bu bağlamda tutum; insanları belli kişiler, durumlar, nesnelere, değerler çerçevesinde belirli davranışlar göstermeye yönelten edinilmiş yönelimlerdir diye tanımlanmaktadır (2).

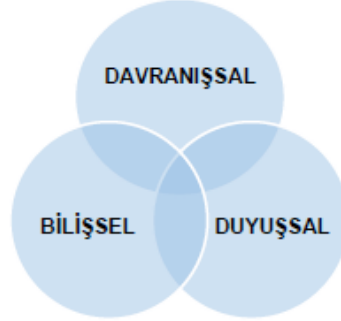
Klausmaier ve Goodwin ise tutumu; bir fikir, nesne ya da insana ilişkin olumlu veya olumsuz yönde oluşan tepki gösterme eğiliminin duygusal düzeyi olarak tanımlamaktadırlar (3).

2.2.1. Tutumun Öğeleri

Tutum bileşenlerinin boyutları; Bilişsel Öge, Duyuşsal Öge ve Davranışsal Öge olmak üzere 3 boyutta ele alınır (51).

Bu boyutlar birbirleriyle ilişkili ve tutarlıdır. Birbirleriyle ilişki ve etkileşimde olan bu üç boyut kesin çizgilerle birbirinden ayrı olarak değerlendirilemezler. Tutumların bir boyutu diğer bir boyutu etkiler. Boyutları arasındaki etkileşim tutarlı

ve güçlü ise bir boyutu olumlu olan tutumlarımızın her boyutu olumlu olacaktır. Neredeyse hiç değişmez çok dirençlidir diyebiliriz (52).

Şekil 1. Tutumun Bileşenleri

2.2.1.1. Bilişsel Öge

Genel olarak kişinin etrafındaki uyaranlara ilişkin olarak yaşadığı bilgi ve deneyimlerden kaynağını alan zihinsel-bilişsel öge, kişinin tutum objesi ile ilgili bilgi, deneyim, düşünce, olgu ve inançlarını ifade etmektedir (53,54).

Tutum ögesi ile ilgili bilgi ve deneyimler kişinin o konu ile ilgili bir tecrübe edinmesi sonucu oluşur. Henüz varlığından haberdar olunmayan bir nesneye, düşünceye, duyguya ve ya bir konuya yönelik tutum oluşmamaktadır. Bu nedenlerden dolayı ilk olarak kişinin bu ve benzeri türde ki bir uyarının var olduğunu direkt ya da dolaylı olarak öğrenmesi gerekir. Ayrıca tutum nesnesi hakkındaki veriler gerçeklerle ne kadar birbirini tamamlarsa tutumlarda o kadar kalıcı bir hale gelmektedir (55).

2.2.1.2. Duyuşsal Öge

Tutumların oluşmasını sağlayan bir diğer öge ise duygusal ögedir. Duygusal boyut ise aslında en belirleyici tarafıdır. Çünkü kişi önce duygusal açıdan etkilenir.

Nesnelere karşı olumlu mu yoksa olumsuz mu tutum sergileyeceğimizi belirleyen boyuttur. Duygusal öge, tutumun kişiden kişiye değişen ve gerçeklerle açıklanamayan hoş gitme veya hoş gitmeme tarafını oluşturur (56).

İnsanların biyolojik, sosyal, kültürel, duygusal ve toplumsal özelliklerinin etkileşimleri sonucunda psikolojik yapısı oluşur. İnsanların da psikolojik yapıları onların duyuşsal (duygusal) alanlarıyla alakalıdır. Bunlar, ilgi-istek, kaygı, kişilik, karakter güdülenmişlik, kendini gerçekleştirme, üzüntü, sevinç, heyecan, sevgi, endişe korku, özgüven vb. özelliklerden oluşur (57).

Kişinin herhangi bir olay, nesne, durum veya çevresinde bulunan tüm uyaranlara yönelik olumlu yönde ve ya olumsuz yönde değerlendirmelerinden oluşmaktadır (58).

Bu değerlendirme ve deneyimler neticesinde bir nesneye ilişkin olumlu yönde tutuma sahip olan bir kişi bu objeyi olumlu yönde değerlendirecek ve bu objeye ilişkin olumlu yönde duygular oluşturacaktır. Öte taraftan olumsuz tutuma sahip olduğu bir objeyi ise olumsuz olarak değerlendirecek ve bu objeye ilişkin olumsuz duygular geliştirecektir (59).

2.2.1.3. Davranışsal Öge

Tutumun davranışsal ögesi ise tutum nesnesine olan davranışlarımızı belirler. Tutumla ilişkili olan her çeşit davranışa hazır olma durumunu ve tutum objesine karşı gözlenebilen tüm davranışları kapsar. Sözlü veya başka şekillerde de olabilir. Kişilerin duygu ve kanaatlerine uygun eylemlerde bulunma yönelimini içermektedir (60). Bu davranış yönelimleri sözel ve ya diğer hal ve hareketlerden de gözlenebilmektedir (61). Örneğin, herhangi bir şeye karşı olumlu tutumu olan bireyin yanında olma ona yardım etme onu destekleme davranışı gösterir. Herhangi bir nesneye ilişkin olumlu tutuma sahip olan kişi o nesneye karşı olumlu davranışlar

sergilemeye, ona sahip olmaya, onu itina ile korumaya, yaklaşmaya, onu desteklemeye, mükâfatlandırmaya ve yardım etmeye yönelir. Ayrıca bir nesneye veya olaya ilişkin olumsuz tutuma sahip olan kişi ise, o nesneye ilişkin duyarsız kalmaya ve ondan uzaklaşmaya, onu eleştirmeye, olumsuz davranışlar sergilemeye ya da ona zarar verme eğilimine girecektir (62).

2.2.2. Tutumların Oluşmasını Etkileyen Faktörler

Hiç kimse tutumlarla dünyaya gelmez. Tutumlar ilk olarak aile yanında oluşur ve akabinde sosyal çevrenin de katkısı ve etkileri de çok fazla olur. Kişisel yaşantılarımızda tutumların oluşmasında, şekillenmesinde etkilidir ancak toplumsal, sosyal öneme sahip tutumlarımızı (dini, toplumsal, siyasi tutumlar vb.) aile, akran grupları, medya, iletişim, sivil ve toplumsal gruplar aracılığıyla öğreniriz (63).

Tutumların gelişimi ve oluşmasını etkileyen faktörler Binbaşıoğlu (1995)'na göre birçok faktörün etkisi altında oluşmaktadır. Bu konu hakkında gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre bu faktörler aşağıda belirtildiği üzere gruplandırılmış bulunmaktadır (64).

2.2.2.1. Bireyin Özellikle İlk Yaşlardaki Yaşantıları

Bireylerin özellikle ilk yaşlarında insanlara, nesnelere veya olaylara karşı geliştirdiği yaklaşma veya uzaklaşma ile ilgili tutumları, onu ömür boyu etkileyebilmektedir. Bu nedenle de ilk yaşlarda edinilen bu tutumlar üzerinde ailenin etkisi kaçınılmaz olmaktadır (65).

Yaşantılar sonucunda deneyimlerden elde ettiğimiz tutumların bazıları kişiliğimizin ortaya çıkmasına katkıda bulunsa da bazı tutumlar da yanlış fikir sahibi

olmamıza neden olmaktadır. Bir olayın, kişinin veya objenin gerçekte öyle olduğunu ya da aslında öyle olmadığını görmemize engel olmaktadır (63).

Doğumdan buluş çağına kadar çocukların ebeveynlerin hemen hemen her hareketinden, ödül, ceza ve disiplin süreçlerinden etkilenecek belirli bir kişiye, gruba veya nesnelere karşı çeşitli tutumlar geliştirirler. Bu tutumların hemen hemen tamamına yakını anne ve babalar tarafından şekillendirilir. İlkokul çağındaki çocuklar değişik meselelere ilişkin tutumlarını ifade ederken genellikle ebeveynlerinin söylediklerinden misaller verirler (66).

2.2.2.2. Bireyin Daha Önce Edindiği Önyargı, Dogma, İnanç ve Değerlerin Etkisi

Ön yargılar genellikle herhangi bir şeyle alakalı öncesinde yakından bilgi olmaksızın olaylara ve görüntülere bakılarak peşin yargıda bulunma sonucu oluşur. Eğitim-öğretim sisteminin önemli bir parçası olan beden eğitimi ve spor derslerinin genel amaçlarını gerçekleştirip hedeflerine ulaşabilmesi için çocukların, ergenlerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının olumlu yönde olması fazlasıyla önemlidir (67).

Kişilerin sahip oldukları tutumlar özellikle ilk yaşlardaki deneyimleri, yaşantılar sonucu ortaya çıkan öğrenmeleri, daha önceden edinilen önyargılar, dogma, inanç ve değerler, kişinin bulunduğu grup ve toplum içindeki konumu, bireyin sahip olduğu “benlik duygusu” ve bireyin almış olduğu eğitim düzeyi önemli belirleyicilerdir. Tutumların beden eğitimi ve spor dersi üzerinde önemli bir belirleyici etkisi vardır. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik öğrenci tutumlarının ele alınması derslere olan ilgiyi ve ders verimliliğini arttırmak için oldukça önemlidir (68).

Tutumlar ve inançlar arasındaki belirleyici olan bir fark, inançlar duygusal olarak heyecan bakımından yansızdırlar. İnançlarda, leh veya aleyhdarlıktan çok inanma rol oynar (69).

2.2.2.3. Bireyin İçinde Bulunduğu Grup ve Toplum İçindeki Konumu

Kişiler mensubu oldukları grupların veya toplumların uygun rol modellerini ve statülerini öğrenerek ve öğrendiklerini özümseyerek toplumun üyeleriyle bütünleşip kaynaşırlar (70).

Kişi cinsiyetine, yaşına, kişilik özelliklerine, davranışlarına eğitim düzeyine göre toplum içerisinde farklı statülere sahip olabilmektedir. Bu statülerin her birinin içerdiği davranış kalıpları ise kişinin toplum içindeki konumunu göstermektedir (71).

Çocuklar, dünyaya geldikleri ilk yıllarda canlı ve cansız nesnelere birbirinden ayırt edemezler. Çevresindeki objelere değer verirken kendisine haz verenlere olumlu yaklaşımda bulunurlar, kendilerine ıstırap verenlere de olumsuz yaklaşımda bulunarak ona göre değer biçerler. Bilişsel, duygusal ve zihinsel bağlamda yetileri gelişmeye başladıkça, kişilerle nesnelere birbirinden ayırt etmeye başlar. Bu ayırt etme yetisi oluştuğu zaman, çocuk toplumsal ve sosyal ilişkiler kurabilecek düzeye gelmiş demektir. Dolayısıyla, sosyolojik bağlamda benlik veya kişilik bilincinin oluşumu ve gelişimi sadece belli bir grup ve toplum hayatı içinde mümkün olabilmektedir (72).

Roller, kişi ile grup ve toplum arasında bir köprü vazifesi görürler. Rol, kişiye içinde bulunduğu konumda kendisinden nelerin beklendiğini anlatır. Böylece kişi, toplumda gerekli tutum ve davranışlara sahip olmaya yönelir. Ayrıca roller,

toplumda önceden sahip olunan beklentilerin daha da somut hale gelmesini de sağlar (73).

Toplumların oluşması insanların bir araya gelmesiyle oluşur. Aynı zamanda toplumların varlıklarını sürdürüp ayakta kalabilmeleri için, bünyesinde barındırdığı insanları, sahiplenip üyelik anlamında bir niteliğe kavuşturması gerekir. İnsanların, herhangi bir toplumun ferdi olabilmeleri için, buldukları toplumun sosyal ve toplumsal kurallarını benimseyip uygulamalıdır. Örf, adet, anane, mili ve manevi değerlerini yani kültürel değerlerini benimsemeleri ile olanaklıdır. Bir toplumun üyelik nitelikleri ile donanmış insanlar, topluma bağlı kalabilir; toplumu yaşatmak için yüklendikleri sorumluluğun gereklerini yerine getirebilirler. Bir insanın, bir gruba ait olup toplumsallaştığını o toplumun içindeki düzene uyup, ilke ve kuralları doğrultusunda düzenlenen etkinliklere iştirak ettiğinde anlarız (74).

2.2.2.4. Bireyin Benlik Duygusunun Etkisi

Küçükken çocukluk dönemlerinde hiçbir şey yapmadan saatlerce oyun oynadığınızı hatırlıyor musunuz? Ya da bisiklete binmeyi, yüzmeyi öğrendiğiniz ilk günü! Hepimiz bunların üstesinden gelip başardığımızda kendimizi ne kadar mutlu hissettiğimizi hatırlarız. Çocukluk evresindeki başarılar ve başarısızlıklar yetişkinlik döneminde anlamsız gelebilir, fakat çocukken bunların hayatımızda önemli bir yeri ve önemi vardır. Bu durumlar yetişkinlikte kim olduğumuzu veya ne olduğumuzu etkilemektedir. Bunların pek çoğu çocukluk dönemindeki oyun deneyimleri etrafında toplanır, çünkü kendimiz hakkında hissettiklerimiz başarılı ve başarısız oyun deneyimlerimizden etkilenir. Oyun oynamak, çocukluğumuzda günlük hayatımızın büyük bir bölümünü oluşturur ve bizim için oldukça önemlidir. Oyun ortamında

kendimiz, bedenimiz, hareket kabiliyetlerimiz ve potansiyelimiz hakkında bilgi, beceri ediniriz. Birçok psiko-sosyal özelliğin gelişimi oyun dünyasında gerçekleşir. İşte oyun ortamında gelişen psikolojik, duygusal özelliklerden biri de benlik kavramıdır. Benlik terimi bireyin iç dünyasını şekillendiren duygu ve düşünceler, tutumlar, değerler yapısı ve yorumlamalar olarak tanımlanır (75).

Benlik kavramı, kişilerin kendi kişiliğine karakterine, yapısına ilişkin düşünce kanaatlerinin toplamı, kişilerin kendilerini tanıma, bilme ve değerlendirme biçimidir (76). Bireylerin kendilerini kavraması, kim ve ne olduğunun farkına varması, bir insan olarak elde ettiği değerlerin toplamıdır (77).

Benlik, ben özelliklerinin ve ben 'in diğer kişilerle iletişim ve etkileşiminin olumlu ve olumsuz farklı türdeki taraflarının duyumsanıp algılanması sonucunda oluşan, örgütlenmiş ve tutarlı bir kavramdır (78).

Benlik, bireylerin yaşantı ve deneyimlerini, isteklerini, tepkilerini ve buna bağlı olarak da davranış biçimlerini belirler. Farklı bir bakış açısıyla, kişinin bazı anlamlanmalar yükleyerek algıladığı biçimiyle kendisi veya bireyin bir tür görünümüdür (79).

Birçok araştırmacı, psikologlar, filozoflar, çocuk gelişimcileri, eğitimciler gibi çok sayıda değişik bilim adamı hareketin, spor etkinliklerinin, beden eğitimi ve sporun benlik kavramı üzerine etkisini araştırmıştır. Araştırmacılar, bu etkileşimi ortaya koymak için beden eğitimi ve spor programı, algısal-motor gelişim programı ve değişik spor etkinliklerine katılan kişilere katılmayan kişilerin benlik kavramlarını karşılaştırmışlardır (80).

Hilyer ve Mitchell (1979) yaptıkları araştırmalarda fiziksel etkinlik programlarına dâhil olmanın benlik kavramı üzerine olumlu yönde katkılar sağladığı ve benlik kavramını istenilen yönde etkilediğini ortaya koymuşlardır (81).

Ayrıca Blackman, Hunter, Hilyer ve Harrison (1988) çeşitli fiziksel ve dans etkinliklerine katılım sağlayan çocuk ve ergenlerin benlik kavramlarının olumlu yönde değiştiği aynı zamanda geliştiğini bulmuşlardır (82).

Marsh vd. (1986) yaptıkları araştırmada, doğa ve dağcılık etkinliklerine dâhil olan bireylerin benlik kavramlarının olumlu yönde geliştiğini belirtmişlerdir (83).

Miller (1988)'de yüzme etkinliklerine katılım sağlayan 9-14 yaşlarındaki çocukların ve ergenlerin benlik kavramlarının olumlu yönde geliştiğini belirtmişlerdir (84).

Son zamanlarda yapılan bir diğer araştırmada Slokun (1990) basketbol ve çim hokeyi faaliyetlerinin 12-14 ve 16-18 yaşları arasındaki çocukların ve ergenlerin benlik kavramlarına olumlu katkılar sağladığını bulmuşlardır (85).

Harter (1985) fiziksel etkinlik ve faaliyetler sonucunda elde edilen deneyimlerin çocuğun ve ergenlerin benlik kavramları üzerine olumlu yönde gelişim sağlamaları için gerekli bilgileri, olanakları sağladığını belirtmektedir (86).

Bazı araştırmacılar ise kişiyi yaşamın farklı evrelerinde farklı benlik kavramlarına sahip olduğunu belirtmişlerdir. Bu görüşe göre, birey, kendini aile ortamında, okulda, sosyal ve sportif ortamlarda, hayatın diğer evrelerinde değişik şekillerde algılar (86-88).

Yapılan bütün araştırmalar, benlik kavramının olumlu yönde gelişiminde fiziksel etkinliğin, sporun kısaca, hareketin önemini açıkça ortaya koymaktadır. Hareketin araç ve amaç olarak kullanıldığı beden eğitimi ve spor etkinliklerinde

çalıştırıcıların ve öğretmenlerin rolü oldukça büyüktür. Antrenörün ve öğretmenin amacı, fiziksel yeterliliğin kazandırılarak benlik kavramının geliştirilmesi ve çocuğa sınırlılıklarını ve kapasitelerini anlamada yardımcı olarak kendine güvenini geliştirmesine yardım etmek olmalıdır. Benlik kavramı, diğer psikolojik özellikler gibi uzun seneler sadece psikologlar tarafından değil; filozoflar, çocuk gelişimcileri, eğitimciler gibi çok sayıda değişik bilim adamı tarafından da araştırılmıştır. Günümüzde “ben” kavramının gelişimi ve bireysel farklılıklar hala araştırılmaktadır. İnsanların uyum içerisinde mutlu bir şekilde yaşayabilmeleri için benlik kavramı davranışların ortaya konulmasında önemlidir (89, 90).

Benlik kavramı yapısı çeşitli benlik kavramlarını içerir. Bireylerin benlik kavramları tek boyutlu değildir. Kimi araştırmacılar benlik kavramını hayat evrelerinin bütününe birleşimi sonucu olarak ele alıp incelemişlerdir (91, 92).

Benlik kavramının birçok özelliği vardır. Shavelson ve arkadaşları 'na (1976) göre benlik kavramının birinci özelliği belli bir yapıya sahip olmasıdır. Birey çeşitli yaşantılardan kendisi hakkında edindiği duygu ve düşünceleri gruplandırarak organize eder ve benlik kavramı belli bir yapıya sahip olur. İkincisi, zaman içinde pek kolay değişmemesidir. Kuramsal olarak bireyin benliği, tutarlı olmaya ve kısa zaman süreleri içinde değişmelere dirençli olmaya eğilimli olup, değişme ancak uzun vadede olasıdır. Üçüncüsü, çok boyutlu olmasıdır. Benlik kavramının bedensel görünüm, bedensel yetenek, yaşlılarla ilişkiler gibi çok boyutu vardır. Dördüncü özelliği ise, hem tanımlayıcı, hem de değerlendirici bir içeriğe sahip olmasıdır. Kişi bir yandan kendini tanımlarken, diğer yandan da kendisi ve davranışları hakkında çeşitli yorumlarda bulunabilir (93).

Benlik kavramı gelişimini yaş, cinsiyet, sos yo-ekonomik durum, etnik grup, akademik başarı, beden imgesi gibi birçok faktörü olumlu ve olumsuz yönde etkiler. Benlik kavramının olumlu yönde gelişimi kişinin günlük yaşamındaki mutluluğu, kendi yapabildikleri hakkındaki düşünceleri, gerek okuldaki gerekse yaşamın diğer boyutlarındaki başarısı ve diğer insanlarla etkili ve iyi bir ilişki kurması için gereklidir. İnsan yaşamının her boyutunda gerekli olan benlik kavramı katılmış olduğumuz fiziksel etkinliklerden, spor etkinliklerinden kısacası hareketten etkilenir (94).

Oyun, yarışma ve hareket ile gelişen benlik kavramı bireyin duygusal anlamda davranışlarının önemli bir parçasıdır. Harter'ın (1986;1988a) belirttiği gibi tutarlı, olumlu benlik kavramı günlük hayattaki işlevlerin etkili yapılması için gereklidir. İşte olumlu ve tutarlı benlik kavramının gelişmesi için gerek anne-baba gerekse öğretmen olarak çocuklara yardımcı olmak gerekmektedir (89, 90).

Hareketin veya beden eğitiminin benlik kavramına olan etkileri gelişim psikologları tarafından da ortaya konmuştur. Piaget (1969) hareket yolu ile bedenin nasıl olduğunu tanımlamanın çocuğun bilişsel gelişimi için bir araç olduğunu belirtmiştir (95).

Çeşitli oyun alanları olumlu benlik gelişimi için aracılık eder. Bedensel devinim, kişiye kendi dünyasını bulma fırsatı verir. Spor etkinlikleri ile kişi duygularını anlamaya çalışır. Hareket, beden eğitimi ve spor etkinliklerinde temel araçtır. Dolayısıyla olumlu benlik gelişimi bu ortamlardan da etkilenir. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri kişinin benlik kavramının olumlu gelişimi için ortam hazırlar. Beden eğitimi ve spor ortamı başarıyı artırır, fiziksel uygunluğu geliştirir, çocuklara

sorumluluk alma alışkanlığı kazandırarak başarılı bir yaşam elde edilmesine yardımcı olur (96).

Sonuç olarak, beden eğitimi ve spor etkinliklerinin benlik kavramı gelişimine büyük ölçüde etkisi vardır. Kendine her yönden güveni olan, kendini bedensel, duygusal ve sosyal olarak yeterli hissedenden kişi öğrenmek için hazırdır. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri de bunun hazır olması için bir araçtır.

2.2.2.5. Görülen Öğrenimin Etkisi

Kişinin, belli derse ve ya konuya ilişkin olarak bilgi, deneyim, beceri ve tecrübelerinin yeterli derecede olması derse ya da konuya ilişkin olarak davranışları sergilemesinde onu yeterli kılabilir. Aynı zamanda çocuklar, ergenler, iyi derecede motive olmaz ve olumlu tutum içerisinde girmezse tavır ve davranışlarını gerçekleştirmeye dönük yeterli meyil göstermeyebilir. Bu gerekçelerle, eğitim ve öğretim ortamındaki çocukların ve ergenlerin öğrenmeye yönelik olumlu tutumlarının geliştirilmesi gerekir. Çocuklar ve ergenler eğitim süresince okula, derslere, konulara, öğretmenlere, çevresine ve sınıf arkadaşlarına karşı genellikle olumlu ya da olumsuz bir tutum sergiler ve tavırlarını oluştururlar. Genel olarak belirlenen düzene uyarlar, çevresiyle uyumlu çalışırlar, etrafındaki insanlara saygı duyarlar ve rekreasyon vakitlerini verimli bir şekilde kullanırlar. Bu hal ve tavırların sergilenmesinde tutum çoğu zaman etkili bir rol oynamıştır. O halde tutum; kişileri belli insanlar, objeler, olaylar, olgu ve durumlar karşısında belli tavır ve davranışlar göstermeye yönelten öğrenme sonucu elde edilen yönelimler olarak ele alınmaktadır. Okullarda okutulan diğer dersler gibi beden eğitimi ve spor dersi için de çocuklar ve ergenler olumlu veya olumsuz tutum gösterebilirler. Tutumun olumlu veya olumsuz

olması dersin verimliliği açısından önemlidir. Olumlu tutum oluşturulan beden eğitimi ve spor dersi hem öğrencileri hem de öğretmeni motive eder (97).

Kalıcı davranış haline gelen öğrenmeyi etkileyen içsel ve dışsal anlamda çok sayıda etmen veya değişken vardır. Fiziki çevredeki dışsal koşullar yanında ilgi, alaka, tutumların niteliği ve algı gibi içsel etkenler de öğrenmenin kalitesini belirleyen değişkenler arasındadır. İçsel veya psikolojik değişkenler öğrenme atmosferini belirleyen önemli öğelerden biri olarak kabul edilmektedir. Duygular, tutumlar, ilgiler ve değerler öğrencilerin okuldaki tavırlarını ve akademik başarılarını yönlendirmede önemli bir role sahiptir (98-100).

Öğrencilerin derse karşı tutumlarında tutarlılık güçlü olup olumlu yönde ise etkili ve kalıcı bir öğrenmede o derecede etkili ve kalıcı olacaktır. Eğitim sürecinde öğrenenler karşılımlarına çıkan yeni bilgileri anlamlı bir hale getirip davranış haline dönüştürebilmelerinin ön şartı; o derse karşı tutumlarının olumlu olmasıdır (101).

Tutumlar, genel olarak bireyleri tutum nesnesine karşı yönlendirmekte ve insanları değişik davranışlarda bulunmaya eğilimli kılmaktadır. Bireylerin tutumları herhangi bir nesneye olumlu yönde ise yaklaşma, yakınlık gösterme, destekleme gibi tavırlar sergilerken eğer tutumlarında olumsuzluk varsa nesnelere kaçınma, eleştirme, dikkate almama gibi tavırlar gösterecektir (102).

Bireyler tutum ve davranışlarla birlikte dünyaya gelmezler, tutum ve davranışlar sonradan öğrenilir. Bireylerin tutum ve davranışları, yaşamları boyunca şartlara göre gelişme ve değişme gösterebilmektedir (103).

Kişiler yaşadığı toplumdan etkilenir, yaşadığı toplumu da etkiler. Bu etkilenme sonucunda bireyin düşünce yapısı oluşur. Bu nedenle kişi çoğu kez davranışını özellikle diğer insanlarla etkileşimlerini kendi düşünce yapısı

doğrultusunda şekillendirerek gerçekleştirir. Kişinin belli bir insana, gruba, nesneye, olaya yönelik olumlu ya da olumsuz düşünmesini veya tepkide bulunmasını tutum ve davranış ilişkisi olarak anlamlandırabiliriz (104).

2.2.3. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum

Tutum; belirli birtakım kişi, nesne ve olaylara ya da ortamlara karşı sürekli olumlu ya da olumsuz bir şekilde tepkide bulunma ve aynı biçimde davranmamıza neden olan öğrenilmiş bir eğilimdir. Davranışlarımızı motive eden kalıplaşmış ve öğrenimler sonucu kazanılmış eğilim ya da yatkınlıktır (65).

Çocuklar ve ergenler öğrenim sürecinde diğer derslere olduğu gibi beden eğitimi ve spor dersine ilişkin olumlu ya da olumsuz tutumlarını oluştururken fiziksel ve sosyal çevreden, arkadaş gruplarından, aileden, önceki yaşantılarından ve sayılamayacak kadar birçok etkenden etkilenebilirler. Bu etkenler öğrencilerin okudukları okul tipi, okulun fiziksel donanımları, öğretmen ve yönetim kadrosu öğrencilerin cinsiyetleri, sınıf seveleri, yaşları olabilir. Ayrıca öğrencilerin spor yapma durumları, ana babaların beden eğitimi ve spora bakış açıları, maddi durumları, okulların merkezde ya da kırsal kesimde olma durumları veya yaşadıkları yerin sosyo-ekonomik durumları gibi birçok etken olabilir. Tutum, kişilerin kendisi ve ya çevresindeki herhangi bir nesneye, toplumu ilgilendiren olaylara karşı bilgi, deneyim, isteklendirmelerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal, sosyal anlamdaki tepki yönelimidir (105).

Duyuşsal etmenler olan tutumlar bireylerin davranışlarını şekillendirir. Çocukların ve ergenlik çağındaki gençlerin hareketlerinin yönünü ve şiddetini etkilerler. Beden eğitimi dersine yönelik olumlu tutumların oluşması için de dersin

konularına ilgi duymak, ders konularının önemini görebilmek sonucunda oluşabilmektedir. Okullarda da öğrenciler derslere, öğretmenlerine, arkadaşlarına vs. karşı tutumlar oluşturup geliştirebilirler. Yapılan araştırmalarda bunu ortaya koymaktadır (106).

Öğrencilerin derslere karşı tutumlarının oluşmasında ve bu tutumlarında şekillenmesinde öğrenci, öğretmen, çevre veya yaşantılar yoluyla edinilmiş öğrenme ortamı ile ilgili çeşitli faktörler olabilir. Öğrencilerin geçmiş yaşantılar sonucunda edinmiş oldukları tecrübeler, başarıma istekleri, benlik ve öz-yeterlilik algıları, öğreticinin öğrenene ve öğretim programlarına yaklaşımı, öğretim yöntemleri, öğrenmenin gerçekleşeceği ortamının fiziksel ve psikolojik özellikleri, sınıf ortamının güvenli olarak düzenlemesi, öğreten ve öğrenenlere psikolojik ve sosyal açıdan destek, sağlar. Öğrencilerin birbirleriyle iyi ilişkileri, sınıf yönetim biçimi tutumların oluşmasında tutumları etkileyen önemli değişkenlerdir. Değişkenler arasında öğreticiile alakalı değişkenlerin ayrıca öğretim yöntemleri ve öğrenme ortamının çocuk ve ergenlerin derse olan tutumlarında belirleyici rol oynadığına dikkat çekilmiştir (48, 107, 108).

Araştırmalar neticesinde ortaya konulan sonuçlara göre çocuk yaşlardaki bazı öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı olumsuz tutum içerisinde oldukları görülmüştür. Neticede bu çocuklar ileriki yaşantılarında olumsuz tutumlarını devam ettirebilmektedir. Çocukların ve ergenlerin tutumlarını bilmek oluşturulacak eğitimin özel ve genel amaçlarına, müfredat programlarının değerlendirilmesine katkı sağlayacaktır. Ders etkinliklerinin verimli işlenebilmesi dersin özel ve genel amaçlarının gerçekleştirilebilmesi çocukların ve ergenlerin ileriki zamanlarda farklı fiziksel etkinliklere katılımlarının sağlanması yine derse karşı geliştirilen olumlu

tutumlar sayesinde olacaktır. Bunun sonucunda da toplumda spor yapma alışkanlığı yeteri düzeye gelecektir. (109).

İlgili Araştırmalar:

Güllü ve Güçlü'nün (2009) yapmış olduğu araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını tespit etmek için geçerli ve güvenilir yeni bir tutum ölçeği geliştirmek amaçlanmıştır. Araştırmaya 600 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda ortaöğretim öğrencileri için hazırlanmış beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu tespit edilmiştir (110).

İslıcık (2017) İmam-hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi çalışmasında imam-hatip ortaokullarında öğrenim gören öğrenciler ile ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumlarını karşılaştırmıştır. Araştırma bulgularına göre katılımcıların beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde okul türüne göre bakıldığında anlamlı farka rastlanmamıştır. Cinsiyete göre, sınıf değişkenine göre, okul başarı düzeylerine bakıldığında ise anlamlı fark görülmektedir (111).

Aydın (2017) Kütahya ilinde bulunan ilköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrenci ve görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelemiştir. Çalışmasında, Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen ve 24 maddeden oluşan “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” kullanılmış, Araştırmanın sonucuna göre öğrencilere uygulanan

ankette derse karşı ilgi ve tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir (112).

Yıldırım (2006) yaptığı araştırmada, Sivas ilindeki farklı eğitim düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, Sivas ili merkez ilçelerinde bulunan ilköğretim okullarının 8. sınıf öğrencilerinden 152 kız 121 erkek ve lise 1. sınıf öğrencilerinden 234 kız 265 erkek olmak üzere toplam 768 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre; öğrencilerin sınıflar arası karşılaştırma ve sınıflar arası hemcinslerin karşılaştırmalarında beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir (113).

Alpaslan (2008) ortaöğretim öğrencilerinin bu kurumlarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği, ders içi genel öğretim davranışlarına ilişkin algıları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumların düzeylerini incelemiştir. Öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyleri ve lisanslı olup olmamalarına göre ortaya çıkarmayı amaçladığı araştırmaya, toplam 697 öğrenci katılmış ve veri toplamak için 'Beden Eğitimi Öğretmen Davranışları Gözlem Formu' ve 'Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği' kullanılmıştır. Tutum puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermediği bulunmuştur. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre beden eğitimi dersine karşı olan tutumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Sınıf düzeyleri açısından bakıldığında beden eğitimi dersine karşı olan tutumlar arasında anlamlı bir fark gözlemlendiği belirtilmiştir. Bu bulgulardan, öğrencilerin sınıf düzeyi yükseldikçe, beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır (114).

Keskin, Ö. (2015), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını bazı değişkenlere göre incelemiştir. Örneklem grubunu, Sakarya ili merkez ilçeleri ile bazı ilçelerindeki ilköğretim okullarında öğrenim gören 640 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; öğrencilerin derse yönelik tutumları değerlendirildiği zaman, genel olarak olumlu olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre ise anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Sonuç olarak ilköğretim öğrencilerinde yaş, cinsiyet değişkeninin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları etkilemediği söylenebilir (115).

Keskin, N. (2015) yaptığı çalışmada, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve öz yeterliklerini incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, Trabzon ili merkez Orta hisar ilçesinde bulunan üç devlet ortaokulunda öğrenim gören 1657 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; araştırma grubunda yer alan katılımcıların beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları orta seviyenin üzerinde olduğu görülmektedir. Tutumların ve öz yeterliklerin yaralanma, sakatlanma deneyimi değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı tespit edilmiştir (116).

Görücü (2007)'nin yürüttüğü çalışmada ilköğretim 7. sınıf beden eğitimi öğretiminde, işbirliğine dayalı öğrenim destekli çoklu zekâ kuramı uygulamalarının öğrencilerin performanslarına, derse ilişkin tutumlarına ve öğrendikleri bilgilerin kalıcılığına etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmaya 34 öğrenci katılmış ve çalışmada veri toplama aracı olarak “Beden Eğitimi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda işbirliğine dayalı öğrenim destekli çoklu zekâ kuramı uygulamalarının gerçekleştirildiği beden eğitimi tutum ölçeği deney grubu ile geleneksel eğitimin uygulandığı kontrol grubunun öntest-sontest sonuçlarına göre öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (117).

Koç (2009), ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin fiziksel uygunlukları ile beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi adlı çalışmasında; öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları olumlu bulunmuştur. Öğrencilerin sınıflarına, cinsiyetlerine ve okul başarı durumuna göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur (118).

Erden (2017), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi adlı yüksek lisans tezinde; öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarında anlamlı fark bulunurken cinsiyet, değişkenleri arasında anlamlı farka rastlanmamıştır (119).

Kumar ve Singh'in (2011), ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarını cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından incelemeyi amaçladığı çalışmaya yaşları 12 ve 14 arasında bulunan 302 kız ve 332 erkek öğrenci katılmıştır. "Beden Eğitimi Tutum Ölçeği" nin kullanıldığı çalışmada beden eğitimi dersine yönelik tutumun lise öğrencilerinde cinsiyete göre farklılaştığı, ortaokul öğrencilerinde ise cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (120).

Özyalvaç (2010), yaptığı araştırmada, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarını incelemiştir. Araştırmanın sonucuna göre; cinsiyet, sınıf seviyesi, değişkenleri

arasında fark tespit edilmiştir. Beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (68).

Yağcı (2012)'nin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi ve ortaöğretim öğrencilerinin kişisel özelliklerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasındaki farklılıklarını incelemeyi amaçladığı çalışmaya, Afyonkarahisar ili merkezinde bulunan 13 ortaöğretim okulunda öğrenim gören 405 ortaöğretim öğrencisi katılmıştır. Veri toplamak için 'Ortaöğretim Öğrencileri Beden Eğitimi Ders Tutum Ölçeği' kullanılmıştır. Sonuçlara göre, öğrencilerin okul türlerine, sınıflarına durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında farklılık olduğu, beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanılabileceği ifade edilmiştir (121).

Gülay (2008), yaptığı çalışmada, ortaöğretim dokuzuncu sınıf beden eğitimi ve spor dersinde, işbirlikçi oyunların öğrencilerin sosyal beceri düzeylerine ve beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarına etkisini incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, bir ortaöğretim okulunun 9. sınıf öğrencilerinden birbirine benzerlik gösteren 2 sınıf oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; geleneksel yöntemle ders işleyen kontrol grubunun ön test-son test tutum puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Deney grubu öğrencilerinin İşbirlikçi oyunlarla işlenen dersler sonrasında beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında kontrol grubuna göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu çalışmada; nicel verilere göre sosyal beceri ve tutum açısından gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Nitel bulgulara göre ise; öğrencilerinin ders süreci

içerisinde davranışlarında olumlu yönde gelişim gösterdiklerini, derse ve oyunlara karşı görüşlerinin pozitif yönde olduğu ve gözlemci notlarından elde edilen temalarla deney ve kontrol grubu karşılaştırıldığında deney grubunun beden eğitimi dersine karşı daha olumlu tutum geliştirdikleri görülmüştür (122).

Holoğlu (2006), yaptığı araştırmada, ilköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilen 9 ilköğretim okulundan toplam 1105 kız öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre; kız öğrencilerin tutum ölçeğinden aldıkları puanlar ile doğum yerleri, anne baba eğitim durumları, okullar, okulların hizmet bölgeleri ve uzun süredir yaşadıkları yer değişkenleri arasında, anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (123).

İmamoğlu (2011), aktif olarak spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını karşılaştırmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, Ankara ili merkez ilçelerinde bulunan ve tesadüfi yöntem ile seçilen 7 liseden toplam 558 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; aile desteği ve arkadaş desteğiyle aktif olarak spor yapan ve yapmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Medyada popüler biri olmak isteği ve öğretmenin verdiği destek ile aktif spor yapan ve yapmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları arasında ise anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Aktif spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarında devlet okulu veya özel okulda öğrenim görmelerinin etkisinin istatistiksel olarak anlamsız olduğu da görülmektedir. Aktif olarak spor yapmayan öğrencilerin bu davranışı sergilemelerinde sağlık faktörünün rolü olduğu istatistiksel olarak anlamsız

bulunmuştur. Sporla aktif olarak uğraşma ve uğraşmama ile akademik başarı değişkeni arasındaki fark ise anlamlı bulunmuştur (124).

Hünük (2006) araştırmasında, ilköğretim ikinci kademedeki öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını sınıf seviyesi, öğrenci ve öğretmen cinsiyeti ve spora katılım açısından incelemiştir. Araştırmanın sonucuna göre; öğrencilerin sınıf seviyeleri arttıkça, beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının azaldığı ve erkek öğrencilerin tutum puanlarının her sınıf seviyesinde kız öğrencilere oranla daha yüksek olduğu fakat anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir (125).

Gürbüz (2011), ilköğretim ikinci kademe öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını araştırmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, toplam 458 gönüllü öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin annelerinin eğitim durumlarına göre tutumları incelendiğinde tek yönlü varyans analizi sonucunda anlamlı bir fark tespit edilmiştir (126).

Çetin (2007), ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarını karşılaştırmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu toplam 2021 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre; öğrencilerin cinsiyeti, başarı düzeyi, annenin mesleği, babanın mesleği, ailelerinde spor yapan birinin olması ve ailenin spor yapmaya izin verme durumu ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı fark tespit edilmiştir. Öğrencinin yaşına, okulun türüne, sınıf seviyesine, annenin eğitim durumuna, babanın eğitim durumuna, aile gelir seviyesine ve daha önceden rahatsızlık, sakatlanma vb. geçirip geçirmeme durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir (127).

Kumartaşlı (2010), ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını ve yaşam doyumu düzeylerini incelemiştir.

Araştırmanın örneklem grubunu 6 ilköğretim okulunda öğrenim gören, 13-15 yaş grubu 603 ilköğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre; ilköğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumu cinsiyetlerine, yaşlarına göre karşılaştırıldığında anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir (128).

Demirhan ve Altay (2001)'ın yaptıkları çalışmada lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarını ölçmek için geliştirilen ölçeğin revizyonunun yapılması amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda geliştirilen ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu tespit edilmiş ve araştırmaya 1054 öğrenci katılmıştır (97).

Balyan (2009), ilköğretim 2. kademe ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerinin karşılaştırılması Doktora Tezinde; öğrencilerin beden eğitimi derslerine yönelik tutum seviyelerinin düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir (129).

Kır (2012), ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve davranışlarını araştırmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, tesadüfi yöntem ile seçilen 7 ilköğretim okulunda öğrenim gören, 324 6. sınıf, 251 7. sınıf ve 198 8. sınıf öğrenci olmak üzere toplamda 389 kız ve 384 erkek öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının olumlu olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin cinsiyetlerine, sınıflarına, göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (130).

Tanrıverdi (2016), ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını karşılaştırmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, ortaokul öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; özel okullarda

öğrenim gören öğrencilerin genel okullarda okuyan öğrencilere oranla beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının daha düşük olduğu görülmüştür (131).

Tavlaş (2012), Erzurum ilindeki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, Erzurum ili merkez ilçelerinde bulunan 7 ortaöğretim kurumunda öğrenim gören ve tesadüfi yöntem ile seçilen 1133 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; ortaöğretim öğrencilerinin tamamına yakınının beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu tutum besledikleri görülmüştür (132).

Canlı (2013), yaptığı araştırmada, Tekirdağ ili Çorlu ilçesinde bulunan ilköğretim ve liselerde öğrenim gören erkek ve kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, kız erkek toplam 1271 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre; sekizinci ve dokuzuncu sınıfta öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Sekizinci sınıf erkek öğrencilerin ve kız öğrencilerin ile dokuzuncu sınıf erkek öğrencilerin ve kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Sekizinci sınıf öğrencileri ile dokuzuncu sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarında sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Sekizinci sınıf erkek öğrencileri ile dokuzuncu sınıf erkek öğrencileri ve sekizinci sınıf kız öğrencileri ile dokuzuncu sınıf kız öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarında sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark tespit edilmiştir (133).

Kılıç (2015), okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine karşı tutumlarına etkisini incelemiştir. Araştırmanın örneklem

grubunu özel ve resmi ortaöğretim kurumları oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre; öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının genel olarak olumlu olmakla beraber beden eğitimi ve spor dersinin en önemli boyutu ve gereklilikleri arasında olan spor tesislerinin yokluğundan kaynaklanan olumsuz tutumlarının da olduğu belirlenmiştir. Ortaöğretimde öğrenim gören öğrenciler beden eğitimi ve spor dersinin fizikleri, zihinleri ve sağlıkları üzerindeki olumlu etkisi ile niteliksel ve niceliksel kazanımlarının farkında oldukları, dolayısıyla spor tesisleri olan okullarda derse karşı tutum puanlarının düzeyi daha yüksek bulunmuştur (134).

Özkurt (2015), lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, Burdur il merkezi ve seçilmiş ilçelerindeki (Ağlasun, Çavdır, Karamanlı, Gölhisar) liselerde öğrenim gören, 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; çoğunlukla katılımcıların beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının olumlu olduğu, erkeklerin kadınlara göre, 10. ve 11. sınıfların 9. ve 12. sınıflara göre, spor lisesi ve sosyal bilimler lisesinin, güzel sanatlar ve meslek liselerine göre daha olumlu oldukları tespit edilmiştir (135).

Güllü (2007), yaptığı araştırmada, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu 10 genel lisede öğrenim gören toplam 1500 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenciler 9, 10 ve 11.sınıflardan tesadüfî yöntemle seçilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre; öğrencilerinin cinsiyetine, okul türüne, sınıfına, durumlarına göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir (136).

Pidecioğlu (2015)'nin lise 1. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını bazı değişkenler açısından incelemeyi amaçladığı

çalışmaya, lise 1. sınıflardan 14-16 yaş arasındaki 1133 erkek (%45.1) ve 1179 bayan (%54.9) olmak üzere toplam 2512 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Verilerin toplanması için Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen ‘Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği’ (BESTÖ) kullanılmıştır. Ölçümü yapılan öğrencilerin cinsiyetlerine ve beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında istatistik olarak anlamlı farklılaştığı belirtilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının okul türüne göre farklılık gösterdiği, kız liselerinin; karma ve erkek liselerine göre tutumlarının olumsuz olduğu ve kız liselerinin tutumlarının daha düşük olduğu, anadolu meslek liseleri arasında tutumların farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Meslek liselerinin ve anadolu liselerinin beden eğitimi ve spor ders saatleri aynı olduğundan tutumlarının farklılık göstermediği ifade edilmiştir (137).

Karadağ (2012)’in çalışmasına ise hem ilköğretim hem de liselerden rastgele örneklem yoluyla kız erkek toplam 501 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak ise araştırmacı tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin tutumları arasında cinsiyete, sınıf düzeyine değişkenlerine göre farklılıklar bulunmuştur. Sonuç olarak erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla, 8.sınıf öğrencilerinin 11.sınıf öğrencilerinden daha fazla, okul takımında spora katılanların katılmayanlardan daha fazla ve spor kulübünde spora katılanların katılmayanlardan daha fazla beden eğitimi dersine karşı tutum gösterdikleri belirtilmiştir (138).

Aybek ve ark. (2011)’nin Türk ortaöğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin, beden eğitimi ders içi ve ders dışı etkinliklerine yönelik tutumlarını incelemek ve bu süreçte beden eğitimi öğretmenlerinin rolünü belirlemek amacıyla

yürüttükleri çalışmaya 512 erkek ve 478 bayan olmak üzere toplam 990 lise öğrencisi katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçek kullanılmış ve genel olarak öğrencilerin beden eğitimi dersini sevdikleri ancak erkek öğrencilerin derse ve ders dışı etkinliklere yönelik tutumlarının bayan öğrencilere göre önemli derecede pozitif olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, bayan öğrenciler derse ve öğretmene erkek öğrenciler kadar olumlu yaklaşmamaktadır (139).

Kangalgil ve ark. (2006)'nın araştırmasında ise Ankara'nın merkez ilçelerinde ilköğretim, lise ve üniversite düzeyinde öğrenim gören öğrencilerden sporcu lisansı olan ve olmayan kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarını karşılaştırmak amaçlanmıştır. Araştırmaya 2632 ortaokul, lise ve üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Sonuçlar spora aktif katılım açısından incelendiğinde sporcu lisansına sahip olan öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmüş ve öğrencilerin yaşları büyüdükçe tutum puanları arttığı belirtilmiştir. Ayrıca, erkek öğrencilerin ve sporcu lisansına sahip olan öğrencilerin tutum puanlarının yüksek olduğu saptanmıştır (140).

Krouscas (1999), yaptığı çalışmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi programına ilişkin tutumlarını incelemeyi ve öğrencilerinin beden eğitimine karşı olumlu ya da olumsuz tutumlarını ortaya çıkaran programın değişik etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Elde edilen bulgulara göre; beden eğitimine ilişkin olumlu tutumlar altıncı sınıftan sekizinci sınıfa doğru düşüş görülmüştür. Bu eğilimin erkeklerden daha çok kızlarda olduğu belirlenmiştir (141).

Birtwistle ve Brodie (1991). Yapmış oldukları araştırmada 291 ortaokul ve 316 lise öğrencisinin beden eğitimi dersine ve aktivitelerine yönelik tutumlarını ortaya koymayı amaçlamışlardır. Yapılan çalışma sonucunda kız ve erkek öğrencilerin tutumlarında hem ilkokul hem de ortaokullarda olmak üzere önemli farklılıkların olduğu, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha pozitif tutuma sahip olduğu, fakat sosyo-ekonomik seviye açısından öğrencilerin tutumları arasında herhangi bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Her iki okul seviyesinden alınmış olan kız öğrenci örneklerinde estetik anlamda kız öğrencilerin tutumlarının erkek öğrencilerin tutumlarından daha pozitif yönde görülmüştür (142).

Stewart ve ark. (1991) 2130 ortaokul ve lise öğrencisinin beden eğitimine yönelik genel tutumlarını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada veri toplama aracı olarak 66 maddeden oluşan bir ölçek kullanılmıştır. Araştırma sonucunda erkek lise öğrencilerinin en düşük tutuma sahip olduğu, erkek ortaokul öğrencilerinin ise en olumlu tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %51'inin beden eğitiminin diğer dersler kadar önemli olduğunu, %82'sinin ise beden eğitiminin bütün müfredatlarda yer alması gerektiğini belirttikleri ulaşılan bir diğer sonuç olmuştur (143).

Altay ve Özdemir (2006) yaptıkları çalışmada, ilköğretim okullarında öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını incelemiştir. Çalışma sonucunda; öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının olumlu olduğu, kız öğrencilerin tutum puanlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve sınıf düzeyi yükseldikçe tutum puanlarında bir azalma olduğu bulunmuştur (144).

Şişkove Demirhan (2002), yaptıkları çalışmada, ilköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre, ortalamalara bakıldığında, ilköğretimde öğrenim gören kız öğrencilerin tutum puanlarının lise birinci sınıfta azaldığı, erkeklerin tutum puanlarının ise yükseldiği bulunmuştur (145).

Zengin (2013)'in İstanbul Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne bağlı Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde (ÇOGEM) hizmet alan 12-18 yaş arası çocukların beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile benlik düzeylerinin incelenmesine yönelik araştırmaya 5 merkezden tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilen üç hizmet merkezinden toplam 151 çocuk katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Sherrill ve Toulmin'in (1977) tarafından geliştirilen ve Özer ve Aktop (2003) tarafından Türkçe adaptasyonu gerçekleştirilen "Çocuklar İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" (BEDTÖ) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum ölçeğine ilişkin ortalamalarına bakıldığında spor yapma durumları ile yaş değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu görülmüştür (146).

King'in (1994) öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yapmış olduğu çalışmaya, 12 ve 15 yaşlarındaki St. John's, Newfoundland'da 7. 8. ve 9. sınıflarda öğrenim gören 726 öğrenci katılmıştır. Verilerin elde edilmesinde geliştirilen "Beden Eğitimi Tutum Anketi" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda kız öğrencilerin tutumlarının 14 yaşından küçük olan genç yaş grubunda bulunan öğrencilerin tutumlarından daha pozitif olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin cinsiyeti ve sınıf düzeyinin öğrencilerin tutumlarında etkili

olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını belirlemede en önemli faktörlerin beden eğitimi durumu, beden eğitimi çağrışımı ve ergen bozuklukları olduğu görülmüştür (147).

Ryan ve ark. (2003), yapmış olduğu çalışmanın amacı ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlerine ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını belirlemektir. Bir diğer amaç ise öğrencilerin cinsiyet ve ırkları ile beden eğitimi öğretmenlerine ve beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışmaya 6, 7 ve 8. sınıflarda öğrenim gören toplam 611 öğrenci katılmış olup, verilerin elde edilmesinde beden eğitimi öğretmenini ve dersini sevip sevmeme ile ilgili 46 maddeden oluşan bir anket kullanılmıştır. Çalışma sonucunda ortaokul öğrencilerinin çeşitli aktivitelerden hoşlandıkları (%80), beden eğitimi derslerinde eğlendikleri (%79) görülmüştür. Ayrıca cinsiyet değişkeninin öğrencilerin beden eğitimi dersini sevmelerinde güçlü bir yapıya sahip olduğu belirtilmiştir (148).

Valdez'in (1997) yapmış olduğu çalışmasında ortaokul öğrencilerinin ve ebeveynlerinin beden eğitimine yönelik tutumlarını belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi incelemek istemiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin ve ebeveynlerinin beden eğitimine yönelik tutum puanlarının tüm kategori, genel tutum ve bilimsel dayanak kategorilerinde farklı olduğu, ayrıca beden eğitimine yönelik tutumlar üzerinde cinsiyetin, etnik kökenin ve sosyo-ekonomik durumunun anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür (149).

Barney (2003)'in ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve tutumlarını bazı faktörlere göre incelemeyi amaçladığı çalışmada, ortaokul öğrencilerin beden eğitimi müfredatıyla ilgili memnuniyet ve memnuniyetsizliklerine

yönelik tutumlarını ve beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi sınıfına yönelik öğrenci tutumlarını üzerindeki etkisini belirlemek için faktör analizi yapılmıştır. Bu faktörlerin öğrenci tutumlarını nasıl etkilediğini öğrenmek için bir anket uygulanmıştır. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve tutumlarını etkileyen faktörlerin ne olduğunun açıklamasını sağlamak için nicel ve nitel yöntemler bir arada kullanılmıştır. Veri toplamak için “Beden Eğitimi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Veriler 28 öğrenci (14 öğrencinin beden eğitimi yönelik olumlu tutumları ve 14 öğrencinin beden eğitimi karşı olumsuz tutumları) ile görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Buna göre, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu, öğrencilerin beden eğitimi dersine katılmaktan memnun oldukları, beden eğitimine yönelik öğrenci tutumlarını öğretmenlerin olumlu etkilediği belirtilmiştir (150).

Silverman ve Subramaniam (1999) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarının ölçülmesi, tutumların neden araştırılması gerektiği ile ilgili konuların belirlenmesi ve beden eğitiminde yapılmış olan tutum araştırmalarının gözden geçirilmesini amaçlamışlardır. Bu amaçla yapılmış olan çalışmada beden eğitimi ve fiziksel aktiviteye yönelik öğrenci tutumlarının belirlenmesinde farklı değişkenlerin kullanılmış olduğu, bazı çalışmaların daha karmaşık bulgulara sahip olduğu, yapılmış olan tutum çalışmalarındaki karmaşık bulguların nedenlerinin farklı çözümlenmeler, hedef grup, ölçüm tekniği ve kullanılan ölçeklerden kaynaklanabileceği sonucuna ulaşılmıştır (151).

Aybek (2007) öğrencilerin beden eğitimi dersine ve ders dışı etkinliklere yönelik tutumlarında beden eğitimi öğretmenlerinin rolü çalışmasında; öğrencilerin

beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmenlerine karşı olumlu tutum gösterdikleri görülmüştür (152).

Ekici Bayrakdar ve Hacıcaferoğlu (2011)'nin lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarını değerlendirmek amacıyla yürüttükleri çalışmaya 387 lise öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sorulan soruların büyük çoğunluğunda cinsiyetler, sınıflar ve bölümler arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu belirtilmiştir (153).

Stelzer ve ark. (2004)'nin Çek Cumhuriyeti, Avusturya, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere dört ülkeden 1107 lise öğrencisinin beden eğitimine yönelik tutumlarını araştırdığı çalışmasında, veri toplama aracı olarak "Adams Anket Formu" (Adams, 1963) kullanılmıştır. Genel örnek verileri bireysel farklılıklar ortaya koyarken, beden eğitimine yönelik kesinlikle olumlu bir tutum olduğu belirtilmiştir. Çek Cumhuriyeti öğrencilerinin, ABD ve İngiliz katılımcıların daha anlamlı olarak daha yüksek tutum puanlarına sahip olduğu ve erkeklerin kızlara göre beden eğitimine yönelik daha olumlu bir tutum gösterdiği söylenilmiştir (154).

Erturan ve ark. (2011)'nin Türk lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre incelemeyi amaçladığı çalışmaya Ankara'da (merkez) devlet okullarında öğrenim gören 9, 10 ve 11. sınıf kız ve erkek olmak üzere toplam 1604 gönüllü öğrenci katılmıştır. Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen "Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği"ni veri toplama aracı olarak kullanmıştır. Buna göre lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının nötr olduğu ve cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre

farklılaşmadığı belirtilmiştir. Derse katılan öğrencilerin daha aktif ve pozitif oldukları söylenmiştir (155).

Mohammed ve Mohammad (2012) tarafından yürütülen çalışmada öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya toplamda 2700 ortaokul ve lise öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin yarısından fazlasının beden eğitimi dersi yoluyla sağlık eğitimi verilmesi gerektiği görüşüne sahip olduğu, öğrencilerin beden eğitimi dersinin önemli olduğuna ve bütün sınıflarda bu dersin verilmesi gerektiğine inandıkları tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre ayrıca öğrenciler beden eğitimi dersinin onları mutlu ve memnun ettiği, onları dinç ve sağlıklı tuttuğu, beden eğitimi sayesinde daha fazla arkadaş edinebildikleri görüşlerine sahiplerdir (156).

Chatterjee (2013)'nin yaptığı çalışmada ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmaya 273 ortaokul öğrencisi katılmış olup, çalışmada veri toplama aracı olarak “Beden Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların beden eğitime yönelik olumlu tutuma sahip olduğu, tutumların cinsiyete ve yaşanan coğrafi konuma göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir (157).

Dismore ve Bailey'in (2010) özellikle KS2 (1-11 yaş)'den KS3 (11-14 yaş)'e geçiş aşamasında olan çocukların ve gençlerin beden eğitime yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yaptıkları çalışmaya İngiltere'nin güneydoğusundaki bir ilçede bulunan iki erkek ilköğretim okulu, iki kız ilköğretim okulu, üç özel sanat/meslek okulu ve üç ortaokul katılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin çoğunluğu beden eğitime yönelik olumlu tutum sergilemektedir. Genel olarak öğrencilerin KS2'den KS3'e geçişte tutumlarının aynı kaldığı, fakat ilköğretimden ortaöğretime

geçişte öğrencilerin tutumları arasında küçük farklılıkların olduğu tespit edilmiştir (158).

Colquitt ve ark. (2012) son zamanlarda eyalet çapında fitness testi uygulamayı gerektiren bir politika uygulayan Georgia (ABD)'da bulunan öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarını araştırmayı amaçladığı çalışmaya 122 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak “Fitness Testi” ve “Ortaokul Öğrencileri İçin Beden Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışma sonucunda genel olarak öğrencilerin beden eğitimine yönelik olumlu tutum sergilediği, beden eğitimine yönelik tutumda sağlığa yönelik fitnessin arabulucu bir faktör olarak hizmet ettiği tespit edilmiştir (159).

Hünük ve Demirhan'ın (2003) Ankara'nın merkez ilçelerindeki ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarını saptamak ve karşılaştırmak amacıyla yapmış oldukları çalışmaya 1876 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda tüm grupların tutum puanları oldukça yüksek bulunmuştur. Ayrıca üniversite öğrencilerinin tutum puanları ortalaması, ilköğretim sekizinci sınıf ve lise birinci sınıf öğrencilerinin tutum puanları ortalamasından daha yüksek ve anlamlı derecede farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Grup toplamında ise kız ve erkek öğrencilerin tutum puanları arasında erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür (160).

Erkmen ve ark. (2006) yapmış oldukları çalışmada özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre beden eğitimi dersi hakkındaki tutum ve görüşlerini belirleyebilmek amaçlanmıştır. Araştırmaya Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel ilköğretim okullarında öğrenim gören toplam 162

öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda özel ilköğretim okullarında uygulanan beden eğitimi ve spor dersleri hem 6. sınıfta öğrenim gören hem de 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrenciler açısından önemli; öğrencilerin bu derse karşı tutum ve görüşlerinin ise olumlu yönde olduğu saptanmıştır. Fakat sınıflar ilerledikçe beden eğitimi derslerine karşı olan tutum ve görüşlerin değiştiği tespit edilmiştir (161).

Girgin, Holoğlu (2006) yapmış olduğu tez çalışmasında Bursa, Kocaeli, Bingöl ve Sivas illerinde ilköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını saptamayı amaçlamıştır. Araştırmaya rasgele örneklem yöntemiyle seçilmiş toplam 1105 kız öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 12'si olumlu 12'si olumsuz olmak üzere toplam 24 maddeden oluşan "Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda kız öğrencilerin tutum ölçek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (162).

Arabacı (2009) yapmış olduğu çalışmada ilköğretim ve lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını ve sınıf tercihlerini araştırmayı amaçlamıştır. Araştırmaya toplam 1240 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Beden Eğitime Karşı Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda beden eğitime karşı tutumların sınıf tercihleri ve yaşa göre değiştiği sonucuna ulaşılmıştır (163).

Haşıl Korkmaz ve Girgin Holoğlu'nun (2011) Türkiye'de ilköğretim ikinci kademedeki okuyan öğrencilerin beden eğitimi derslerine karşı tutum ve tercihlerinin cinsiyet, anne baba eğitim düzeyleri, hizmet bölgeleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapmış oldukları çalışmaya 2495 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği" kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanlarının cinsiyete göre erkeklerin lehine ve hizmet bölgelerine göre 2. bölgede öğrenim gören öğrencilerin lehine değiştiği görülmüştür (164).

Kiremitci'nin (2013) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi derslerine yönelik tutumları ile başarı hedef yönelimleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmaya 212 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin beden eğitimi derslerine yönelik tutum ve hedef yönelimleri arasında farklılık olmadığı tespit edilmiştir (165).

Özmutlu ve ark. (2013) yapmış oldukları çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin (6, 7 ve 8. sınıflar) beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını belirlemektir. Araştırmaya Kars'ın Sarıkamış ilçesinde bulunan ortaokullardan rastgele örneklem metoduyla seçilmiş 412 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Sonuçlara göre öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı olan tutumlarının sınıf ve cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı, görülmüştür (166).

Eraslan'ın (2015) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını bazı değişkenlere göre incelemeyi amaçladığı çalışmaya erkek, kız toplam 840 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Ortaokul Öğrencileri İçin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı, 5. sınıf öğrencilerinin puanları 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerin tutum puanlarıyla karşılaştırıldığında, 5. sınıf öğrencilerinin en yüksek tutum puanlarına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır (167).

Şengül'ün (2016) yapmış olduğu çalışmanın amacı, ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterliklerini bazı değişkenlere göre incelemek ve aralarındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırmaya üç farklı ortaokulda ve dört farklı lisede öğrenim gören 1824 öğrenci katılmış olup, veri toplama aracı olarak “Beden Eğitimi Yatkinlık Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin beden eğitimi yatkinlıkları ile beden eğitimine yönelik tutum ve öz-yeterlikleri orta seviyenin üzerindedir. Ayrıca öğrencilerin beden eğitimi yatkinlıkları ile beden eğitimine yönelik tutum ve öz-yeterlik puanları sınıf, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir (168).

Taşgın ve Tekin'in (2009) yapmış oldukları araştırmada çeşitli değişkenlere göre ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşlerini belirleyebilmek amaçlanmıştır. Araştırmaya kız erkek toplam 300 öğrenci katılmış olup, veri toplama aracı olarak “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre, beden eğitimi dersi hakkındaki tutum görüşlerinin olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır (169).

Subramaniam ve Silverman'ın (2007) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimine yönelik tutumlarını tutum teorisine dayanan tutum ölçeğiyle belirlemeyi amaçladıkları çalışmaya 6. 7. ve 8. sınıflardan toplam 995 öğrenci katılmıştır. Veriler “Beden Eğitimi Tutum Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Öğrencilerin genelinin beden eğitimine yönelik kısmen olumlu tutuma sahip oldukları, sınıf seviyesi yükseldikçe öğrencilerin tutum puanlarının düştüğü, üst sınıflardaki öğrencilerin daha düşük tutum puanına sahip olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır (170).

Sivrikaya ve Kılçık (2017) yaptığı araştırmada, ilköğretim okulları 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesini incelemiştir. Araştırmaya 5. 6. 7 ve 8. sınıfta öğrenim gören erkek kız olmak üzere toplam 394 gönüllü öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. İlköğretim okulları 2. kademe öğrencilerinin sınıf bazında tutumları incelendiğinde anlamlı bir fark gözlenmiştir (171).

Harriet ve ark. (2006)'ninyapmış oldukları çalışmada, Japon ve İngiliz öğrencilerinin beden eğitimine karşı tutumları araştırılmış ve çalışmanın sonucunda; her iki ülkenin öğrencilerinin de beden eğitimi dersine karşı olumlu tutum sergiledikleri tespit edilmiştir (172).

Yıldız (2015) tarafından yapılan araştırmada, ebeveynlerin çocuklarının beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları incelenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre; anne babaların çocuklarının beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları ebeveynlerin öğrenim durumu, meslekleri, aylık gelirler seviyeleri, spor yapma durumları, sporla ilgili haberleri takip etme durumları, spor yapmaya destek verme durumları, ailenin çocuk sayısı, çocuklarının buldukları sınıf seviyesi ve akademik algıları gibi değişkenler arasında olumlu bir ilişki bulunmuştur (173).

Mc. Ewen (2001) yürüttüğü çalışmada öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarını ve boş zamanlarındaki fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Rasgele küme örnekleme yöntemiyle 7. sınıflardan 59 sınıf arasından seçilmiş olan 15 sınıf çalışmaya katılmıştır. Öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarını ölçmede “Beden Eğitimi Anketi” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin beden eğitimine yönelik olumlu tutuma sahip oldukları,

erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha pozitif tutuma sahip oldukları belirtilmiştir (174).

Cho (2004) yapmış olduğu çalışmada Koreli ortaokul öğrencilerinin beden eğitimine ve beden eğitimindeki testlere yönelik tutumlarını araştırmayı ve ayrıca bu iki tutum arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın verileri Koreli ortaokul öğrencileri için uyarlaması yapılmış olan “Beden Eğitimi Tutum Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmaya Koreli 111 öğrenci katılmış olup, çalışma sonucunda öğrencilerin memnuniyetinin ve beden eğitimi müfredatının Kore’de öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarında etkili olabileceği belirtilmiştir (175).

Hatten (2004) ilköğretim, ortaöğretim ve lisede öğrenim gören öğrencilerin cinsiyet ve etnik kökenlerini dikkate alarak beden eğitimine yönelik tutumlarının benzer ve farklı yönlerini karşılaştırmayı amaçladığı çalışmaya 9. sınıftan 139, 7. sınıftan 230, 5. sınıftan 99 toplamda 468 öğrenci katılmıştır. 35 maddeden oluşan “Beden Eğitimi Tutum Anketi” ve öğrencilerin beden eğitimiyle ilgili hoşlanıp hoşlanmadığı şeyler hakkında bilgi edinmek amacıyla sorulan 2 açık uçlu soru yöneltilecek verilerin elde edildiği çalışmada öğrencilerin etnik köken, sınıf ve cinsiyetlerine bakılmaksızın beden eğitimine yönelik olumlu tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Beden eğitimine yönelik tutumda erkek ve kız öğrenciler arasında farklılık olduğu ve bu farklılıkta da erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha pozitif tutuma sahip olduğu görülmüştür (176).

Tomik’in (2008) çeşitli okullarda bulunan ve bu okulların spor kulüplerine üye olan öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yapmış olduğu çalışmaya Polonya’daki rastgele seçilmiş olan 623 spor kulübünden

103'ü katılmış olup, 2704 anket istatistiksel analiz için değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Gençler İçin Beden Eğitimi ve Spora Yönelik Tutum Anketi” kullanılmıştır. Çalışma sonuçları katılımcıların beden eğitimi ve spora yönelik olumlu fakat isteksiz tutum sergilediklerini göstermiştir. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumları bilişsel bileşen endeksi hariç bütün tutum endekslerinde lise öğrencilerinden daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Ayrıca okul spor kulübüne üye olan öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumları okul spor kulübüne üye olmayan öğrencilere göre daha pozitifdir (177).

Robinson (2009) yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarını araştırmayı amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 506 öğrenci oluşturmuş olup, veriler “Beden Eğitime Yönelik Tutum Anketi” kullanılarak elde edilmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin olumlu ve olumsuz birçok beden eğitimi deneyimi yaşadıkları belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilerin beden eğitimindeki olumsuz izlenimlerinin akran, beden eğitimi öğretmeni, beden eğitiminin yapısı ve beden eğitiminin değeri gibi faktörlerle yakından ilişkili olduğu görülmüştür (178).

Kumar ve Singh'in (2011) ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarını cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından incelemeyi amaçladığı çalışmaya yaşları 12 ve 14 arasında bulunan 302 kız ve 332 erkek öğrenci katılmıştır. “Beden Eğitimi Tutum Ölçeği” nin kullanıldığı çalışmada beden eğitimi dersine yönelik tutumun lise öğrencilerinde cinsiyete göre farklılaştığı, ortaokul öğrencilerinde ise cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (120).

Pano ve Markola'nın (2011) yapmış oldukları çalışmada 14-18 yaş grubundaki öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutum ve algılarının

belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya Arnavutluk'ta bulunan 6 farklı devlet okulundan yaşları 14-18 arasında değişen 1062 lise öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın verileri ise anket kullanılarak elde edilmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin %14.21'inin kendi beden eğitimi okul programlarına rağmen beden eğitimi ve spora düzenli olarak katıldıkları görülmüştür (179).

3. MATERYAL VE METOD

3.1. Model

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri “bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalardır.” (180, s. 14).“Aynı zamanda bu modeller değişkenler arasındaki ilişkileri tetkik etmeye, tahminler yapmaya ve alt grupların nasıl değiştiğini belirlemeye de yardımcı olurlar.” (181, s. 371). Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumlarının belirlenerek bu tutumların eğitim görülen okulun özel ya da devlet okulu olmasına göre değişip değişmediğinin incelenmesi amaçlandığı için bu model tercih edilmiştir.

3.2. Örneklem ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Erzurum merkezine bağlı Palandöken, Yakutiye ve Aziziye ilçeleri oluştururken; örneklem grubunu ise bu ilçelerde bulunan 5 özel ve 5 devlet ortaokulu olmak üzere 10 ortaokuldaki toplam 1043 kız ve erkek öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında tutum ölçeği uygulanan okullar: Özel Final Eğitim Kurumları, Özel Güneş Okulları, Kültür Akademi Ortaokulu, Atatürk Üniversitesi Aydın Doğan Vakfı Süheyla & SıtkıAlp Ortaokulu, Erzurum İhsan Doğramacı Özel Bilkent Laboratuar Okulları, Saltukbey Ortaokulu, Osmangazi Ortaokulu, Sabancı Ortaokulu, 19 Mayıs Ortaokulu, İbrahim Hakkı Kubilay İmam Hatip Ortaokulu. Çalışmada bir karşılaştırma yapabilmek adına okullardan beşi devlet ortaokulu diğer beşi ise özel ortaokul olarak seçilmiştir. Örneklem grubunun belirlenmesinde araştırmanın amacına uygun olarak çok aşamalı örnekleme seçim süreci tercih edilmiştir. Önce küme örnekleme yoluyla verilerin toplanacağı kurumlar belirlenmiş, ardından eleman örnekleme yoluyla bu kurumlarda eğitim gören

öğrenciler belirlenmiştir. Okulların belirlenmesinde “uygun örnekleme yöntemi” kullanılmıştır. Bu yöntemde “araştırmacının kolayca ulaşabileceği bir örneklemden veriler toplanır.” (180, s. 92).

Belirlenen her okuldan 5. 6. 7. ve 8. sınıflardan rastgele seçilen şubelerden toplamda 1043 kız ve erkek öğrenciye tutum ölçeği uygulanmıştır. Bu süreçler sonucunda belirlenerek verilerin toplandığı öğrencilerin özellikleri Tablo 1.1, Tablo 2.1 ve Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 1.1.Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	f	%
Kız	496	47.6
Erkek	547	52.4
Toplam	1043	100

Tablo 1.1’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılanların 496’sı (%47.6) kız, 547’si (%52.4) erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 2.1.Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıflarına İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Sınıf	f	%
5. Sınıf	286	27.4
6. Sınıf	248	23.8
7. Sınıf	264	25.3
8. Sınıf	245	23.5
Toplam	1043	100

Tablo 2.1’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan öğrencilerin 286’sı (%27.4) 5. sınıf, 248’i (%23.8) 6. sınıf, 264’ü (%25.3) 7. sınıf ve 245’i (%23.5) 8. sınıfta öğrenim görmektedirler.

Tablo 3.1.Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okullara İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Okullar	f	%
Özel	434	41.6
Devlet	609	58.4
Total	1043	100

Tablo 3.1’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan öğrencilerin 434’ü (%41.6) özel okullarda, 609’u (%58.4) devlet okullarında öğrenim görmektedirler.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler; araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen form; öğrencilerin cinsiyet, sınıf ve eğitim gördükleri okul türüne yönelik sorulardan oluşmaktadır. Kişisel bilgi formu geliştirilirken mevcut literatür ışığında ilişkili değişkenler incelenmiş ve uzman görüşü alınarak forma son hali verilmiştir.

Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği

Öğrenci tutumlarının belirlenebilmesi için Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen, 12 olumlu, 12 olumsuz olmak üzere 24 maddeden oluşan “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, “Tamamıyla katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, tamamıyla katılmıyorum” ifadelerinden oluşmaktadır. Ölçeğin olumlu maddeleri; “Tamamıyla katılıyorum”

ifadesinden başlayarak 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde, olumsuz maddeleri ise “Tamamıyla katılmıyorum” ifadesinden başlayarak 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlanmaktadır. 5’li likert tipinde maddelerden oluşan ölçekten alınabilecek en yüksek puan 120 puan iken, en düşük puan 24 puandır. Demirhan ve Altay (2001) tarafından ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.93, ölçüt geçerliği katsayısı ise 0.83 olarak hesaplanmıştır (85). Bu çalışma kapsamında ölçeğin güvenilirlik hesaplaması için yapılan Cronbach Alpha sonucunda güvenilirlik değeri. 74 olarak bulunmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında veriler Erzurum İl Millî Eğitim Müdürlüğü’nden gerekli izinler alınarak 2018-2019 öğretim yılı güz yarısında toplanmıştır. Belirlenen okulların müdürleriyle görüşülerek süreç anlatılmış ve belirlenen sınıflara girilerek öğrencilerden gönüllü katılım ilkesi çerçevesinde veri toplama araçlarını doldurmaları istenmiştir. Veriler ortalama olarak 2 aylık bir süreçte toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler istatistik paket programına (SPSS 19) girilerek analiz edilmiştir. Elde edilen veri setinin önce dağılım istatistikleri yapılmış elde edilen sonuca göre verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür ($p>.05$). Bu bulgudan hareketle veriler üzerinde yüzde frekans, aritmetik ortalama, standart sapma gibi betimsel istatistiklerin yanı sıra, karşılaştırmalarda parametrik testler kullanılmıştır. Cinsiyet ve kurum türü karşılaştırmalarında “Bağımsız Gruplar İçin T-Testi” analizleri yapılmış, sınıf karşılaştırmasında ise “Tek Yönlü Varyans Analizi

(ANOVA)” testi yapılmıştır. Yapılan tüm karşılaştırmalarda en düşük $p<.05$ anlamlılık düzeyi alınmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği’ne Verilen Yanıtların Dağılımına İlişkin Bulgular

Beden Eğitimi ve Spora ilişkin Tutum Ölçeği’ne yönelik verilen yanıtların dağılımlarına ilişkin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanarak aritmetik ortalaması en yüksek olan maddeden en düşük olan maddeye doğru sıralama yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına yönelik bulgular Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği’ne Yönelik Verilen Yanıtlara İlişkin Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği													
Maddeler	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Tamamen Katılmıyorum		N	\bar{X}	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
12	64	6.1	29	2.8	58	5.6	191	18.3	701	67.2	1043	4.376	1.118
15	87	8.3	51	4.9	80	7.7	151	14.5	674	64.6	1043	4.221	1.273
18	70	6.7	52	5	92	8.8	205	19.7	624	59.8	1043	4.209	1.203
7	77	7.4	72	6.9	98	9.4	160	15.3	636	61	1043	4.156	1.273
14	74	7.1	51	4.9	122	11.7	239	22.9	557	53.4	1043	4.106	1.214
23	70	6.7	58	5.6	135	12.9	212	20.3	568	54.5	1043	4.102	1.221
6	95	9.1	68	6.5	108	10.4	220	21.1	552	52.9	1043	4.022	1.309
9	88	8.4	53	5.1	171	16.4	232	22.2	499	47.8	1043	3.959	1.266
16	100	9.6	96	9.2	150	14.4	220	21.1	477	45.7	1043	3.841	1.344
21	99	9.5	84	8.1	200	19.2	247	23.7	413	39.6	1043	3.758	1.306
10	126	12.1	81	7.8	165	15.8	233	22.3	438	42	1043	3.744	1.382
17	106	10.2	97	9.3	202	19.4	245	23.5	393	37.7	1043	3.692	1.328
8	489	46.9	211	20.2	156	15	97	9.3	90	8.6	1043	2.125	1.323
11	583	55.9	164	15.7	122	11.7	58	5.6	116	11.1	1043	2.002	1.378
20	546	52.3	207	19.8	127	12.2	69	6.6	94	9	1043	2.001	1.312
5	595	57	172	16.5	85	8.1	67	6.4	124	11.9	1043	1.996	1.407
4	655	62.8	162	15.5	86	8.2	59	5.7	81	7.8	1043	1.800	1.263
24	666	63.9	188	18	67	6.4	38	3.6	84	8.1	1043	1.740	1.227
13	691	66.3	170	16.3	48	4.6	52	5	82	7.9	1043	1.719	1.240
2	663	63.6	198	19	80	7.7	48	4.6	54	5.2	1043	1.688	1.125
19	701	67.2	160	15.3	76	7.3	30	2.9	76	7.3	1043	1.676	1.188
22	700	67.1	174	16.7	74	7.1	39	3.7	56	5.4	1043	1.635	1.115
3	706	67.7	195	18.7	64	6.1	39	3.7	39	3.7	1043	1.571	1.020
1	730	70	169	16.2	69	6.6	26	2.5	49	4.7	1043	1.557	1.045

Tablo 4.1 incelendiğinde, Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'nin “Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerinin insanın sağlıklı gelişmesine katkı sağladığına inanırım.” (madde 12) maddesine $\bar{x}=4.376$ ortalamayla olumlu yönde en yüksek katılımın olduğu görülmektedir. Benzer şekilde “Okul ders programlarının her yılında Beden Eğitimi ve Spor dersi olmalıdır.” (madde 15) ifadesi $\bar{x}=4.221$, “Egzersiz ve spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım.” (madde 18) ifadesi $\bar{x}=4.209$, “Beden Eğitimi ve Spordan çok zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.” (madde 7) ifadesi $\bar{x}=4.156$ ve “Beden Eğitimi ve Spor uğraşının gelecek yaşamımda önemli yarar sağlayacağına inanırım.” (madde 14) ifadesi $\bar{x}=4.106$ ortalamayla olumlu tutum gösterilen ilk sıradaki maddelerdendir. Yine 23. ($\bar{x}=4.102$), 6. ($\bar{x}=4.022$), 9. ($\bar{x}=3.959$), 16. ($\bar{x}=3.841$), 21. ($\bar{x}=3.758$), 10. ($\bar{x}=3.744$) ve 17. ($\bar{x}=3.692$) maddelerde olumlu tutum gösterilen maddelerdir.

Tablo 4.1'e göre, ortaokul öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'nin “Beden Eğitimi ve Spor derslerinde hep korku hissine kapılıyorum.” (madde 1) maddesi $\bar{x}=1.557$ ortalamayla en düşük ortalamaya sahiptir. Yine sırasıyla 3. ($\bar{x}=1.571$), 22. ($\bar{x}=1.635$), 19. ($\bar{x}=1.676$), 2. ($\bar{x}=1.688$), 13. ($\bar{x}=1.719$), 24. ($\bar{x}=1.740$), 4. ($\bar{x}=1.800$), 5. ($\bar{x}=1.996$), 20. ($\bar{x}=2.001$), 11. ($\bar{x}=2.002$), ve 8. ($\bar{x}=2.125$) maddelerin (düşük ortalamadan yüksek ortalamaya doğru) ortalamalara sahip oldukları görülmektedir.

Ortaokul öğrencilerinin kız-erkek, özel okul-devlet okulu ve sınıf düzeyi ayrımı yapılmadan Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'ne yönelik verdikleri yanıtlar genel olarak değerlendirildiğinde olumlu tutumlarının olduğu söylenebilir. Tablo 4.1'de de görüldüğü üzere 7 maddenin ortalaması 4 ve üzeri, 5 maddenin ortalaması 3 ve üzeri 3 maddenin ortalaması ise 2 ve üzeri değerdedir. Bu

durumdan ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersi'ne olumlu tutum sergileme eğiliminde oldukları söylenebilir.

4.2. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'ne Verdikleri Yanıtların Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'ne yönelik verdikleri yanıtların cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Bağımsız Gruplar İçin T-Testi analizi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 5.1'de verilmiştir.

Tablo 5.1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin T-Testi Sonuçları

	Grup	Betimsel Değerler				T Testi		
		N	\bar{X}	Ss	Sh	Sd	t	p
Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum	Kız	496	68.673	7.976	.358	1041	-3.821	.000*
	Erkek	547	70.641	8.599	.367			

*p<.001 anlamlı

Tablo 5.1 incelendiğinde, öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutum puanlarında ($t(1041) = -3.821$; $p < .001$) cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmektedir. Ortalamalara bakıldığında kız öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutum puanları $\bar{x} = 68.673$, erkek öğrencilerin ise $\bar{x} = 70.641$ dir. Bu bulgu yapılan analiz sonucunun istatistiksel olarak anlamlı düzeyde erkek öğrenciler lehine olduğunu göstermektedir.

4.3. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'ne Verdikleri Yanıtların Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'ne yönelik verdikleri yanıtların sınıf düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 6.1'de verilmiştir.

Tablo 6.1. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarının Sınıf Düzeylerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Amacı İle Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f, \bar{X} , SS Değerleri				ANOVA Değerleri						
Puan	Grup	N	\bar{X}	Ss	Var. K	KT	Sd	KO	F	p
Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği Puanı	5. Sınıf	286	69.951	7.625	G. Arası	464.619	3	154.873		
	6. Sınıf	248	70.169	8.983	G. İçi	72414.017	1039	69.696		
	7. Sınıf	264	70.113	7.814	Toplam	72878.637	1042		2.222	.084
	8. Sınıf	245	68.510	9.018						
	Toplam	1043	69.705	8.363						

$p > .05$ anlamsız

Tablo 6.1'de görüldüğü üzere, öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği puanlarının sınıf düzeylerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=2.222$; $p > .05$).

4.4. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'ne Verdikleri Yanıtların Kurum Türüne Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği'ne yönelik verdikleri yanıtların eğitim gördükleri kurum türüne göre farklılık gösterip

göstermediğini belirlemek için Bağımsız Gruplar İçin T-Testi analizi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 7.1’de verilmiştir.

Tablo 7.1.Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Kurum Türü Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin T-Testi Sonuçları

	Grup	Betimsel Değerler				T Testi		
		N	\bar{X}	Ss	Sh	Sd	t	p
Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum	Devlet Okulları	609	70.408	8.692	.352	1041	3.231	.001*
	Özel Okullar	434	68.718	7.780	.373			

*p<.001 anlamlı

Tablo 7.1 incelendiğinde, öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersi’ne yönelik tutum puanlarında ($t(1041)= 3.231$; $p<.001$) kurum türüne göre anlamlı bir farklılık görülmektedir. Ortalamalara bakıldığında devlet okullarında eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutum puanları $\bar{x}=70.408$, özel okullarda eğitim gören öğrencilerin ise $\bar{x}=68.718$ dir. Bu bulgu yapılan analiz sonucunun istatistiksel olarak anlamlı düzeyde devlet okullarında eğitim gören öğrenciler lehine olduğunu göstermektedir.

5. TARTIŞMA

Bu araştırmada; ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda elde edilen bulguların yorumlanarak ilgili literatür ile tartışılmasına yönelik bilgiler aşağıda verilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan tutum ölçeğinin maddelerine yönelik verilen yanıtların ortalamalarından elde edilen sonuçlara göre sağlıklı gelişim, serbest zaman değerlendirme, duygusal yönden destek, yaşamın ilerleyen dönemlerinde yarar sağlama, ilgi çekme, beden eğitimi ve sporla ilgili konuşmalarda zevk alma, işbirliğini destekleme, dinlendirici faaliyetler içerme, planlı zaman aktivitesi olma, sağlığı koruma ve temizlik alışkanlıklarını destekleme, dürüstlük ve demokratik düşünme gibi katkılar sağladığına yönelik öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu tutum içerisinde oldukları görülmektedir. Yine ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersinin; korkulacak bir ders olmadığı, bu derse katılmaktan çekinmedikleri, dersten sıkılmadıkları, gerekli bir ders olduğu, dersi başkalarına önerebilecekleri, derste başarılı olmak için çabalama eğiliminde oldukları ve bu derste ön plana çıkmak istedikleri görülmektedir.

Bu bulgular ortaokul öğrencilerinin cinsiyet, okul türü ve sınıf gibi değişkenler birlikte ele alındığında ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine olumlu bir tutum içerisinde oldukları görülmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalarda benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Taşmektepligil, Yılmaz, İmamoğlu ve Kılıçgil (2006) yaptıkları çalışmada, genelde öğrencilerin beden eğitimi dersini sevmekte oldukları sonucuna ulaşmışlardır (182). Benzer şekilde, Richard ve Tokie (2006) Japon ve İngiliz

öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumlarını araştırmışlar ve çalışmanın sonucunda her iki ülkenin öğrencilerinin de beden eğitimi dersine karşı olumlu tutum sergilediklerini tespit etmişlerdir (172). Aydın (2017) Kütahya ilinde bulunan ilköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrenci ve görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelemiştir. Çalışmasında, Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen ve 24 maddeden oluşan “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” kullanılmış, Araştırmanın sonucuna göre öğrencilere uygulanan ankette derse karşı ilgi ve tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir (112). Koç (2009) ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin fiziksel uygunlukları ile beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi adlı çalışmasında; öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları olumlu bulunmuştur. Öğrencilerin sınıflarına, cinsiyetlerine ve okul başarı durumuna göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur (118).

Tanrıverdi (2016) ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını karşılaştırmış, özel okullarda öğrenim gören öğrencilerin genel okullarda okuyan öğrencilere oranla beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının daha düşük olduğunu tespit etmiştir (131). Tavlaş (2012), Erzurum ilindeki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, Erzurum ili merkez ilçelerinde bulunan 7 ortaöğretim kurumunda öğrenim gören ve tesadüfi yöntem ile seçilen 1133 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; ortaöğretim öğrencilerinin tamamına yakınının beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu tutum besledikleri görülmüştür (132).

Barney (2003)'in ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve tutumlarını bazı faktörlere göre incelemeyi amaçladığı çalışmada ise ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu, öğrencilerin beden eğitimi dersine katılmaktan memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır (150). Chatterjee (2013)'nin yaptığı çalışmada ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmaya 273 ortaokul öğrencisi katılmış olup, çalışmada veri toplama aracı olarak “Beden Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların beden eğitime yönelik olumlu tutuma sahip olduğu, tutumların cinsiyete ve yaşanan coğrafi konuma göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir (157).

Colquitt, Walker, Langon, Mc. Collum ve Pomazal'ın (2012) öğrencilerin beden eğitime yönelik tutumlarını araştırmayı amaçladığı çalışmada genel olarak öğrencilerin beden eğitime yönelik olumlu tutum sergilediği tespit edilmiştir (159). Tomik'in (2008) öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarına göre katılımcıların beden eğitimi ve spora yönelik olumlu fakat isteksiz tutum sergilediklerini göstermiştir. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumları bilişsel bileşen endeksi hariç bütün tutum endekslerinde lise öğrencilerinden daha yüksek olduğu belirtilmiştir (177). Keskin, Ö. (2015) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını bazı değişkenlere göre incelemiştir. Araştırmanın sonucuna göre; öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları genel olarak olumlu olduğu tespit edilmiştir (115). Krousas (1999), yaptığı çalışmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi programına ilişkin tutumlarını incelemeyi

ve öğrencilerinin beden eğitimine karşı olumlu ya da olumsuz tutumlarını ortaya çıkaran programın değişik etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Elde edilen bulgulara göre; beden eğitimine ilişkin olumlu tutumlar altıncı sınıftan sekizinci sınıfa doğru düşüş görülmüştür. Bu eğilimin erkeklerden daha çok kızlarda olduğu belirlenmiştir (141). Kılıç (2015), okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine karşı tutumlarına etkisini incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu özel ve resmi ortaöğretim kurumları oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre; öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının genel olarak olumlu bulmuştur (134).

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin cinsiyet açısından tutumları karşılaştırıldığında sonuç istatistiksel olarak anlamlı düzeyde erkek öğrencilerin lehine bulunmuştur. Demirhan ve Koca (2004) yaptıkları çalışmada cinsiyete göre kız ve erkek öğrencilerin tutumları karşılaştırmış, erkek öğrencilerin tutum puanlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir (183). Güllü (2007) tarafından yapılan çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesine yönelik çalışmada erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları kız öğrencilerin tutumlarına göre yüksek çıkmıştır (136). Şişko ve Demirhan (2002)'de yaptıkları çalışmada, ilköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelemeyi amaçlamışlardır. İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyete göre anlamlı bir fark gösterdiği görülmüştür (145). Taşgın ve Tekin'in (2009) yapmış oldukları çalışmada çeşitli değişkenlere göre ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden

eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşlerini belirleyebilmek amaçlanmıştır. Araştırmaya kız erkek toplam 300 ğrenci katılmış olup, veri toplama aracı olarak “Beden Eğitimi Dersi Tutum leği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre, beden eğitimi dersi hakkındaki tutum görüşlerinin olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır (169). Yıldız, Arı ve Yılmaz (2017) araştırmalarında üniversitede okuyan erkek öğrencilerin tutum puanlarını, kız öğrencilere göre daha yüksek bulmuşlardır (184). Stewart, Green ve Huelskamp’ın (1991) yaptıkları çalışma sonucunda erkek ortaokul ğrencilerinin en olumlu tutuma sahip olduğunu tespit etmişlerdir (143). Hatten (2004) yapmış olduğu çalışmasında beden eğitimine yönelik tutumda erkek ve kız öğrenciler arasında farklılık olduğu ve bu farklılıkta da erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha pozitif tutuma sahip olduğu görülmüştür (176). Öte yandan Akoğuz Yazıcı, Kalkavan ve zdilek (2006) sınıf ğretmenliği ğrencileri ile yaptıkları çalışmada Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutum puanlarının cinsiyet açısından anlamlı bir fark olmadığı yönünde bulgu elde etmişlerdir (185). Benzer şekilde Demir, Cicioğlu, İlhan ve Arslan (2017) sınıf ğretmeni adayları ile yaptıkları çalışmada cinsiyet açısından bir fark bulmamışlardır (186). Ulaşılan sonuçlar bu çalışmada elde edilen sonuçla örtüşmemektedir. Ortaya çıkan bu farklılığın araştırılan örneklem grubunun özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Birtwistle ve Brodie (1991) yapmış oldukları çalışma sonucunda kız ve erkek öğrencilerin tutumlarında hem ilkokul hem de ortaokullarda olmak üzere önemli farklılıkların olduğu, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha pozitif tutuma sahip olduğu, her iki okul seviyesinden alınmış olan kız ğrenci örneklerinde estetik anlamda kız öğrencilerin tutumlarının erkek öğrencilerin tutumlarından daha pozitif yönde görülmüştür (142). Altay ve zdemir

(2006) yaptıkları çalışmada, ilköğretim okullarında öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını incelemişlerdir. Çalışma sonucunda; öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının olumlu olduğu, kız öğrencilerin tutum puanlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve sınıf düzeyi yükseldikçe tutum puanlarında bir azalma olduğu bulunmuştur (144).

Kumartaşlı (2010), ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını ve yaşam doyumu düzeylerini incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu 6 ilköğretim okulunda öğrenim gören, 13-15 yaş grubu 603 ilköğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre; ilköğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumu cinsiyetlerine, yaşlarına göre karşılaştırıldığında anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir (128).

Kumar ve Singh'in (2011) ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarını cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından incelemiş beden eğitimi dersine yönelik tutumun lise öğrencilerinde cinsiyete göre farklılaştığı, ortaokul öğrencilerinde ise cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır (120).

Valdez'in (1997) yapmış olduğu çalışmasında ortaokul öğrencilerinin ve ebeveynlerinin beden eğitimine yönelik tutumlarını belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi incelemek istemiştir. Çalışmasının sonucunda beden eğitimine yönelik tutumlar üzerinde cinsiyetin, etnik kökenin ve sosyo-ekonomik durumunun anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür (149).

Keskin, Ö. (2015) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını bazı değişkenlere göre araştırmıştır. Araştırmanın sonucuna göre; öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında cinsiyet değişkenine göre, anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. İlköğretim öğrencilerinde cinsiyet değişkeninin beden eğitimi ve spor

dersine yönelik tutumlarını etkilemediğini bulmuştur (115). Erden (2017) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelenmiş cinsiyet, anne öğrenim durumu, baba öğrenim durumu ve lisanslı sporcu olup olmadıkları değişkenleri ile arasında anlamlı farka rastlanmamıştır (119). Özkurt (2015), lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, Burdur il merkezi ve seçilmiş ilçelerindeki (Ağlasun, Çavdır, Karamanlı, Gölhisar) liselerde öğrenim gören, 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; çoğunlukla katılımcıların beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının olumlu olduğu, erkeklerin kadınlara göre, 10. ve 11. sınıfların 9. ve 12. sınıflara göre, spor lisesi ve sosyal bilimler lisesinin, güzel sanatlar ve meslek liselerine göre daha olumlu oldukları tespit edilmiştir (135). Ekici Bayrakdar ve Hacıcaferoğlu (2011)'nin lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarını değerlendirmek amacıyla yürüttükleri çalışmaya 387 lise öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sorulan soruların büyük çoğunluğunda cinsiyetler, sınıflar ve bölümler arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu belirtilmiştir (153). Stelzer, Ernest, Fenster ve Langford'un (2004) beden eğitimine yönelik tutumlarını araştırdığı çalışmada beden eğitimine yönelik kesinlikle olumlu bir tutum olduğu belirtilmiştir. Çek Cumhuriyeti öğrencilerinin, ABD ve İngiliz katılımcıların daha anlamlı olarak daha yüksek tutum puanlarına sahip olduğu ve erkeklerin kızlara göre beden eğitimine yönelik daha olumlu bir tutum gösterdiği söylenilmiştir (154). Haşıl Korkmaz ve Girgin Haloğlu'nun (2011) Türkiye'de ilköğretim ikinci kademedeki okuyan öğrencilerin beden eğitimi derslerine karşı tutum ve tercihlerinin

cinsiyet, anne baba eğitim düzeyleri, hizmet bölgeleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapmış oldukları çalışmaya 2495 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanlarının cinsiyete göre erkeklerin lehine ve hizmet bölgelerine göre 2. bölgede öğrenim gören öğrencilerin lehine değiştiği görülmüştür (164). Kiremitci'nin (2013) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi derslerine yönelik tutumları ile başarı hedef yönelimleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmaya 212 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin beden eğitimi derslerine yönelik tutum ve hedef yönelimleri arasında farklılık olmadığı tespit edilmiştir (165). Özmutlu, Sivrikaya, Gürkan ve Dalkılıç'ın (2013) yapmış oldukları çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin (6, 7 ve 8. sınıflar) beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını belirlemektir. Araştırmaya Kars'ın Sarıkamış ilçesinde bulunan ortaokullardan rastgele örneklem methodologyyla seçilmiş 412 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Sonuçlara göre öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı olan tutumlarının sınıf ve cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı, görülmüştür (166). Canlı (2013), yaptığı araştırma sonucuna göre; sekizinci ve dokuzuncu sınıfta öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Sekizinci sınıf erkek öğrencilerin ve kız öğrencilerin ile dokuzuncu sınıf erkek öğrencilerin ve kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark tespit edilmiştir (133). Eraslan'ın (2015) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine

yönelik tutumlarını bazı değişkenlere göre incelemeyi amaçladığı çalışmada öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı, 5. sınıf öğrencilerinin puanları 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin tutum puanlarıyla karşılaştırıldığında, 5. sınıf öğrencilerinin en yüksek tutum puanlarına sahip olduğu, sonucuna ulaşılmıştır (167). Kumar ve Singh'in (2011) ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarını cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından incelemeyi amaçladığı çalışmada beden eğitimi dersine yönelik tutumun lise öğrencilerinde cinsiyete göre farklılaştığı, ortaokul öğrencilerinde ise cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (120).

Bu çalışmada ulaşılan diğer bir sonuç; ortaokul öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre Beden Eğitimi ve Spor dersine ilişkin tutumlarında anlamlı farklılığın olmadığıdır. Bu araştırmada elde edilen bu sonuca paralel bir sonuç Çetin (2007) tarafından ortaya konulmuştur.

Çetin (2007) ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarını karşılaştırmıştır. Ortaöğretim öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmiştir (127). Benzer şekilde Gürbüz (2011) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını araştırmıştır. Araştırmasında, sınıf dağılımları ile beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlar arasında bir farkın olmadığı sonucunu elde etmiştir (126). Canlı (2013) Tekirdağ ili Çorlu ilçesinde bulunan ilköğretim ve liselerde öğrenim gören erkek ve kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelemiştir. Yaptığı araştırmasının sonucuna göre sekizinci sınıf öğrencileri ile dokuzuncu sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarında

sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Sekizinci sınıf erkek öğrencileri ile dokuzuncu sınıf erkek öğrencileri ve sekizinci sınıf kız öğrencileri ile dokuzuncu sınıf kız öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarında sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark tespit edilmiştir (133). Yıldırım (2006) yaptığı araştırmada, Sivas ilindeki farklı eğitim düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, Sivas ili merkez ilçelerinde bulunan ilköğretim okullarının 8. sınıf öğrencilerinden 152 kız 121 erkek ve lise 1. sınıf öğrencilerinden 234 kız 265 erkek olmak üzere toplam 768 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre; öğrencilerin sınıflar arası karşılaştırma ve sınıflar arası hemcinslerin karşılaştırmalarında beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir (113). Arabacı (2009) yapmış olduğu çalışmada ilköğretim ve lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını ve sınıf tercihlerini araştırmayı amaçlamıştır. Araştırmaya toplam 1240 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Beden Eğitime Karşı Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda beden eğitime karşı tutumların sınıf tercihleri ve yaşa göre değiştiği sonucuna ulaşılmıştır (163). Alpaslan (2008) ortaöğretim öğrencilerinin bu kurumlarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği, ders içi genel öğretim davranışlarına ilişkin algıları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumların düzeylerini incelemiştir. Çalışmasının sonuçlarına göre sınıf düzeyleri açısından bakıldığında, 9. ve 11. sınıflar arasında ile 10. sınıfla 11. sınıflar arasında beden eğitimi dersine karşı olan tutumlar arasında anlamlı bir fark gözlemlendiği belirtilmiştir. Bu bulgulardan, öğrencilerin sınıf düzeyi yükseldikçe, beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır (114).

Sivrikaya ve Kılıçık (2017), yaptığı araştırmada, ilköğretim okulları 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesini incelemiştir. Araştırmanın sonucunda ilköğretim okulları 2. kademe öğrencilerinin okuduğu sınıfa ve ailelerinin aylık gelir durumları göz önüne alınarak tutumları incelendiğinde anlamlı bir fark gözlenmiştir (171).

Bu araştırmada sınıf değişkenine göre ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutum puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmazken yapılan bazı çalışmalarda (125, 144, 171) sınıf değişkeni açısından anlamlı farklar bulunmuştur. Bu bulgular yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçla uyuşmamakla birlikte ortaokul öğrencilerinin tutumlarının değişkenlik gösterdiği ve nedenlerine yönelik çalışmaların artırılması gerektiğini göstermektedir.

Araştırmada ulaşılan diğer bir sonuç ise; öğrencilerin eğitim gördükleri okul türlerine göre Beden Eğitimi ve Spora ilişkin tutumlarında anlamlı farklılık gözlenmiştir. Bu farklılık devlet okullarında öğrenim gören öğrenciler lehinedir.

Bu araştırmada elde edilen bu sonucun aksine Erkmen ve arkadaşları (2006) özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre beden eğitim dersi hakkındaki tutumlarını belirlemeye yönelik yapmış oldukları çalışmada, özel ilköğretim okullarında uygulanan beden eğitimi ve spor derslerinin öğrenciler açısından önemli ve öğrencilerin bu derse karşı tutum ve görüşlerinin olumlu olduğunu belirtmişlerdir (161). Pidecioğlu'nun (2015) lise 1. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını bazı değişkenler açısından incelemeyi amaçladığı çalışmasının sonucuna göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının okul türüne göre farklılık gösterdiği, kız liselerinin; karma ve erkek liselerine göre tutumlarının olumsuz olduğu ve kız

liselerinin tutumlarının daha düşük olduğu, anadolu meslek liseleri arasında tutumların farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Meslek liselerinin ve Anadolu liselerinin beden eğitimi ve spor ders saatleri aynı olduğundan tutumlarının farklılık göstermediği ifade edilmiştir (137).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki öneriler verilebilir:

- Aile, Okul, Spor Kulüpleri, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri arasında koordinasyon sağlanarak, beden eğitimi ve spor faaliyetleri artırılmalı katılımın sağlanabilmesi için teşvik edici projeler hazırlanıp uygulanabilir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve okul idarecileri, ailelerle birlikte çalışarak öğrencileri daha iyi tanımaya zaman ayrılarak, farklılıkları dikkate alarak her öğrencinin derse aktif katılımını sağlayabilmek için ailelerle birlikte hareket edilebilir.
- Okul içi sportif etkinliklere ailelerin çocuklarıyla katılabilecekleri aktiviteler düzenlenebilir.
- Farklı araştırmalarda daha uzun bir süreyi kapsayacak ve farklı yaş gruplarıyla araştırmalar yapılabilir.
- Bu araştırmada araştırmacının sınırlılıklarından dolayı az sayıda okul ve öğrenci alınmıştır. Daha fazla sayıda ve farklı türde okulları kapsayan çalışma yapılabilir.
- Bu çalışmadan yola çıkılarak daha sonra yapılacak çalışmalarda, kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ve görüşlerini detaylı bir şekilde inceleyebilmek için, görüşme ve gözlem yöntemlerinden yararlanılarak veya daha kapsamlı bir ölçek oluşturularak farklı illerdeki, farklı ülkelerdeki ve farklı demografik özelliklerdeki kız ve erkek öğrencilere uygulanarak araştırma sonuçları karşılaştırılabilir.
- Tutumlar derse giren öğretmen yönünden de incelenebilir.

KAYNAKLAR

- 1-<http://www.tavsiyeeidiyorum.com>Erişim Tarihi:10.01.2019
- 2- Demirel, Ö.(2005).*Eğitim sözlüğü*. Ankara: PegemAYayıncılık.
- 3-Klausmaier, L.U.,& Goodwin, W. (1966). *Learning and human abilities*. Newyork. Harper and Row.
- 4-Tezbaşaran, A.(1996). *Likert tipi ölçek geliştirme klavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- 5- Pate, R., Corbin, C., & Pangrazi, B. (1998).Physical activity for young people.*President's Council on Physical Fitnessand Sports Research Digest*,3(3),1-6.
- 6- Açak, M., Iğın, A., & Erhan, S. (1997).*Beden eğitimi öğretmeninin el kitabı*. Malatya: Sezer Ofset.
- 7-Dauer, V.P.,& Pangrazi, R. P. (1975). Dynamic physical education for elementary school children. (5thed.). Minnesota: Burgess Publishing Company.
- 8- Aracı, H.(2004). *Öğretmenler ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- 9- Silverman S.,&Scrabis K.A.A. (2004). Review of research on instructional theory in physical education 2002-2003.*International Journal of Physical Education*, 41(1), 4-12.
- 10-Çöndü, A. (1999). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- 11-Erkal, M. E., Ayan, D., & Güven, Ö. (1998).*Sosyolojik açıdan spor*. İstanbul: Der Yayınları.
- 12-<http://www.sporbilim.com>Erişim Tarihi:14 Şubat 2019.
- 13- Yavuzer, H. (2004). *Ana baba ve çocuk*. (17. baskı) İstanbul: Remzi Kitapevi.
- 14- Davaslıgil, Ü. (1989). Yaratıcılık ve oyun. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 71, s.24-32.
- 15-<http://www.kozanbilgi.net/beden-egitimi-nedir.html>Erişim Tarihi:12 Ocak 2019.
- 16- Bucher, A. C. (1983). *Foundations of physical education & sport*. London: The C.V. Mosby Company.
- 17-Mirzeoğlu, N. (2003). Sporun bilimsel temelleri. *Spor Bilimlerine Giriş*, Mirzeoğlu, N. (ed.), Ankara: Bağırğan Yayımevi.
- 18-Güçlü, M. (2001). Avrupa, Amerika Birleşik Devletleri, Çin ve Türkiye’de beden eğitimi ve sporun gelişimi.*Millî Eğitim Dergisi*, 33,38-150.
- 19-Şahin, M.,Pehlivan, Z., &Kuter, F. Ö. (2001). Beden eğitimi ders uygulamalarında ortaya çıkan etik sorunlar ve çözüm önerileri. II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, 21-23 Aralık, Bursa.
- 20- Erkal, M. (1992). *Sosyolojik açıdan spor*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırma Vakfı Yayını.

- 21-İlköğretim Kurumları (İlkokul-Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi.
<https://tegm.meb.gov.tr> Erişim Tarihi:18 Ocak 2019.
- 22- Millî Eğitim Bakanlığı (2014). Spor sosyolojisi 12. sınıf. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları. Ankara: Korza Yayıncılık.
- 23-MEB. (2000). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders içi ve Dışı Çalışmaları Rehberi, Ankara, Millî Eğitim Basımevi.
- 24-<https://www.mef.k12.tr/assets/downloads/lise/dersler/lise-beden-genel-bilgiler>
Erişim Tarihi:02 Ocak 2019.
- 25-<https://www.mef.k12.tr>Erişim Tarihi:05 Şubat 2019.
- 26-<https://www.nedir.com>Erişim Tarihi:21 Şubat 2019.
- 27- MEB (1998). *Lise ders programları.1. Cilt*, İstanbul, Millî Eğitim Basımevi,
- 28-<http://annelervecocuklari.com.tr> Erişim Tarihi:05.02.2019.
- 29- G. S. G. M. (1988). *Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Okulları, Lise ve Dengi Okullar Beden Eğitimi Ders Öğretim Programları*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi. <http://www.gozdeerdogan.com.tr>Erişim Tarihi: 01 Şubat 2019
- 30-<https://slideplayer.biz.tr> Erişim Tarihi:11 Şubat 2019
- 31-Tebliğler Dergisi (1988). *Lise beden eğitimi dersi öğretim programı*. Tebliğler Dergisi, 51, (2251), 577-675.
- 32-Karaküçük, S. (1989). *Beden eğitimi öğretmenin eğitimi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- 33-Yoncalık, O. (2004). Millî eğitimde bir kültür aktarım alanı olarak halk oyunları (dansları) ve beden eğitimi öğretmenliği. *Millî Eğitim Dergisi*, 164.
- 34-Sunay, H. (1998). Spor eğitimi alt yapısında beden eğitimi öğretmeni ve antrenörün önemi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 43-50.
- 35-Erpic, S.C., Skof, B., Boben, D.,& Zabukovec, V. (2005). Pupils' attitudes and motivation for physical education–some psychological aspects of physical education: pupils' attitudes and motivation. *International Journal of Physical Education*, XLII, (2), 58-67.
- 36-Yamaner, F. (2001). *Beden eğitimi ve sporda temel ilkeler*. Bursa: Hünkâr Ofset, Ekin Kitapevi.
- 37-Özmen, Ö. (1999). *Çağdaş sporda eğitim üçgeni* (2. baskı). Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- 38-Balcıoğlu, B., Özbek, A., &Sungur, N. (2003, 23-24 Mayıs). *Beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin değer sistemleri ve sorun çözümedeki yeterliliklerinin incelenmesi*. III. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor Kültürü Sempozyumu. Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- 39-Kıranbağlı, M. (1995). *Beden eğitimi öğretmenlerinin el kitabı*.İstanbul: Optimal Eğitim Yayınları.

- 40- Sönmez, T.,&Sunay, H. (2001). Ankara'daki ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine bir araştırma. II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- 41-<http://mufredat.meb.gov.tr>Erişim Tarihi: 26 Şubat 2019.
- 42- Tamer, K.,&Pulur, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Ada Matbaacılık.
- 43- Göçmen, H., Karagül, T., &Aşçı, F.H. (1995).*Psikomotor gelişim*. Ankara: T.C.Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Gökçe Ofset.
- 44- Özer, D.S.,& Özer, K. (2001). *Çocuklarda motor gelişim*. Ankara: Nobel.
- 45- Yavuzer, H.(1992). *Çocuk psikolojisi* (Geliştirilmiş Yeni Basım). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- 46- Başaran, İ.E. (1980). *Eğitim psikolojisi: Modern eğitimin psikolojik temelleri*. (Altıncı Baskı). Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- 47-<https://mavidergi.com> Erişim Tarihi:19 Şubat 2019.
- 48- Osborne, S., Simon, S.,& Collins, S. (2003). Attitudes towards science: A review of the literature and its implications.*International Journal of Science Education*, 25(9), 1049-1079.
- 49- Aydın. O. (2000). *Davranış bilimlerine giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1027.332.
- 50- Özgüven, İ. E. (2004). *Psikolojik testler*. Ankara: Sistem Ofset.
- 51- Ülgen, G. (1997). *Eğitim psikolojisi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- 52-<https://www.bilgiustam.com> Erişim Tarihi:25 Şubat 2019.
- 53- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 461-486.
- 54-Üresin, B. (2012). *Beden eğitimi derslerinde uygulanan bireysel rekabetçi ve işbirlikçi hedef yönelimlerinin ilköğretim 2. kademesinde okuyan öğrencilerin beden eğitimi derslerine yönelik tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- 55-Canlı, U. (2013). *Tekirdağ ili çorlu ilçesi ilköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- 56- Baysal, A. C.,& Tekarslan, E. (1996). *İşletmeler için davranış bilimleri* (2.baskı). İstanbul: Avcıol Basım-Yayın.
- 57- Sönmez, V. (1990). *Sevgi eğitimi*. Ankara: Adım Yayını.
- 58- Taylor, S. E., Peplau, L. A.,& Sears, D. O. (2007). *Sosyal psikoloji* (A. Dönmez, çev.). Ankara: İmge Kitabevi.
- 59- Kağıtçıbaşı, Ç. (1988). *İnsan ve insanlar* (7. baskı). İstanbul: Evrim Basım Yayım Dağıtım.

- 60- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- 61- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum, algı, iletişim* (6. baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- 62- Erbaş, M. K. (2012). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin anne-baba tutumlarının psikomotor beceri düzeyleri ve beden eğitimi ve spor ders tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- 63-<http://busraakmese.blogspot.com> Erişim Tarihi:10 Şubat 2019.
- 64- Binbaşıoğlu, C. (1995).*Eğitim psikolojisi*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- 65-Morgan, T. C. (1995). *Psikolojiye giriş*. (Çeviri Yayın Sorumlusu: S. Karakaş). Ankara. Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.
- 66- Morgan, C. T. (2000). *Psikolojiye giriş*. (H. Arıcı ve O Aydın, çev.).(14. baskı). Ankara: Meteksan AŞ.
- 67- Sproule, J., John Wang, C. K., Morgan, K., McNeill, M., & McMorris, T. (2007). Effects of motivational climate in Singaporean physical education lessons on intrinsic motivation and physical activity intention. *Personality and Individual Differences*, 43, 1037-1049.
- 68- Özyalvaç, N.T. (2010). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi(Konya Anadolu Lisesiörneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- 69-<http://sosyolojisi.com/tutumun-ogeleri/284.html> Erişim Tarihi:12 Şubat 2019.
- 70- Brim Jr, O. G. (1966). Socialization through the life cycle. Socialization after Childhood: Two Essays, ed. O. G. Brim Jr. and S. Wheeler, Wiley, New York.
- 71- Arslantürk, Z.,& Amman, T. (1999). Sosyoloji, Kavramlar, Kurumlar, Süreçler, Teoriler. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları İstanbul.
- 72- Kurtkan, A. (1979).*Genel sosyoloji*. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- 73- Elkin, F.,&Handel, G. (1978). *The child and society: The process of socialization*. Random House, New York.
- 74- Başar, H. (1994). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pagem Yayınları.
- 75- Pangrazi, R. (1982). Physical education, self-concept and achievement *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*. Nowember/December,16-18.
- 76- Burn, R. (1982). *Self-concept development and ecucation*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- 77- Jersild, A.T.(1968).Çocuk psikolojisi. (G. Günçe, çev.). Ankara: A.Ü Eğitim Fakültesi Yayınları,No.79.
- 78- Geçtan, E. (1984). *Çağdaş insanda normal dışı davranışlar*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları,No.46.

- 79- Öner, U. (1982). *Benlik kavramı ile mesleki benlik kavramı arasındaki farkın akademik başarı ile ilişkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi.
- 80- Jasnoski, M.L., Halmes, D.S., Salamon, S., & Aguir, C. (1981). Exercise changes in aerobic capacity and changes in self-perceptions: An experimental investigation. *Journal of Research in Personality*, 15, 460-466.
- 81- Hilyer, J.C., & Mitchell, W. (1979). Effect of systematic physical fitness training combined with counseling on the self-concept of college students. *Journal of Clinical Counseling Psychology*, 26(5), 427-436.
- 82- Blackman, L., Hunter, G., Hilyer, J., & Harrison, P. (1988). The effects of dance team participation on female adolescent physical fitness and self-concept. *Adolescence*, XXIII, 90, 437-447.
- 83- Marsh, H.W., Richard, G.E., & Barners, J. (1986). Multidimensional self-concepts: the effect of participation in an outward bound program. *Journal of personality and social psychology*, 50(1), 195-204.
- 84- Miller, R. (1988). Effect of sports instruction on children self-concept. *Perceptual and Motor Skills*, 68, 239-242.
- 85- Slokun, S.O. (1990). Effect of training in basketball and field hockey skills on self-concepts of nigerian adolescents. *International Journal of Sport Psychology*.
- 86- Harter, S. (1985). *Self-perception profile for children*. Manuel, University of Denver.
- 87- Bowers, K. S. (1973). Situations in psychology: An analysis and critique. *Psychological Review*, 80, 307-336.
- 88- Sonstroem, R.J. (1984). Exercise and self-esteem. *Exercise and Sport Science Reviews*, 12, 123-155.
- 89- Harter, S. (1986). Process underlying the construction and enhancement of the self-concept in children. J. ve Suls; A.G. Greenwald *Psychological Perspectives on the Self*. Vol, 3, Lawrence Erlbaum Associates, Hillsdale N.J.
- 90- Harter, S. (1988). Issues in the assessment of the self-concept of children and adolescents. A. La. Greca. *Childhood Assessment: Through The Eyes of Child*. New York: Allyn ve Bacon.
- 91- Fox, K. (1988). The child perspective in physical education: The self-esteem complex. *The British Journal of Physical Education*, 19(6), 247-252.
- 92- Fox, K.R. (1990). The physical self-perception profile. *Manuel*. University of Northern Illinois.
- 93- Ersek, İ. (1992). *İşitme engelli öğrencilerin benlik kavramlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- 94- Aşçı F.H., Gökmen H., Tiryaki, G., & Öner U. (1993) Liseli erkek sporcuların ve sporcu olmayanların benlik kavramları. *Spor Bilimleri Dergisi*, (4)1, 34-43.

- 95- Piaget, J.(1969). *Science of education and psychology of the child*. New york: Viking.
- 96-<http://www.megep.meb.gov.tr> Erişim Tarihi:11 Şubat 2019.
- 97- Demirhan, G.,& Altay, F. (2001).Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği. *II. Spor Bilimleri Dergisi*: Hacettepe Üniversitesi, 12(2), 09-20.
- 98- George, R. (2006). A cross-domain analysis of change in students' attitudes toward science and attitudes about the utility of science. *International Journal of Science Education*, 28(6), 571-589.
- 99- Popham, W. J. (2005). Students' attitudes count.*Educational leadership*, 62(5), 84-85.
- 100- Reid, N. (2006). Thoughts on attitude measurement.*Research in Science & Technological Education*, 24(1), 3-27.
- 101- Marzano, R.J., Pickering, D.,& McTighe, J., (1994). Assessing students outcomes: performance assessment using the dimension of learning model, *Association for Supervision and Curriculum Development*, Alexandra, Virginia.
- 102- Aydın, M. (2000). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.
- 103- Kağıtçıbaşı, Ç. (1996). *İnsan ve insanlar*.İstanbul: Evrim Basım Yayım.
- 104-<http://www.acikogretimadalet.com> Erişim Tarihi:22 Şubat 2019.
- 105- İnceoğlu, M. (2004). *Tutum, algı, iletişim*. Ankara: Elips Kitap.
- 106- Özmenteş, G. (2006). Müzik dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *İlköğretim Online*, 5(1), 23–29. URL:<http://ilkogretim-online.org.tr>. 2006.
- 107- Downey, M. T. (1991). Teaching and learning history, in J.P. Shaver, *ed.*, *Handbook of Research on Social Studies Teaching and Learning: A project of the National Council for the Social Studies* (s.400-410), Macmillan, New York.
- 108- Hootstein, E. W. (1995). Motivational strategies of middle school social studies teachers. *Social Education*, 59(1), 23-26.
- 109- Silverman, S.,&Scrabis, K.A.A. (2004). Review of research on instructional theory in physical education 2002-2003.*International Journal of Physical Education*, 41(1), 4-12.
- 110- Güllü, M.,& Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 138-155.
- 111- Işıclık, T.(2017). *İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Ankara il örneği)*. Dumlupınar Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı/2017.

- 112-Aydın, M.S. (2017). *Kütahya ilinde bulunan ilköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrenci ve görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- 113-Yıldırım, A. (2006). *Sivas ilinde farklı eğitim düzeyindeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının saptanması*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- 114- Alparslan, S. (2008). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği öğretim davranışlarına ilişkin alguları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumları*.Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- 115-Keskin, Ö. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Sakarya ili örneği)*.Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- 116- Keskin, N. (2015).*Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterlikleri*.Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- 117- Görücü, A. (2007). *İlköğretim 7. sınıf beden eğitimi derslerinde işbirliğine dayalı öğrenim destekli çoklu zekâ kuramı uygulamalarının öğrencilerin performans, tutum ve öğrenilenlerin kalıcılığına etkisi*. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- 118-Koç, Y. (2009). *İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin fiziksel uygunlukları ile beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- 119- Erden, C.(2017).*Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, Kars.
- 120-Kumar, A.,& Singh, S. (2011). Attitudes toward physical education and sports of secondary school students of Delhi. *Gyanodaya: The Journal of Progressive Education*, 4(2), 34-41.
- 121-Yağcı, İ. (2012), Orta öğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Afyonkarahisar ili örneği). Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon.
- 122- Gülay, O. (2008). *Ortaöğretim 9. sınıf beden eğitimi dersinde, işbirlikli oyunların öğrencilerin sosyal beceri düzeylerine ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- 123- Holoğlu, G. O. (2006). *İlköğretim 2. kademedeki öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

- 124- İmamoğlu, C. (2011). *Aktif olarak spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- 125- Hünük, D. (2006). *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- 126- Gürbüz, A. (2011). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Muğla il örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- 127- Çetin, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması (Kırşehir il örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- 128- Kumartaşlı, M. (2010). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi /Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- 129- Balyan, M. (2009). *İlköğretim 2. kademe ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerinin karşılaştırılması*. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü/ İzmir.
- 130- Kır, R. (2012). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve davranışları (Kırıkkale ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- 131- Tanrıverdi, İ. (2016). *Ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması (Van il örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- 132- Tavlaş, S. (2012). *Erzurum ilindeki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- 133- Canlı, U. (2013). *Tekirdağ ili çorlu ilçesi ilköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- 134- Kılıç, M. (2015). *Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumlarına etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- 135- Özkurt, R. (2015). *Lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- 136- Güllü, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılması*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

- 137- Pidecioğlu, T. (2015). *Lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- 138- Karadağ, S. (2012). *İlköğretim 8. sınıf ve lise 11. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere bağlı olarak karşılaştırılması (Kırıkkale Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi/Kırıkkale.
- 139- Aybek, A., İmamoğlu, O.,& Taşmektepligil, M. Y. (2011). Öğrencilerin beden eğitimi dersi ve ders dışı etkinliklerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 51-60.
- 140- Kangalgil, M., Hünük, D.,& Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *SporBilimleri Dergisi*, 17(2), 48-57.
- 141- Krouscas, J. A. (1999). *Middle school students attitudes toward a physical education program.*” octoral dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University, ABD. Virginia. <http://www.scholar.lib.vt.edu/theses/available/etd-052099-171214/unrestricted/DIS S.PDF>. Adresinden 22 Nisan 2018 tarihinde erişilmiştir.
- 142- Birtwistle, G. E.,& Brodie, D. A. (1991). Children's attitudes towards activity and perceptions of physical education. *Health Education Research*, 6(4), 465-478.
- 143- Stewart, M. J., Green, S. R.,& Huelscamp, J. (1991). Secondary student attitudes toward physical education. *Physical Educator*, 48(2), 72-79.
- 144- Altay, F.,& Özdemir, Z. (2006). *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim I.kademesinde öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması*. 9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım, Muğla Üniversitesi. Muğla.
- 145- Şişko, M.,& Demirhan, G. (2002). İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi spor dersine ilişkin tutumları, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (23), 205-210.
- 146- Zengin, S. (2013). *Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde Hizmet Alan 12-18 Yaş Arası Erkek Çocukların Beden Eğitimi Ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri ile Benlik Saygılarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- 147- King, M. H. (1994). *Student attitudes toward physical education at the intermediate level*. Unpublished master's dissertation, Memorial University of Newfoundland, Canada.
- 148- Ryan, S., Fleming, D.,& Maina, M. (2003). Attitudes of middle school students toward their physical education teachers and classes. *Physical Educator*. 60(2), 28-43.
- 149- Valdez, L. A. (1997). *Attitudes towards physical education of middle school students and their parents*. Unpublished doctoral dissertation, University of Southern California, Los Angeles.

- 150- Barney, D. (2003). Factors that impact middle school student's attitudes and perceptions in physical education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 74(1), A-36.
- 151- Silverman, S.,& Subramaniam, P. R. (1999). Student attitude toward physical education and physical activity: A review of measurement issues and outcomes. *Journal of Teaching in Physical Education*, 19, 97-125.
- 152- Aybek, A. (2007). *Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine ve Ders Dışı Etkinliklere Yönelik Tutumlarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Rolü*. Ondokuzmayıs Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- 153- Ekici, S., Bayrakdar, A.,& Hacıcaferoğlu, B. (2011). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 829-839.
- 154- Stelzer, J., Ernest, J. M., Fenster, M.J.,& Langford, G. (2004). *Attitudes toward physical education: a study of high school students from four countries- Austria, Czech Republic, England, and USA*. *College Student Journal*, 38(2), 171-178.
- 155- Erturan Ilker, G., Arslan Y.,& Demirhan G. (2011). An examination of Turkish high school students' attitudes toward physical education with regard to gender and grade level. *Sport si Societate: Revista de Educatie Fizica, Sport si Stiinte Conexa*, 11(2), 91.
- 156- Mohammed, H. R.,& Mohammad, M. A. (2012). Students' opinions attitudes towards physical education classes in Kuwait public schools. *College Student Journal*, 46(3), 551-566.
- 157- Chatterjee, S. (2013). Attitudes toward physical education of school going adolescents in West Bengal. *International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology*, 2(11), 6068-6073.
- 158- Dismore, H. and Bailey, R. (2010). It's been a bit of a rocky start: Attitudes toward physical education following transition. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 15(2), 175- 191.
- 159- Colquitt, G., Walker, A., Langdon, J. L., McCollum, S.,& Pomazal, M. (2012). Exploring student attitudes toward physical education and implications for policy. *Sport Scientific and Practical Aspects*, 9(2), 5-12.
- 160- Hünük, D.,& Demirhan, G. (2003). İlköğretim sekizinci sınıf, lise birinci sınıf ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 14(4), 175-184.
- 161- Erkmen, G., Tekin, M., & Taşgın, Ö. (2006) *Özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre beden eğitim dersi hakkındaki tutum ve görüşleri*. 9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi, 3-5 Kasım, Nobel Yayın Dağıtım Muğla Üniversitesi. Muğla.
- 162- Girgin Holoğlu, O. (2006). *İlköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları*. Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi, Bursa.

- 163- Arabacı, R. (2009). Attitudes toward physical education and class preferences of Turkish secondary and high school students. *Elementary Education Online*, 8(1), 2-8.
- 164-Haşıl Korkmaz, N.,& Girgin Haloğlu, O. (2011). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşın tutumlarının incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(2), 81-92.
- 165-Kiremitci, O. (2013). Relationship between secondary school students' achievement goals and attitudes toward physical education classes. *IIB International Refereed Academic Social Sciences Journal*, 10(4), 68-79.
- 166- Özmutlu, İ., Sivrikaya, A. H., Gürkan, A. C.,& Dalkılıç, M. (2013). An investigation into secondary school students' attitudes towards physical education and sports lessons (The example of Kars province). *International Journal of Academic Research*, 5(3), 52-57.
- 167- Eraslan, M. (2015). An analysis of secondary school students' attitudes towards physical education course according to some variables. *Anthropologist*, 19(1), 23-29.
- 168- Şengül, Y. (2016). *Sınıf düzeylerine göre ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi yatınlıklarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- 169- Taşğın, Ö.,& Tekin, M. (2009). Çeşitli değışkenlere göre ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 457-466.
- 170- Subramaniam, P. R.,& Silverman, S. (2007). Middle school students' attitudes toward physical education. *Teaching and Teacher Education*, 23(5), 602-611.
- 171- Sivrikaya, Ö.,& Kılıçık, M. (2017). İlköğretim okulları 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Düzce örneği). *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 1-15.
- 172- Harriet, D., Richard, B., & Tokie, I. (2006) Japaneseand English schoolstudents' views of physical education: a comparative study. *International Journal of Sport and Health Science*, 4 74–85.
- 173- Yıldız, A. (2015).*Ebeveynlerin çocuklarının beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yüksel Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- 174-McEwen, B. S. Plasticity of the hippocampus: adaptation to chronic stress and allostatic load. *Ann. NY Acad. Sci.* 933, 265-277.
- 175- Cho, N.K. (2004). *Koreanmiddle school students' attitudes toward physical education and the relationship to their attitudes toward testing in physical education*. Ph.D. Thesis. Columbia Universty.
- 176- Hatten, J.D. (2004). *Racialdifferences in student's interest and attitudes toward physical education considering grade level and gender*.Ph. D. Thesis, the Florida State University, Florida.

- 177- Tomik, R. (2008) Olex-Zarychta D, Mynarski W. Social values of sport participation and their significance for youth attitudes towards physical education and sport. *Studies in Physical Culture and Tourism*. 19 (2). 99-104.
- 178- Robinson, D. B. (2009). *Understanding physical education attitudes: An investigation of students' experiences, beliefs, feelings, and motivations*. Doctoral dissertation, University of Alberta, Edmonton.
- 179- Pano, G, & L. Markola'nın (2011). *14-18 Years old children attitudes, perception and motivation towards extra curricular physical activity and sport*. 6th INSHS International Christmas Sport Scientific Conference, 11-14 December 2011. International Network of Sport and Health Science. Szombathely, Hungary.
- 180- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (22. Baskı). Ankara: Pegem.
- 181- Christensen, L. B., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri: Desen ve analiz*. A. Aypay (çev. ed.). Ankara: Anı Yayınları.
- 182- Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O., & Kılıcıgil, E. (2006). İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyi. *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 139-147
- 183- Demirhan, G., & Koca, C. (2004). An examination of high school students' attitudes toward physical education with regard to sex and sport participation. *Perceptual and Motor Skills*, 98, 754-758.
- 184- Yıldız, A. B., Arı, Ç., & Yılmaz, B. (2017). *Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi örneği)*. Muş Alparslan Üniversitesi Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi, 1(1), 35-45.
- 185- Akoğuz Yazıcı, N., Kalkavan, A., & Özdilek, Ç. (2006). Üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretimi dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4(2), 404-411.
- 186- Demir, G. T., Cicioğlu, H. İ., İlhan, E. L., & Arslan, Ö. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumları. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 3(4), 120-128.

EKLER

EK-1: ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	
ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU	
ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Ebubekir KARAMAN
Kurumu / Üniversitesi	Palandöken Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Araştırma yapılacak iller	Erzurum
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi.	Ekli Listedeki Okullar
Araştırmanın konusu	Özel ve Devlet Okullarında Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumları
Üniversite / Kurum onayı	Kurum Onayı İle
Araştırma / Proje /ödev / Tez önerisi	Tez Önerisi
Veri toplama araçları	BedenEğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği
Görüş İstenilecek Birim / Birimler.	
Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri konulu 2017/25 nolu genelge doğrultusunda yapılan incelemede araştırmanın kabulüne karar verildi.	
Komisyon Kararı	Oybirliği ile Kabulüne
Muhaff Üyenin Adı ve Soyadı	
KOMİSYON	
19.12.2018 Komisyon Başkanı Ömer Faruk PALA Şube Müdürü	Üye Tunç AĞAVER
	Üye Mesut AKAS

EK-2: DİLEKÇE

T.C.
PALANDÖKEN KAYMAKAMLIĞI
Kazım Karabekir Mes. ve Tek. Anadolu Lisesi
Müdürlüğü

Sayı : 13344350-900-E.24174438
Konu : Ebubekir KARAMAN

14.12.2018

PALANDÖKEN İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

14/12/2018 tarihli Okulumuz beden Eğitimi öğretmeni Ebubekir KARAMAN'ın yüksek Lisans çalışmasına dair Müdürlüğümüze vermiş olduğu dilekçesi ve dilekçe ekleri yazımız Ek'inde sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Öztürk BASTEM
Okul Müdürü

Eki:1-Dilekçe (1Adet)
2-Spor Bilimleri Fak.Alt Etik Kurul Kararı (1Adet)
3-Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği (1Adet)

Kazım Karabekir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi PALANDÖKEN/ERZURUM
Elektronik Ağ:www.palandokenkemi.k12.tr
e-posta:967487 @ meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Aydın POLAT MEMUR

Tel: 0442 315 78 56-57
Faks: 0442 316 2763

EK-3: ANKET ÇALIŞMASI ONAYI

T.C.
PALANDÖKEN KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 94628940-20-E.25114309
Konu : Anket çalışması onayı

27.12.2018

KAZIM KARABEKİR MTAL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: Valilik Makamının 25/12/2018 tarih ve 24876831 sayılı onayı.

Müdürlüğünüzde Beden Eğitimi Öğretmeni olarak görev yapan ve Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve spor Anabilim dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Ebubekir KARAMAN'ın "*Özel ve Devlet Okullarında öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin Beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları*" **Tutum Ölçeği** TEZ anket çalışmalarının kabulüne ilişkin Valilik Makamının 25/12/2018 tarih ve 224876831 sayılı onay yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Hüseyin SARAÇOĞLU
Müdür a.
Şube Müdürü

Eki: İlgi onay ve ekleri (7 sayfa)

Adres: Adnan Menderes Mah.Zeynep Sok. No:12
Palandöken/ERZURUM
Elektronik Ağ: <http://palandoken.meb.gov.tr>
e-posta: palandoken25@meb.gov.tr

Bilgi için: Memur:Hamit ÇEVİRME

Tel: 0 (442) 317 11 21
Faks: 0 (442) 317 13 88

Bu evrak güvenli elektronik imza ile inzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 6a96-7ac1-3074-a818-8731 kodu ile teyit edilebilir.

EK-4: TEZ ÇALIŞMASI

T.C.
PALANDÖKEN KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 94628940-605.01-E.24309040
Konu : Tez Çalışması

17.12.2018

ERZURUM VALİLİĞİNE
(İl Milli Eğitim Müdürlüğü)

- İlgi : a) Palandöken Kaymakamlığı İlçe Yazı İşleri Müdürlüğü'nün 19/12/2016 tarih ve 3696 sayılı İmza Yetkileri Yönergesi.
b) Ebubekir KARAMAN 'nın 14/12/2018 tarihli ve 24174438 sayılı dilekçesi.

İlçemiz Kazım Karabekir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğü Beden Eğitimi Öğretmeni olarak görev yapan ve Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve spor Anabilim dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Ebubekir KARAMAN'ın "*Özel ve Devlet Okullarında öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin Beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları*" **Tutum Ölçeği** TEZ anketini dilekçesinde belirtilen Okullarda uygulama isteği ile ilgili olarak vermiş olduğu ilgi (b) dilekçesi ve ekleri yazımız ekinde sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdurrahman GAZIOĞLU
Kaymakam a.
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Eki: Dilekçe ve ekleri (4 Sayfa)

EK-5: UYGULAMA İZİNİ

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 36648235-605.01-E.24876831
Konu : Uygulama İzni

25/12/2018

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Palandöken Kaymakamlığının 17.12.2018 tarihli ve 24325072 sayılı yazısı,
b) Palandöken Kaymakamlığının 17.12.2018 tarihli ve 24309040 sayılı yazısı.

İlgi yazılar gereği, Palandöken İlçesine bağlı Türk Telekom Nurettin Topçu Sosyal Bilimler Lisesi Rehber Öğretmenlerinden İbrahim YILMAZ'ın danışmanlığında, M. Enes SELÇUK ve Dilanur POLAT adlı öğrencilerin TÜBİTAK Projeleri kapsamında; Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı Bölümünde; "Depersonalizasyon ve Derealizasyon Hastalıkları Farkındalık Projesi" adlı çalışması ile Kazım Karabekir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğünde Beden Eğitimi Öğretmeni olarak görev yapan ve Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Ebubekir KARAMAN'ın; "Özel ve Devlet Okullarında öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin Beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları" konulu tez çalışmaları için ekte isimleri belirtilen ilimize bağlı okullarda araştırma ve uygulama yapma talebinde bulunmuşlardır.

İlgi yazı ve ekleri, Bakanlığımızın 12/09/2017 tarihli ve 13610717 (2017/25) sayılı genelgesi çerçevesinde Komisyonumuzca incelenmiş olup, "Araştırmaların, eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde", komisyon kararlarında belirtilen veri toplama araçlarının kullanılarak, ekte isimleri belirtilen okullarda yapılması, yapılan anket çalışmalarının sonuçlarının birer örneğinin Müdürlüğümüz, Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü (AR-GE Birimi)'ne gönderilmesi ve çalışmaların bir eğitim öğretim yılını kapsamak kaydıyla çalışmaların yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir. Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde; Olurlarınıza arz ederim.

Salih KAYGUSUZ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
25/12/2018
Saadetin DOĞAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: İlgi Yazılar (2 adet dosya)

Yönetim Cad. Valilik Binası Kat:4 Yakutiye ERZURUM
Elektronik Ağ: <http://erzurum.meb.gov.tr>
e-posta: arge25@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: AR-GE Birimi
Tel: (0 442) 234 4800-179
Faks: (0 442) 235 1032

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden e21e-c160-3e9d-8197-e839 kodu ile teyit edilebilir.

EK-6: DİLEKÇE**İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ERZURUM**

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisiyim. Aşağıda isimleri yazılı olan ortaokullarda "**Özel ve Devlet Ortaokullarında Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumları**" başlıklı "Tutum Ölçeği" uygulamak istiyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

ADRES: Kazım Karabekir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Palandöken/Erzurum

14.12.2018

Ebubekir KARAMAN

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

S.N	DEVLET OKULLARI	S.N	ÖZEL OKULLAR
1	Saltukbey Ortaokulu	1	Özel Final Ortaokulu
2	Osmangazi Ortaokulu	2	Özel Güneş Ortaokulu
3	Sabancı Ortaokulu	3	Özel Kültür Akademi Ortaokulu
4	İbrahim Hakkı Kubilay İmam Hatip Ortaokulu	4	Atatürk Üniversitesi Süheyla&Sıtkıalp Ortaokulu
5	19 Mayıs Ortaokulu	5	İhsan Doğramacı Özel Bilkent Ortaokulu

EKİ: Spor Bilimleri Fakültesi Alt Etik Kurul Kararı(1 Adet)
Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği(1 Adet)

EK-7: DİLEKÇE

KAZIM KARABEKİR MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜNE
Palandöken/ERZURUM

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisiyim. Aşağıda isimleri yazılı olan ortaokullarda "Özel ve Devlet Ortaokullarında Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumları" başlıklı "Tutum Ölçeği" uygulamak istiyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

ADRES: Kazım Karabekir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Palandöken/Erzurum

14.12.2018

Ebubekir KARAMAN

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

S.N	DEVLET OKULLARI	S.N	ÖZEL OKULLAR
1	Saltukbey Ortaokulu	1	Özel Final Ortaokulu
2	Osmangazi Ortaokulu	2	Özel Güneş Ortaokulu
3	Sabancı Ortaokulu	3	Özel Kültür Akademi Ortaokulu
4	İbrahim Hakkı Kubilay İmam Hatip Ortaokulu	4	Atatürk Üniversitesi Süheyla&Sıtkıalp Ortaokulu
5	19 Mayıs Ortaokulu	5	İhsan Doğramacı Özel Bilkent Ortaokulu

EKİ: Spor Bilimleri Fakültesi Alt Etik Kurul Kararı(1 Adet)
Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği(1 Adet)

Belgenin Aslı Elektronik
İmzalıdır
...../201...
Ayda POLAT
Mamur

M.AY
K.Ç.Ç.
14.12.2018
(İlçe Mill. Eğit. Md. yerleşim)

TARANMIŞTIR

T.C. PALANDÖKEN KAYMAKAMLIĞI Kazım Karabekir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğü	
Belgenin	Kayıt Sayısı: 1267
	Kayıt Tarihi: 14.12.2018
HAVALE EDİLECEK YER	
.....ŞUBESİ	

EK-8: ETİK KURUL KARARI**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ETİK KURUL KARARI**

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ebubekir KARAMAN'ın "Özel ve Devlet Okullarında Öğrenim Gören 5,6,7 ve 8. Sınıf Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" başlıklı Yüksek Lisans Tez Çalışması görüşüldü. İlgilinin Yüksek Lisans Tez Çalışması Birim Etik Kurulunda onaylanarak Mevcudun oy birliği ile karar verildi. 15.01.2019

ADI SOYADI	GÖREVİ	İMZASI
PROF.DR. NECİP FAZIL KİSHALI	SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BİRİM ETİK KURUL BAŞKANI	
PROF.DR. İLHAN ŞEN	SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BİRİM ETİK KURUL ÜYESİ	
DOÇ.DR.ERDİNÇ ŞIKTAR	SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BİRİM ETİK KURUL ÜYESİ	
DOÇ.DR.FATİH KIYICI	SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BİRİM ETİK KURUL ÜYESİ	
DOK.ÖĞ.ÜYESİ AHMET ŞİRİNKAN	SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BİRİM ETİK KURUL ÜYESİ	

EK-9: BEDEN EĞİTİM VE SPORA İLİŞKİN TUTUM ÖLÇEĞİ

Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği

Aşağıda sizlerin Beden Eğitimi ve Spora ilişkin görüşlerinizi ifade eden cümlelere yer verilmiştir. Her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçütlere göre cümlelerin karşısındaki alana "X" işareti koyarak belirtiniz. Anketi lütfen 20 dakika içinde tamamlayınız ve üzerine isim yazmayınız. Anket sonuçları sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Cinsiyetiniz	() Kız	() Erkek		
Kaçıncı Sınıfsınız?	() 5.Sınıf	() 6.Sınıf	() 7.Sınıf	() 8.Sınıf
Hangi Okuldasınız?				

Sıra	MADDE (ÖLÇÜT)	Tamamen Katılıyorum (5)	Katılıyorum (4)	Kararsızım (3)	Katılmıyorum (2)	Tamamen Katılmıyorum (1)
1	Beden Eğitimi ve Spor derslerinde hep korku hissine kapılıyorum.					
2	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerinde çok sıkılıyorum.					
3	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.					
4	Beden Eğitimi ve Spor dersinde başarılı olmak için çaba sarf etmem.					
5	Beden Eğitimi ve Spor dersine diğer dersler gibi zorunlu olduğum için katılıyorum.					
6	Beden Eğitimi ve Sporla ilgili konuşmak çok zevklidir.					
7	Beden Eğitimi ve Spordan çok zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.					
8	Beden Eğitimi dersinde ön plana çıkmaktan sakınıyorum.					
9	Beden Eğitimi dersinde işbirliği duygularım gelişir.					
10	Beden Eğitimi ve Spor dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.					
11	Gelecekteki öğrencilik yaşantımda Beden Eğitimi ve Spor dersi almak istemem.					
12	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerinin insanın sağlıklı gelişmesine katkı sağladığına inanırım.					
13	Okul ders programlarına Beden Eğitimi ve Spor dersi koymak gerekli değildir.					
14	Beden Eğitimi ve Spor uğraşının gelecek yaşamımda önemli yarar sağlayacağına inanırım.					
15	Okul ders programlarının her yılında Beden Eğitimi ve Spor dersi olmalıdır.					
16	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmak beni dinlendirir.					
17	Beden Eğitimi ve Sporla ilgili etkinliklerin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışları kazandırdığına inanırım.					
18	Egzersiz ve spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım.					
19	Beden Eğitimi ve Spor etkinlikleriyle uğraşmanın zaman kaybı olduğuna inanırım.					
20	Serbest zamanlarımda egzersiz ve spor yapmak içimden gelmez.					
21	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine önemli bir zaman ayırıyorum.					
22	Beden Eğitimi ve Sporla ilgili hiçbir şeye ilgi duymam.					
23	Beden Eğitimi ve Spor etkinlikleri her zaman ilgimi çeker.					
24	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmayı başkalarına önermem.					

ÖZGEÇMİŞ

01.08.1979 yılında Erzurum'da doğdu. İlk, Orta ve Lise eğitimini Ilıca'da tamamladı. 1998 yılında başladığı Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünü 2002 yılında bitirdi. 2003-2007 yılları arasında Erzurum'un Horasan ilçesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni olarak görev yaptı. 2012 yılına kadar Erzurum Merkez Palandöken İlçesine bağlı olan İbn-i Sina İlköğretim Okulunda, 2017 yılına kadar aynı ilçede Saltukbey Ortaokulu'nda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni olarak görev yaptı. 2017-2018 Eğitim- Öğretim yılından beri Kâzım Karabekir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde görevine Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni (Müdür Yardımcısı) olarak devam etmektedir. Erzurum Şekerspor, Aras Spor takımlarında 7 sezon Amatör Futbol oynadı. 2009 yılında UEFA kurslarına katılarak UEFA B LİSANS diploması aldı. Erzurum Ağır bakım Sporla başlayan Futbol Antrenörlüğü, Ilıca İdman ocağı Sporla devam etti. 2014-2015 sezonundan bu yana Erzurum Olimpik Adımlar futbol kulübünde Antrenörlüğe devam etmektedir. Ulusal Voleybol Hakemliği de yapmaktadır.

Ebubekir KARAMAN